

ВІСНИК

Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

№ 35

Жовтень 2016

ПОРАДИ

ВІД

ДОРАДИ

Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

03127, м. Київ, вул. Героїв оборони, 10, офіс 10

www.dorada.org.ua

doradaukraine@gmail.com

+38 044 2 230 270

Редактор Корінець Р.Я.

ЗА ЄВРОПЕЙСКУ СИСТЕМУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА В УКРАЇНІ

Сільськогосподарська дорадча діяльність - сукупність дій та заходів, спрямованих на задоволення потреб особистих селянських та фермерських господарств, господарських товариств, інших сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і господарювання, а також сільського населення у підвищенні рівня знань та вдосконаленні практичних навичок прибуткового ведення господарства.

(Із Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність»).

Для надання допомоги фермерам в цілях відповідності стандартам сучасного, високоякісного сільського господарства необхідно, щоб держави-члени ЄС продовжили використовувати всебічну систему консультування фермерів.

Система консультування фермерів повинна допомагати фермерам в отриманні більшої інформації про потоки матеріалів і процесах на фермах, що належать до екології, безпеки продуктів, здоров'ю та захист тварин без будь-якого впливу на їх зобов'язання виконання стандартів та їх відповідальність.

Держави-члени ЄС повинні мати систему консультування фермерів з земельних питань та з питань управління фермами, управління якою здійснюється одним або декількома призначеними органами або приватними організаціями.

Система консультування фермерів повинна відповідати, принаймні, законним вимогам управління і хорошим сільськогосподарським і екологічним умовам. Фермери можуть брати участь у системі консультування фермерів на добровільній основі.

Держави-члени ЄС можуть визначити у відповідності з об'єктивними критеріями пріоритетні категорії фермерів, які мають доступ до системи консультування фермерів.

(Із Регламенту ЄС № 73/2009 Ради ЄС про заснування спільних правил для схем прямої підтримки фермерів в рамках Спільної сільськогосподарської політики і про заснування деяких схем підтримки для фермерів, що вносить зміни в Регламенті ЄС № 1290/2005, ЄС № 247/2006 , № ЄС 378/2007 та скасовує Регламент ЄС № 1782/2003.)

Щоденно актуальна інформація з життя АПК та села на нашій сторінці
<https://www.facebook.com/adm.NAAASU>

ЗМІСТ

Р. Корінець. Селяни, земля, дорадництво та правова допомога	3
Про проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні»	8
Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню»	10
Опис Проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню»	11
Меморандум про співпрацю щодо реалізації Проекту	15
Безоплатна правова допомога: навчання сільськогосподарських дорадників та державних службовців. Програма семінару	17
Звіт про семінар «Безоплатна правова допомога: навчання сільськогосподарських дорадників та державних службовців»	19
Селянам надаватимуть безоплатну правову допомогу у сільськогосподарській галузі	20
Селяни краю студіюватимуть право	20
На Львівщині селянам надаватимуть безоплатну правову допомогу у галузі господарств	20
Селянам про безоплатну правову допомогу. Програма семінару	21
Звіт про семінари «Селянам про безоплатну правову допомогу»	23
Про безоплатну правову допомогу для селян Волі Задеревацької	25
Селяни мають право на безоплатну правову допомогу	25
Р. Корінець. Про «босоногих юристів» та селян	26
М. Вишньовський. Підсумкова конференція	29
Соціальне партнерство відіграє важливу роль в роботі Стрийського міськрайонного центру зайнятості	30
Підсумкова конференція у рамках проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню»	31
Безоплатна правова допомога: як це працює?	31
Про результати обробки анкет учасників семінару «Безоплатна правова допомога: навчання сільськогосподарських дорадників та державних службовців»	32
Стрийський місцевий центр з надання безоплатної правової допомоги	38
Опитування сільського населення в рамках проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню»: висновки та пропозиції	39
Р. Корінець. Фермери та кооператори – важливі партнери системи безоплатної правової допомоги	47
Про Координаційний центр з надання правової допомоги	51
Регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги	53
Закон України «Про безоплатну правову допомогу»	85
Потребуєш правової допомог? Реалізуй своє Конституційне право отримати її безоплатно	95
Ключові презентації Проекту	96

Роман Корінець,
президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

СЕЛЯНИ, ЗЕМЛЯ, ДОРАДНИЦТВО ТА ПРАВОВА ДОПОМОГА

Рік тому тодішній заступник міністра аграрної політики та продовольства України Володимир Лапа під час прес-конференції «Сільськогосподарські землі України: продавати чи ні?» заявив, що Україна на не готова до створення ринку землі через недосконале законодавство, а також недовіру і брак правової грамотності сільського населення.

Численні дослідження засвідчують, що селяни побоюються, що так угіддя скуповуватимуть олігархи, наближені до чиновників, що їхні права власники не будуть належним чином захищені. Ситуація ускладнюється майже тотальною бідністю сільського населення: вони не можуть платити за послуги юристів, адвокатів. Все це негативно впливає на рівень захисту їхніх прав та інтересів, зокрема, у використанні земельної власності. Зменшує їхні доходи і, як наслідок рівень життя.

Отже, недостатня правова грамотність сільського населення гальмує здійснення реформ. Таке визнання мало б заставити суспільство, зокрема, органи влади, сконцентруватися на діях, спрямованих на підвищення рівня правової грамотності сільського населення, на формування системи донесення до цієї категорії громадян правових знань, системи захисту прав.

Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» передбачає, що серед основних завдань такої діяльності є надання сільському населенню дорадчих послуг з права. На жаль, така діяльність, на відміну від інших країн, в Україні вже тривалий час не фінансується державою. Хоча попит на та такі послуг у сільській місцевості великий, однак, це він не може бути реалізований на комерційній основі, зокрема, через низьку платоспроможність сільського населення. Однак, частина дорадчих служб, поки державні мужі вирішують підтримувати чи не підтримувати дорадництво, навчилася працювати з міжнародними донорськими організаціями. Наприклад, за рахунок таких коштів вже майже 20 років

Львівська аграрна дорадча служба доносить до селян області необхідні їм сучасні знання та досвід.

Але вихід завжди можна знайти, якщо його шукати.

У Національній асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України вирішили пильніше придивитися до створюваної в Україні системи безоплатної правової допомоги.

2 червня 2011 року Верховна Рада прийняла Закон України «Про безоплатну правову допомогу», відповідно до якого, безоплатна правова допомога - правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел.

Закон розділяє безоплатну правову допомогу на первинну та вторинну.

Безоплатна первинна правова допомога - вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Безоплатна первинна правова допомога включає такі види правових послуг:

- надання правової інформації;
- надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
- складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Право на безоплатну первинну правову допомогу згідно з законодавством мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України.

Таку допомогу надають органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, а також фізичні та юридичні особи приватного права та спеціалізовані установи. Установа з надання безоплатної первинної правової допомоги утворюється за рішенням органу місцевого самоврядування з урахуванням потреб територіальної громади відповідної адміністративно-територіальної одиниці для надання безоплатної первинної правової допомоги відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Безоплатна вторинна правова допомога - це вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя такими шляхами

- захист;

- здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;

- складення документів процесуального характеру.

І за такі послуги платить держава. Правда, тільки окремим категоріям громадян, перелік яких встановлено цим Законом.

Зокрема, Законом встановлено, що особи можуть претендувати на надання безоплатної правової допомоги якщо середньомісячний сукупний дохід їхньої сім'ї нижчий суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум".

У Стратегії подолання бідності, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2016 р. № 161-р йдеться про те, що за даними дев'яти місяців 2015 року, за межею відносної бідності за витратами перебувало 23,8 відсотка населення. А ризики бідності зростають із зменшенням розмірів населених пунктів. При цьому рівень сільської бідності майже вдвічі перевищує такий показник у великих містах (29,7 відсотка порівняно з 17,1 відсотка).

Економічна криза, підвищення цін на енергоносії для населення не дозволяє сподіватися та стрімке зниження рівня бідності. Тому можливість отримання безоплатної вторинної правової допомоги для сільського населення буде залишатися темою актуальною ще тривалий час. Така допомога надається спеціально створюваними місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги та адвокатами, що включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. І одне з важливих завдань сьогодення – донести до селян інформацію систему безоплатної правової допомоги, про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, про ту допомогу, яку можна отримати у таких центрах.

Є одне але... Центри з надання безоплатної правової допомоги працюють у обласних та районних центрах, їх можливостей не вистачає для надання послуг сільському населенню. Про такі центри часто у селах ще й не чули... Та що там про селян говорити – значна частина працівників органів влади мало що знає про систему і центри...

Водночас, у положеннях про департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, які відповідальні за формування та реалізацію соціальної політики на селі, сталого розвитку регіонального агропромислового ринку і сільських територій області, можна зустріти запис: «департамент забезпечує у межах своїх повноважень захист прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Отже, маємо з центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, департаменти агропромислового розвитку, сільськогосподарські дорадчі служби... А чому б не об'єднати їхні зусилля? Адже є таке поняття як синергія - сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає ефект кожного окремого компонента у вигляді простої їх суми.

Таку ідею ми перетворили у проект під назвою «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню». Вже на етапі підготовки проекту нашими партнерами стали Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба», Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Стрийська районна державна адміністрація, Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації. І подалися з цим проектом на конкурс «Інтеграція первинної і вторинної безоплатної правової допомоги на рівні територіальних громад», який проводився спільно проектом «Доступна та якісна правова допомога в Україні», який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду Канади, та Міжнародним фондом «Відродження» за сприяння Координаційного центру з надання правової допомоги. І ввійшли у когорту переможців цього конкурсу.

На наш погляд, Проект дозволить об'єднати можливості системи сільськогосподарської дорадчої діяльності та системи з надання безоплатної правової допомоги і отримати високий рівень доступу сільського населення до правових послуг.

Ми переконані, що система сільськогосподарського дорадництва буде розвиватися в Україні, що вона отримає нарешті належну державну підтримку. Ми переконані також, що процес децентралізації влади спонукатиме територіальні громади більше уваги приділяти формуванню місцевих систем передачі знань та інформації, в том числі правових.

І, нарешті, десь леліємо думку про те, що дорадчі служби, співпрацюючи місцевими органами влади, з центрами надання безоплатної вторинної правової допомоги, стануть отими самими установами з надання безоплатної первинної правової допомоги сільському населенню. І в цьому є резон, адже у Концепції формування державної системи сільськогосподарського дорадництва, що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. №1098-р, передбачено забезпечити надання соціально спрямованих дорадчих послуг не менш як 90 відсоткам суб'єктів господарювання на селі і сільського населення.

Фахівців з Української фундації правової допомоги Катерина Хільчевська, Микола Сіома, вважають, що для того, щоб допомогти бідним верствам населення у питаннях роз'яснення змісту законів, різних адміністративних процедур, для ведення від їхнього імені переговорів, для підготовки документів не процесуального характеру, а також для розповсюдження інформаційних матеріалів по всьому світу впроваджується практика параюристів (paralegals) — осіб, які не мають юридичної освіти, але пройшли спеціальне навчання, розраховане на допомогу членам локальної спільноти у найбільш типових питаннях. Параюристів вони називають сполучною ланкою між законом і реальним життям.

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України, реалізуючи Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню», робить перший крок на шляху підготовки сільськогосподарських дорадників до роботи з професійного надання первинної безоплатної правової допомоги сільському населенню, оскільки само дорадники часто є сьогодні чи не єдиною ланкою між законом і реальним життям малих виробників сільськогосподарської продукції. Зокрема, за участі фахівців Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, залучених експертів проведено навчання для державних службовців та дорадників. У селах Стрийщини проведено інформаційні семінари про можливості отримання безоплатної правової допомоги селянами. Попереду робота зі створення мережі параюристів у пілотних селах, а також аналіз законодавства на предмет об'єднання зусиль двох систем — дорадництва та безоплатної правової допомоги.... Щоб селяни не тільки мали право на правову допомогу, а й могли його реалізувати повною мірою.

Нещодавно Кабінет міністрів України виступив з пропозицією відкрити ринок землі в два етапи: з 2017 року почати торгівлю державними землями сільгосппризначення, а з 2019-го — дозволити громадянам торгувати землею сільгосппризначення, яка знаходиться в приватній власності. Було б дуже добре, якщо б до цього часу оця ланка з'явилася та зник отой брак правової грамотності сільського населення. Тоді ринок землі перестане бути «лякалкою», коли селяни будуть впевнені у захисті своїх прав...

Джерело:
газета «Фермер України»
1-31 травня 2016 року
№ 9-10 (379-380)

ПРО ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

Проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні» (далі – проект) – проект міжнародної технічної допомоги, розрахований на п'ять років (2014-2018). Проект фінансується Міністерством міжнародних справ Канади, впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти у партнерстві з Координаційним центром з надання правової допомоги. Проект має на меті покращення рівного доступу до правосуддя для населення України (особливо представників вразливих верств) шляхом підтримки впровадження системи безоплатної правової допомоги та підвищення рівня обізнаності населення щодо прав на отримання безоплатної правової допомоги.

Проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні» спрямований на досягнення таких цілей:

Покращити спроможність цільових груп Проекту щодо надання безоплатної правової допомоги населенню України та моніторингу її якості;

- Підвищити ефективність системи надання безоплатної правової допомоги та її здатність відповідати потребам людей;
- Збільшити рівень обізнаності населення України щодо системи надання безоплатної правової допомоги.

Проект має три основні компоненти, які спрямовані на підтримку реалізації вищезазначеної мети та цілей проекту:

Компонент 1: Здатність людських ресурсів

Проект приділятиме увагу розвитку потенціалу людських ресурсів цільових груп проекту з метою підтримки якісного надання безоплатної правової допомоги та моніторингу системи безоплатної правової допомоги.

Компонент 2: Спроможність системи

Проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні» сфокусований на розбудові необхідних систем на підтримку поступового впровадження та моніторингу системи безоплатної правової допомоги, зокрема з метою підвищення її ефективності з точки зору того, як система відповідає потребам клієнтів.

Компонент 3: Спроможність до інформування та комунікації

Проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні» спрямовуватиме зусилля на розбудову інформаційної та комунікативної спроможності українського партнера та цільових груп з метою сприяти підвищенню рівня обізнаності громадськості щодо надання правової допомоги, шляхом розповсюдження відповідної інформації та надання експертної підтримки та рекомендацій.

Канадське бюро міжнародної освіти (КБМО) є канадською виконавчою організацією в Україні, яка реалізує проект “Доступна та якісна правова допомога в Україні”, що фінансується Урядом Канади.

КБМО є парасольковою неурядовою організацією, яка включає в себе 200 осіб персоналу, університети, школи, шкільні ради, освітні організації та бізнес організації по всій Канаді. КБМО – єдина канадська організація, яка спрямовує свою діяльність на міжнародну освіту, сприяє вільному обміну ідеями та знаннями за межами Канади.

На національному рівні КБМО має провідні позиції щодо визначення канадських пріоритетів в міжнародній освіті, а також є загальновизнаним розробником програм професійного розвитку для представників канадської міжнародної освіти. Через роботу в сфері розробки політики, досліджень, адвокасі та інформування громадськості, КБМО працює над тим, щоб питання міжнародної освіти були серед пріоритетів політичних та академічних лідерів Канади, та сприяє встановленню важливих для Канади академічних зв'язків з окремими особами, організаціями та інституціями у всьому світі.

На міжнародному рівні КБМО здійснює партнерські проекти з розбудови спроможності, зміцнення інституційної спроможності та з розвитку людських ресурсів в партнерстві з освітніми інституціями, неурядовими організаціями та урядами в Центральній та Східній Європі, Південному Кавказі, Азії, Близькому Сході, Африці та в Північній та Південній Америці. Завдяки діяльності на національному та міжнародному рівнях, КБМО має значну експертизу щодо розробки освітніх та тренінгових курсів; програм обміну (на міжнародному та національному рівнях); реформи державного сектору; підтримки миру та ініціатив з безпеки життя; досліджень та розвитку громадянського суспільства. Персонал КБМО володіє кількома мовами, поєднує в роботі практичний досвід та високий рівень освіти в сфері реформи державного сектору та особисто переконаний у важливості міжнародного розвитку. КБМО отримало загальне визнання за його інноваційні програми, орієнтованість на клієнтів та ефективність в роботі.

З 1992 КБМО є однією з провідних освітніх організацій в Канаді, яка має успішний досвід в управлінні проектами в сфері реформування державного сектору. КБМО має загальновизнану спроможність в розробці, впровадженні та управлінні проектами з реформування державного сектору в країнах з перехідною економікою. КБМО розробляє, впроваджує та управляє проектами, проводить дослідження, надає експертизу з оцінки та управління ризиками, застосовує інформаційні та комунікаційні технології для сприяння розвитку та розбудови держави. Одним з найважливіших принципів, яким КБМО керується в роботі, є орієнтація на результат з метою досягнення цілей клієнтів організації. Серед клієнтів КБМО – Канадське Агентство з міжнародного розвитку (CIDA); Департамент міжнародних відносин та міжнародної торгівлі та Канадське Агентство з розвитку людських ресурсів.

Партнером Проекту в Україні є Координаційний центр з надання правової допомоги.

Донор проекту **Global Affairs Canada**
(<http://www.international.gc.ca/international/index.aspx?lang=eng>)

Контактна інформація

Телефон:

+38 (044) 331-01-82

Факс:

+38 (044) 221-67-93

Email:

office@qala.org.ua

Години роботи:

Понеділок – П'ятниця 10.00-18.00

ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА
ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

Проект
«Доступна та якісна правова допомога в Україні»,
який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду
Канади

Програмна ініціатива «Права людини та правосуддя»
Міжнародного фонду «Відродження»

Національна асоціація
сільськогосподарських дорадчих служб України

Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню»

Партнери

- Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
- Стрийська районна державна адміністрація
- Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації
- Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба»

ОПИС ПРОЕКТУ

«ПІДВИЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ ЩОДО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ СІЛЬСЬКОМУ НАСЕЛЕННЮ»

Актуальність проекту

Низький рівень правової грамотності, правової культури є характерною ознакою жителів більшості сільських громад країни, в тому числі для жителів обраної місцевості. Ситуація ускладнюється майже тотальною бідністю сільського населення: вони не можуть платити за послуги юристів, адвокатів. Все це негативно впливає на рівень захисту їхніх прав та інтересів. Наприклад, у використанні земельної власності. Зменшує їхні доходи і, як наслідок рівень життя.

Про діяльність центрів безоплатної правової допомоги більшість сільського населення знає дуже мало. Віддаленість сіл від центрів безоплатної правової допомоги, складність транспортного сполучення є бар'єром на шляху доступу до безоплатної правової допомоги. Обмеженість ресурсів центрів не дає можливості охопити сільське населення системними послугами з безоплатної правової допомоги.

Мета проекту

Підвищення рівня доступності безоплатної правової допомоги для сільських жителів через залучення сільськогосподарських дорадчих служб до надання такої допомоги. Створення механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування, центрів з надання безоплатної правової допомоги та сільськогосподарських дорадчих служб для надання якісної безоплатної правової допомоги сільським жителям.

Цільова аудиторія проекту

1. Сільське населення.
2. Сільськогосподарські дорадчі служби, сільськогосподарські дорадники та експерти-дорадники.
3. Центри безоплатної правової допомоги.
4. Органи влади та місцевого самоврядування.

Діяльність в межах проекту

1. Формалізація відносин між учасниками Проекту.
2. Підготовка та проведення для навчання дорадників та державних службовців Департаменту АПР з надання первинної безоплатної правової допомоги сільському населення.
3. Підготовка та проведення навчальних семінарів у 4 селах Стрийського району.
4. Підготовка та проведення опитування (анкетування) сільських жителів для виявлення потреб у правовій допомозі (100 осіб).
5. Створення мережі сільських активістів з надання безоплатної правової допомоги з сільських мешканців пілотних сіл.
6. Підготовка та проведення навчального семінару для сільських активістів.
7. Підготовка аналітичного звіту «Аналіз проблем надання безоплатної правової допомоги сільському населенню та пропозиції щодо удосконалення системи надання таких послуг».
8. Підготовка та поширення у ЗМІ публікацій про діяльність Проекту.
9. Поширення матеріалів Проекту.

Очікувані результати проекту

1. Фахівці Львівської аграрної дорадчої служб пройшли підготовку з надання безоплатної правової допомоги та розпочали надавати її сільському населенню.
2. Фахівці Департаменту АПР Львівської ОДА пройшли підготовку з надання безоплатної правової допомоги та допомагають у розвитку цієї системи
3. Селяни пілотних сіл пройшли навчання та знають про можливості системи безоплатної правової допомоги.
4. У селах сформована мережа активістів (контактних осіб) системи безоплатної правової допомоги, які пройшли початкову підготовку.
5. Досвід проекту поширено серед зацікавлених осіб інших областей, які можуть ним скористатися.

Партнерські організації, що братимуть участь у реалізації проекту

1. Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
2. Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба».
3. Стрийська районна державна адміністрація.
4. Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації.

Проблема, на вирішення якої спрямовано проект:

■ Проблема в житті суспільства, на вирішення якої спрямовано проект (*обсяг – до 5 речень*)

Проект спрямовано на подолання ізолюваності сільського населення від безоплатної правової допомоги, що склалася внаслідок інформаційної та територіальної ізолюваності, низької правової культури, бідності. Надання первинної безоплатної правової допомоги через громадські організації є рішенням короткого періоду. тому, що стійкість подібних організацій є малою, оскільки фінансування їхнє є нестабільним. Як правило, після завершення проектного фінансування завершується і діяльність, визначена проектом.

■ Відома з офіційних джерел інформація щодо спроб вирішення наявної проблеми

Сьогодні відомі спроби залучити до надання правової допомоги сільського населення громадські організації. Наприклад, у Харківській області Дворічанський район через громадську організацію «Фонд сільських громад Дворічанщини». У Чернігівській області через Чернігівський громадський комітет захисту прав людини. Громадською організацією «Право» у вінницькій області реалізовано проект «Безоплатна правова допомога – в кожному сільському громаду» та інші.

■ Обґрунтування можливості розв'язання проблеми за підсумками виконання проекту

Проблема залучення до надання правової допомоги сільському населенню громадських організацій полягає у тому, що стійкість таких організацій, як правило є низькою, оскільки фінансування їхнє є нестабільним. Як правило, після завершення проектного фінансування завершується і діяльність, визначена проектом.

У країнах ЄС, США, Канаді та інших основним центром донесення інформації, знань, досвіду до сільського населення - як у сфері сільського господарства, так і у сфері сільського розвитку - є сільськогосподарські та сільські дорадчі (консультаційні) служби, які фінансуються та підтримуються державою.

Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» передбачає, що серед основних завдань такої діяльності є **й надання сільському населенню дорадчих послуг з права (стаття 4)**. Однак, така діяльність, на відміну від інших країн, зокрема країн ЄС, де існування таких систем є обов'язковим, поки що майже не фінансується державою. Незважаючи на складнощі бюджетного фінансування, деякі з дорадчих служб, наприклад, Львівська аграрна дорадча служба, досить міцно стоять на ногах, оскільки налагодили тісну співпрацю з міжнародними організаціями..

В Україні створення таких служб триває.

Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» передбачає фінансування сільськогосподарських дорадчих служб як державного, так і з місцевих бюджетів, що суттєво підвищує їхню стійкість.

Угодою про асоціацію між Україною та ЄС (стаття 404) передбачено розвиток системи сільськогосподарського дорадництва.

9 листопада 2015 року Національною радою реформ схвалена «Єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки», одним із 10 пріоритетних напрямків якої є розвиток системи дорадчих послуг сільському населенню (<http://minagro.gov.ua/node/16025#>).

Державою заплановано охопити дорадчими послугами 90% сільського населення.

Розгалужена мережа дорадчих служб могла б стати партнером системи надання безоплатної правової допомоги сільському населенню, оскільки Центри безоплатної правової допомоги працюють у обласних та районних центрах, їх можливостей не вистачає для надання послуг сільському населенню. Сільськогосподарські дорадчі служби спрямовують свою діяльність на задоволення потреб саме сільського населення у підвищенні рівня знань та захист його економічних, соціальних та інших інтересів, тому їх напрацювання є особливо корисними при розвитку системи безоплатної правової допомоги у сільських регіонах.

Проект дозволить об'єднати можливості системи сільськогосподарської дорадчої діяльності та системи надання безоплатної правової допомоги і отримати синергетичний ефект – високий рівень доступу сільського населення до правових послуг.

Очікувані результати реалізації проекту

■ Короткострокові результати реалізації проекту (*слід зазначити кількісні та якісні показники, яких буде досягнуто на момент завершення виконання проекту*)

1. Укладено договір (меморандум) про співпрацю між учасниками Проекту.
2. 25 фахівців ЛАДС та Департаменту АПР Львівської ОДА, Стрийської РДА пройшли підготовку надання первинної безоплатної правової допомоги сільському населення.
3. Проведено навчальні семінари у 4 пілотних селах Стрийського району, у яких взяли участь не менше 100 осіб.
4. Підготовлено та проведено опитування (анкетування) сільських жителів для виявлення потреб у правовій допомозі (100 осіб).
5. Підготовлено за результатами опитування звіт «Потреби сільських жителів у правовій допомозі».
6. Створено мережу сільських активістів (3-5 осіб у кожному пілотному селі) з надання безоплатної правової допомоги з числа сільських мешканців пілотних сіл.
7. Проведено навчальний семінар для сільських активістів.
8. Підготовлено аналітичний звіт «Аналіз проблем надання безоплатної допомоги сільському населення та підготовка пропозицій щодо удосконалення системи надання таких послуг».
9. Аналітичний звіт та інші матеріали Проекту розміщено на сайтах партнерів Проекту, поширено серед управлінь АПР та дорадчих служб усіх областей країни.
10. Підготовлено та розміщено у ЗМІ не менше 5 публікацій про діяльність Проекту.
11. Матеріали Проекту оприлюднено та надіслано зацікавленим особам.

■ Довгострокові результати реалізації проекту (*слід зазначити кількісні та якісні показники, яких планується досягти через 3-5 років після завершення виконання проекту*)

- ЛАДС співпрацює (укладено документ про співпрацю, проводяться спільна діяльність) з усіма центрами області з надання безоплатної правової допомоги у Львівській області.
- Досвід ЛАДС поширено на інші області.
- Дорадчі служби інших областей стають частиною загальної системи надання безоплатної правової допомоги.

Діяльність після виконання проекту

- Планований розвиток діяльності після закінчення реалізації проекту, в тому числі визначення джерел можливого фінансування планованої діяльності (підтримка донорів, залучення коштів громади, власні кошти організації).

Після завершення Проекту планується на основі здобутого досвіду залучити до системи надання безоплатної правової допомоги інші сільськогосподарські дорадчі служби країни шляхом проведення навчання сільськогосподарських дорадників як в частині основ надання безоплатної правової допомоги, так і в частині налагодження партнерств для такої діяльності. Для цього планується на основі здобутого досвіду підготувати НАСДСУ та її членами – дорадчими службами відповідні проекти та запропонувати їх для підтримки як міжнародним, так і вітчизняним організаціям.

Для такої підтримки є передумови.

Регламент ЄС про спільну аграрну політику передбачає, що кожна країна – член ЄС повинна мати систему консультування фермерів (<http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=INT;n=55065>). Сьогодні в заможних країнах, в їх аграрних політиках акценти зміщується із підтримки розвитку сільського господарства на підтримку розвитку сільської місцевості. Томі до компетенцій сільськогосподарського консультування (дорадництва) переходить все більше питань сільського розвитку. Хоча маємо українські труднощі становлення сільськогосподарського дорадництва як системи консультування з сільського господарства та сільського розвитку, однак перспективи розвитку такої системи пов'язані з інтеграцією України в ЄС. У постсоціалістичних та пострадянських країнах, які сьогодні є членами ЄС, дорадчі служби підтримують державою як через бюджетне фінансування, так і через різноманітні грантові програми.

Передбачається, що заходи Єдиної комплексної стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки, в тому числі в частині дорадництва, фінансуватимуться Європейським союзом.

На початок 2016 року планується початок робот нового проекту, спрямованого на розвиток сільського господарства, Агентства США з міжнародного розвитку, з яким НАСДСУ планує співпрацювати, в тому числі в частині підвищення спроможності своїх членів - дорадчих служб надавати правові послуги.

НАСДСУ сподівається на відновлення фінансування сільськогосподарської дорадчої діяльності із державного бюджету, на розширення фінансування із місцевих бюджетів.

У майбутньому зростанням доходів сільських жителів планується частину послуг, зокрема, правових, задавати за кошти громадян.

МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ
щодо реалізації проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських
дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню»

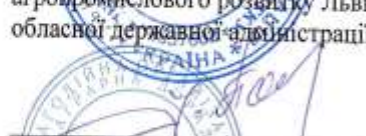
Всеукраїнська громадська організація «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України», Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації, Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Стрийська районна державна адміністрація, Благодійна організація «Львівська аграрна дорадча служба» (далі - Сторони), в особі належним чином уповноважених представників, виходячи із попередніх зобов'язань, що були підтверджені письмово, домовились про налагодження співпраці для успішної реалізації проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню» (далі - Проект).

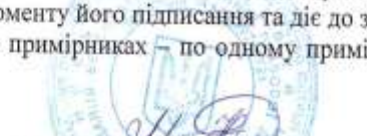
Для досягнення поставленої мети Сторони кляли цей Меморандум про таке:

1. Сторони беруть участь у реалізації Проекту в межах компетенції, визначених законодавством та цим Меморандумом.
2. Сторони беруть участь у підготовці та проведенні усіх заходів Проекту.
3. Сторони технічно підтримуватимуть Проект шляхом надання приміщень, засобів зв'язку, техніки, необхідних для реалізації заходів.
4. Сторони надаватимуть фахову підтримку Проекту шляхом надання необхідних консультацій та участі фахівців у заходах Проекту у якості лекторів, тренерів, учасників.
5. Сторони за необхідності залучатимуть інших осіб до реалізації Проекту.
6. Сторони координують дії при реалізації заходів Проекту через Національну асоціацію сільськогосподарських дорадчих служб України..
7. Сторони сприятимуть налагодженню зв'язків фахівців Проекту з громадськістю.
8. Сторони сприятимуть розповсюдженню інформації про Проект у ЗМІ.
9. Сторони надають одне одному усю інформацію, пов'язану з реалізацією Проекту.
10. Меморандум не передбачає жодних матеріальних зобов'язань. Сторони, за необхідності, можуть укладати додаткові угоди для виконання положень цього Меморандуму.
11. Меморандум набирає чинності з моменту його підписання та діє до завершення Проекту.
12. Меморандум укладено у чотирьох примірниках – по одному примірнику для кожної із Сторін.

Корінець Роман Ярославович
Президент ВГО «Національна
асоціація сільськогосподарських
дорадчих служб України»

Хмра Наталія Степанівна
Директор Департаменту
агропромислового розвитку Львівської
обласної державної адміністрації

Паньків Іван Ярославович
Директор Благодійної організації
«Львівська аграрна дорадча служба»

Николайшин Марія Іванівна
Директор Стрийського місцевого центру
з надання безоплатної вторинної правової
допомоги

Стадник Любомир Павлович
Голова Стрийської районної
державної адміністрації

ЗАХОДИ ПРОЕКТУ

ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА
ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

Проект
«Доступна та якісна правова допомога в Україні»,
який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду
Канади

Програмна ініціатива «Права людини та правосуддя»
Міжнародного фонду «Відродження»

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА

навчання сільськогосподарських дорадників
та державних службовців

28 березня 2016 року
м. Львів, Департамент АПР
Львівської облдержадміністрації

ПРОГРАМА СЕМІНАРУ

Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб
щодо надання правової допомоги сільському населенню»

Національна асоціація
сільськогосподарських дорадчих служб України

та партнери:

Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

- Стрийська районна державна адміністрація.
Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба».
Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації
- 10 хв. **Потреби сільського населення у правових послугах та як їх задовольнити**
Наталія Хмиз, Директор Департаменту АПР Львівської облдержадміністрації
- 10 хв. **Львівська аграрна дорадча служба та правове консультування сільського населення: стан та можливості для розвитку**
Іван Паньків, Директор Львівської аграрної дорадчої служби
- 10 хв. **Про Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню»**
Роман Корінець, Президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
- 30 хв. **Законодавство про безоплатну правову допомогу**
Марія Николаїшин, директор Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
- 30 хв. **Про Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги**
Марія Николаїшин, директор Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
- 30 хв. **Практика та можливості взаємодії Центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги з недержавними організаціями та приватними особами**
Марія Николаїшин, директор Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
- 30 хв. **Дискусія
Завершення роботи**
*Учасники: працівники Департаменту АПР Львівської облдержадміністрації, працівники Львівської аграрної дорадчої служби, Стрийської райдержадміністрації, інші запрошені потенційні партнери
Модератор Роман Корінець*

ЗВІТ ПРО СЕМІНАР
«БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА:
навчання сільськогосподарських дорадників
та державних службовців»

Місце проведення семінару: зал засідань Департаменту агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації

Адреса: м. Львів, пр. В. Чорновола, 57, 5 поверх, поштовий індекс 79020

Зал для семінару наданий партнером НАСДСУ – Департаментом АПР, обладнання – Львівською аграрною дорадчою службою (комп'ютер, проектор) як внесок у реалізацію Проекту.

Кількість учасників семінару – 30 осіб разом із доповідачами (список учасників додається).

Учасниками семінару були представники усіх організацій-партнерів Проекту (Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги,

Стрийська районна державна адміністрація, Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба», Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації), а також запрошені учасники – представники Львівської аграрної палати та Львівської обласної асоціації фермерів і приватних землевласників України.

Прочитавши оголошення про семінар на сайті НАСДСУ, його учасниками виявили бажання стати голова та заступник голови Заставнівської районної ради Чернівецької області та наручник правління сільського господарства цього ж району.

Модератор Роман Корінець.

Семінар проходив відповідно до визначеної програми

Особливо цікавою була дискусія учасників, в ході якою було виявлено низку проблем з надання безоплатної правової допомоги сільському населенню.

В ході дискусії було зроблено низку пропозицій щодо інтеграції первинної і вторинної безоплатної правової допомоги, зокрема:

- Обмін інформацією між Центрами та дорадчими службами, між Центрами та професійними організаціями, що працюють у сільському господарстві.
- Спільне створення спеціалізованих інформаційних продуктів для різних категорій сільського населення.
- Включення питань про безоплатну правову допомогу до заходів дорадчих служб та професійних організацій, органів управління сільським господарством.
- Поширення інформації про можливості дорадчих служб через Центри.
- Залучення юристів дорадчих служб та юристів професійних організацій до заходів Центрів.
- Залучення до діяльності Центрів студентів-юристів аграрних вузів, зокрема як практикантів виробничої практики.
- Проведення навчання представників дорадчих служб, професійних організацій аграрного сектору, органів управління сільським господарством фахівцями центрів основ надання безоплатної правової допомоги.

З метою виявлення можливих шляхів інтеграції вторинної і первинної безоплатної правової допомоги, під час проведення семінару було проведено анкетування його учасників. Ця робота не передбачалася заходами Проекту, однак, вона може бути корисною для досягнення мети проекту.

Селянам надаватимуть безоплатну правову допомогу у сільськогосподарській галузі

Створено: Четвер, 31 березня 2016, 09:52 | Автор: ЛОДА

Нещодавно на Львівщині стартував проект із правової допомоги сільському населенню. У рамках проекту сільськогосподарські дорадчі служби безоплатно консультуватимуть громадян з метою підвищення їх рівня знань, захисту економічних, соціальних та інших інтересів.

Зокрема, 28 березня у Львівській облдержадміністрації відбувся перший навчальний семінар для сільськогосподарських дорадників та державних службовців, котрі й надаватимуть таку правову допомогу.

Про це повідомила директор департаменту агропромислового розвитку

Львівської ОДА Наталія Хмиз.

"Ми плануємо налагодити співпрацю системи сільськогосподарського дорадництва, системи безоплатної правової допомоги, органів влади та недержавних організацій з метою покращення доступу сільського населення до правової допомоги, - зазначила Наталія Хмиз. - Крім того, безоплатна правова допомога – це соціальна програма Уряду країни, котра гарантує людям ефективний захист їхніх прав та інтересів".

Загалом проект має назву "Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню" та реалізується Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України. Партнерами виступають: Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Стрийська районна державна адміністрація, Благодійний фонд "Львівська аграрна дорадча служба" та Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації.

Підтримку також надає Канадське бюро міжнародної освіти, у рамках проекту "Доступна та якісна правова допомога в Україні", та Міжнародний фонд "Відродження", у рамках ініціативи "Права людини та правосуддя".

Джерело: <http://stsda.gov.ua/15239-selianam-nadavatymut-bezoplatnu-pravovu-dopomogu-u-silskohospodarskii-haluzi.html>

Селяни краю студіюватимуть право

На Львівщині стартував проект із надання безоплатної правової допомоги сільському населенню

Зокрема, 28 березня у Львівській ОДА відбувся перший навчальний семінар для сільськогосподарських дорадників та державних службовців, котрі й надаватимуть таку правову допомогу. "Ми плануємо налагодити співпрацю системи сільськогосподарського дорадництва, системи безоплатної правової допомоги, органів влади та недержавних організацій з метою покращення доступу сільського населення до правової допомоги, - зазначила директор департаменту агропромислового розвитку ЛОДА Наталія Хмиз. - Крім того, безоплатна правова допомога – це соціальна програма уряду країни, котра гарантує людям ефективний захист їхніх прав та інтересів".

Джерело: Газета «Львівська пошта», №36 (1795), четвер, 31 березня 2016

На Львівщині селянам надаватимуть безоплатну правову допомогу у галузі господарства

Нещодавно на Львівщині стартував проект із правової допомоги сільському населенню. У рамках проекту сільськогосподарські дорадчі служби безоплатно консультуватимуть громадян з метою підвищення їх рівня знань, захисту економічних, соціальних та інших інтересів. Про це повідомляє прес-служба ЛОДА.

Зокрема, 28 березня у Львівській облдержадміністрації відбувся перший навчальний семінар для сільськогосподарських дорадників та державних службовців, котрі й надаватимуть таку правову допомогу.

«Ми плануємо налагодити співпрацю системи сільськогосподарського дорадництва, системи безоплатної правової допомоги, органів влади та недержавних організацій з метою покращення доступу сільського населення до правової допомоги. Крім того, безоплатна правова допомога – це соціальна програма уряду країни, котра гарантує людям ефективний захист їхніх прав та інтересів», - зазначила директор департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Наталія Хмиз.

Загалом проект має назву «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню» та реалізується Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України. Партнерами виступають: Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Стрийська районна державна адміністрація, благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба» та Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації.

Підтримку також надає Канадське бюро міжнародної освіти, у рамках проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні», та Міжнародний фонд «Відродження», у рамках ініціативи «Права людини та правосуддя».

Джерело:

http://zmiya.com.ua/page/56fbc29445a49ea21d0fa16/news/2016/03/30/na_lvivshchyni_selianam_nadavatymut_bezoplatnu_pravovu_dopomogu_u_galuzi_685935

ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА
ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

Проект
«Доступна та якісна правова допомога в Україні»,
який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду
Канади

Програмна ініціатива «Права людини та правосуддя»
Міжнародного фонду «Відродження»

СЕЛЯНАМ ПРО БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

ПРОГРАМА СЕМІНАРУ

Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб
щодо надання правової допомоги сільському населенню»

Національна асоціація
сільськогосподарських дорадчих служб України
та партнери:

Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
Стрийська районна державна адміністрація.
Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба».
Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

15 хв.	Про Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню» <i>Михайло Вишньовський, дорадник Львівської аграрної дорадчої служби, координатор Проекту у Стрийському районі</i>
30 хв.	Потреби сільського населення Стрийщини у правових послугах та як їх задовольнити <i>Василь Лесів, керівник управління агропромислового розвитку Стрийської РДА</i>
15 хв.	Львівська аграрна дорадча служба та правове консультування сільського населення <i>Михайло Вишньовський, дорадник Львівської аграрної дорадчої служби, координатор Проекту у Стрийському районі</i>
2 год.	• Законодавство про безоплатну правову допомогу • Про Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги • Практика та можливості взаємодії Центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги з недержавними організаціями та приватними особами <i>Марія Николаїшин, директор Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.</i> <i>Андрій Гнида, консультант Проекту</i> <i>Анжела Ощипок, консультант Проекту</i>
1 год	Відповіді на запитання

- **Учасники: жителі 4 сіл Стрийського району.**
- **Під час дискусії проводиться анкетування учасників семінару.**
- **Наприкінці семінару проводиться відбір бажаючих поглибити свої знання щодо надання безоплатної правової допомоги під час семінару у м. Стрий.**

ЗВІТ ПРО СЕМІНАРИ

«СЕЛЯНАМ ПРО БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ»

Час та місце проведення семінарів, кількість учасників в рамках попередньо передбаченого плану заходів:

- 1) 21 квітня - село Підгірці Стрийського району. Взяло участь 27 осіб.
- 2) 25 квітня - село Гірне Взяло участь 27 осіб.
- 3) 26 квітня - селище Дашава Стрийського району. Взяло участь 30 осіб.
- 4) 5 травня - село Воля Задеревацька Стрийського району. Взяло участь 25 осіб

Приміщення для проведення семінарів були надані за сприяння партнера - Стрийської районної державної адміністрації як *внесок*.

На прохання керівництва Стрийського міжрайонного центру зайнятості проведено у його приміщенні було проведено 2 семінари у:

- 1) 25 квітня для безробітних кількох сіл, у якому взяло участь 20 осіб,
- 2) 27 квітня для учасників АТО, зареєстрованих у центрі зайнятості, у якому взяло участь 15 осіб

Всього семінарах взяло участь 144 особи без доповідачів.

Обладнання для проведення семінарів Львівською аграрною дорадчою службою (комп'ютер, проектор) як *внесок* у реалізацію Проекту.

Кількість учасників семінару – 30 осіб разом із доповідачами.

Учасниками семінару були представники усіх організацій-партнерів Проекту (Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Стрийська районна державна адміністрація, Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба»)

Модератор семінарів Михайло Вишньовський.

Семінар проходив відповідно до визначеної програми
Кожен семінар завершувався дискусією учасників та відповідями фахівців на запитання учасників.

З метою виявлення можливих шляхів інтеграції вторинної і первинної безоплатної правової допомоги, під час проведення семінару було проведено анкетування його учасників.

26.04.2016 року
НАРОДНИЙ ДІМ **сmt. ДАШАВА**

Проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні», який впроваджується
Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду Канади
Програмна ініціатива «Права людини та правосуддя» Міжнародного фонду «Відродження»

СЕЛЯНАМ ПРО БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських
дорадчих служб
щодо надання правової допомоги сільському населенню»

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України
та партнери:

Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової
допомоги.

Стрийська районна державна адміністрація.

Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба».

Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

ПОЧ. 16:00 ГОД

Джерело: <http://www.dashava.com.ua/index.php/dokumenty/rishennia-vykonavchoho-komitetu-dashavskoi-selyshchnoi-rady?layout=edit&id=136>

ПРО БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ ДЛЯ СЕЛЯН ВОЛІ ЗАДЕРЕВАЦЬКОЇ

5 травня 2016 року у селі Воля Задеревацька Стрийського району Львівської області відбувся семінар «Селянам про безоплатну правову допомогу».

Організатори: Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України у партнерстві з Стрийським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги Стрийською районною державною адміністрацією, Львівською аграрною дорадчою службою.

Захід відбувся у рамках проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню».

Джерело: <http://dorada.org.ua/8-news/426-pro-bezoplatnu-pravovu-dopomogu-dlja-seljan-voli-zaderevackoi.html>

СЕЛЯНИ МАЮТЬ ПРАВО НА БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України продовжує реалізацію проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню». «Селянам про безоплатну правову допомогу» - серію семінарів з такою назвою було проведено наприкінці квітня у трьох села Стрийського району - Підгірці, Гірне, Дашава. Окрім того, у співпраці з місцевим центром зайнятості такі ж семінари були проведені з сільськими безробітними та учасниками АТО.

Загалом, у семінарах брали участь майже 140 сільських мешканців.

Теми семінарів:

- Потреби сільського населення Стрийщини у правових послугах та як їх задовольнити
- Львівська аграрна дорадча служба та правове консультування сільського населення
- Законодавство про безоплатну правову допомогу
- Про Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги
- Практика та можливості взаємодії Центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги з недержавними організаціями та приватними особами.

З селянами спілкувалися Марія Николаїшин, директор Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Михайло Вишньовський, дорадник Львівської аграрної дорадчої служби, Василь Лесів, керівник управління агропромислового розвитку Стрийської РДА, залучені фахівці.

Проект реалізується за підтримки Проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні», який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду Канади та Програмної ініціативи «Права людини та правосуддя» Міжнародного фонду «Відродження».

Партнери Проекту: Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Стрийська районна державна адміністрація, Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба», Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

Джерело: <https://www.facebook.com/NAAASUkraine/posts/493774214142262>

Роман Корінець

ПРО «БОСОНОГИХ ЮРИСТІВ» ТА СЕЛЯН

Дуже часто можна почути про правову незахищеність сільського населення, низький рівень його правової грамотності, про бідність сільського населення, яка не дозволяє йому користуватися послугами правників, про віддаленість сіл від юридичних компаній. Проте, що проблему треба вирішувати. І все це правильно. Але часто буває так, що ми не використовуємо ті інструменти, які вже є, – наприклад, державну систему безоплатної правової допомоги.

2 червня 2011 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про безоплатну правову допомогу». Така допомога гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел.

Розрізняють два види безоплатної правової допомоги – первинна і вторинна.

Безоплатна первинна правова допомога – це вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їхньої реалізації, відновлення у випадку їхнього порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Вона включає такі види правових послуг:

- 1) надання правової інформації;
- 2) надання консультацій і роз'яснень із правових питань;
- 3) складання заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- 4) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Право на безоплатну первинну правову допомогу, згідно з Конституцією України та цим Законом, мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України.

Безоплатна вторинна правова допомога – це вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг:

- 1) захист;
- 2) здійснення представництва інтересів осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- 3) складання документів процесуального характеру.

Якщо право на безоплатну первинну правову допомогу мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України, то право на безоплатну вторинну правову допомогу – тільки певні категорії осіб, визначені цим Законом. Наприклад, особи, якщо середньомісячний сукупний дохід їхньої сім'ї нижчий від суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше від двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб. Зважаючи

на мізерні доходи, для значної частини сільського населення тема може бути актуальною. А ще діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які перебувають у складних життєвих обставинах, діти, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів... А ще особи, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»... Перелік осіб, які мають право на безоплатну правову допомогу, чималий. Майже кожен пункт цього переліку може стосуватися сільських жителів.

Для того, щоб впровадити норми Закону, було створено Координаційний центр із надання правової допомоги та регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги (ЦНБВПД).

У наданні безоплатної правової допомоги для сільського населення, особливо – первинної правової допомоги, ключову роль могли б відгравати сільськогосподарські дорадчі служби, тісно співпрацюючи із ЦНБВПД. Зважаючи на функціональні обов'язки, партнерами дорадчих служб та ЦНБВПД могли б стати управління (відділи) агропромислового розвитку місцевих державних адміністрацій.

Об'єднання можливостей системи сільськогосподарської дорадчої діяльності та системи надання безоплатної правової допомоги й отримання синергетичного ефекту – високого рівня доступу сільського населення до правових послуг – стало ключовою ідеєю проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню» Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України та наших партнерів: Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Благодійного фонду «Львівська аграрна дорадча служба», Стрийської районної державної адміністрації, Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації. Проектну ідею підтримало Канадське бюро міжнародної освіти у рамках проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні» та Міжнародний фонд «Відродження» у рамках ініціативи «Права людини та правосуддя».

Вже у процесі обговорення проектної ідеї стало зрозуміло, що на цьому етапі обидві системи – дорадництва та безоплатної правової допомоги – існують ніби у різних площинах: не знають про існування одне одного, не комунікують, не використовують можливості. Однак, як виявилось, про систему безоплатної правової допомоги (державну систему) практично нічого не знають і в органах влади.

У рамках проекту було проведено початковий семінар «Безоплатна правова допомога: навчання сільськогосподарських дорадників та державних службовців». Учасникам семінару (дорадники, державні службовці, лідери місцевих громадських організацій) запропонували дати відповідь на запитання: «Що знали ви до цього семінару про систему безоплатної правової допомоги в Україні?». І ось результат відповідей державних службовців та дорадників:

Навіть не чув нічого про таке	20,83
Знав, що є така система, але не знав деталей	79,17
Добре поінформований про систему, про центри безоплатної правової допомоги	0
Я сам чи мої знайомі користувалися послугами центрів безоплатної правової допомоги	0

Отже, на старті проекту практично всі учасники навчання не мали якогось конкретного уявлення про державну систему безоплатної правової допомоги. Це може свідчити про наступне:

– люди мало цікавляться тим, що відбувається поза сферою їхньої діяльності, втрачаючи при цьому можливості для поліпшення такої діяльності;

– новостворену систему безоплатної правової допомоги треба рекламувати, пропагувати, хоча б тому, що за 5-бальною шкалою, на думку учасників семінару, рівень правової грамотності сільського населення оцінюється в 1,91 бала, а рівень доступності для сільського населення такої допомоги – у 2 бали.

Сільськогосподарські дорадники та державні службовці вважають важливим інститут безоплатної правової допомоги для сільського населення. А щоб селяни могли отримувати фахову безоплатну правову допомогу, вони повинні знати про саму систему ЦНБВПД, про її можливості, про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги. А ще – залучати дорадників для надання первинної безоплатної правової допомоги. Використовувати ресурси громадських організацій, ЗМІ. Ресурси сільськогосподарських і несільськогосподарських органів влади.

Не обійшли своєю увагою учасники, дорадники та державні службовці й процеси децентралізації органів влади. На їхню думку, в об'єднаних територіальних громадах слід ввести посаду юриста-дорадника.

Про безоплатну правову допомогу має знати кожен селянин!

У практиці правової допомоги оперують таким поняттям, як параюрист, «босоногий юрист» (Ward Berenschot, Taufik Rinaldi). Параюрист – це особа, яка не має юридичної освіти, але пройшла спеціальне навчання, розраховане на допомогу членам місцевих громад у найбільш типових питаннях. Їхнє завдання – допомогти бідним верствам населення у питаннях роз'яснення змісту законів, різних адміністративних процедур, для ведення від їхнього імені переговорів, для підготовки документів непроцесуального характеру, а також для розповсюдження інформаційних матеріалів.

Для того, щоб дорадники стали параюристами, треба підвищувати їхній рівень правових знань. Державних службовців-«аграрників» – також (тих, хто не має юридичної освіти). Вони й самі про це писали у відповідях на запитання опитувальника. Більшість із опитаних готова під час виконання своїх посадових обов'язків поширювати інформацію про систему безоплатної правової допомоги, готова брати участь у наданні безоплатної правової допомоги сільському населенню, але треба вчитися. Де і як – це тема іншої розмови...

Сьогодні найчастіше роль «босоногих юристів» у селах виконують представники органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади, подекуди – представники громадських організацій, сусіди, родичі, ЗМІ. Хоч інколи – й нема до кого звернутися... А мусимо мати систему, яка базується на співпраці місцевих центрів із надання безоплатної вторинної правової допомоги і сільськогосподарських дорадчих служб. Основи такої співпраці – Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги та Львівської аграрної дорадчої служби – відпрацьовуються у Стрийському районі Львівської області. Залишилося ще тільки одне – виконання владою Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність»...

І наостанок: систему безоплатної правової допомоги слід розглядати як інструмент сільського розвитку: що освіченіший селянин, що краще захищений юридично, то краще громаді й країні. Може, трохи незвичний ракурс, та чи настільки, щоб його ігнорувати «аграрникам»?

Джерело:

Агрополіт, <https://agropolit.com/blog/131-pro-bosonogih-yuristiv-ta-selyan>

6 серпня 2016

Підсумкова конференція

Можливість підвищити свій професійний рівень дорадники Львівської аграрної дорадчої служби отримали при реалізації проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання

правової допомоги сільському населенню». Тісна співпраця ЛАДС з партнерами проекту -Стрийська районна державна адміністрація, Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги і Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації дозволила провести в громадах Стрийського району семінари щодо надання правової допомоги сільському населенню.

До проекту були долучені жителі сільських громад сіл Підгірцівської, Гірнянської, Воле-Задеревацької сільських рад та Дашавської селищної ради. Соціальними партнерами проекту стали також Стрийський міськрайонний центр зайнятості та Стрийський державний аграрний коледж.

Підсумкова конференція у рамках проекту дозволила підбити підсумки виконання проекту. Директор Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Марія Николаїшин ознайомила з роботою центру, а також з правом на безоплатну первинну та вторинну правову допомогу.

Досвідом роботи про співпрацю з центром поділилася директор Стрийського міськрайонного центру зайнятості Романа Вишньовська, де були організовані семінари для безробітних сільських мешканців та учасників АТО.

Присутні на конференції учасники мали ряд пропозицій щодо співпраці з центром правової допомоги, зокрема проведення право просвітницьких заходів у школах. Було також піднято питання про доцільність активної співпраці з школою-інтернат в селі Підгірці.

Перші заходи проведенні в рамках Проекту дозволили не тільки надати послугу сільським мешканцям, але й знайти і можливо залучити

волонтерів у правовій освіті сільських мешканців. Для цього можна залучати вчителів закладів освіти району та викладачів коледжу, що проживають в сільських громадах.

Радники ЛАДС, маючи велику довіру серед сільських жителів області, можуть надавати первинні правові консультації щодо права отримати безоплатну вторинну правову допомогу в місцевих центрах правової допомоги.

Тренер з кооперації, Михайло Вишньовський

Джерело: <http://lads.com.ua>, 27.10.2016

Соціальне партнерство відіграє важливу роль в роботі Стрийськоміськрайонного центру зайнятості.

В весняні місяці дорадники Львівської аграрної дорадчої служби спільно з спеціалістами Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги провели семінари щодо надання правової допомоги для безробітних мешканців Стрийського району та безробітних учасників АТО.

25 жовтня в приміщенні Районної ради відбулася підсумкова конференція у рамках проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню».

Директор Стрийськоміськрайонного центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Марія Николаїшин ознайомила учасників конференції з проведеною роботою і поділилася інформацією про можливу співпрацю.

Активний діалог підтримала директор Стрийського міськрайонного центру зайнятості Романа Вишньовська, котра розповіла про надання послуг як незайнятим громадянам в пошуку роботи, так і роботодавцям з підбору персоналу. Важливим напрямком в роботі центру зайнятості є проведення для населення інформаційних семінарів на різноманітну тематику, яка допоможе їм в працевлаштуванні на сучасному місцевому ринку праці. Одним з таких спільних партнерських заходів є можливість співпраці з Центром правової допомоги та Львівською аграрною дорадчою службою.

В ході розмови учасники спільного діалогу задавали ряд запитань та пропозицій для покращення подальшої роботи та розширення можливостей отримання правової допомоги.

Підводячи підсумки, всі присутні відзначили, що реалізація проекту дала можливість долучення до правової освіти селян нових партнерів. Це можуть бути працівники відділів освіти району, Стрийського державного аграрного коледжу та представники органів місцевого самоврядування.

Джерело: Стрийський міськрайонний центр зайнятості, 26 жовтня о 15:44,
<https://www.facebook.com/StryiMRCZ/photos/pcb.1132462330201239/1132462116867927/?type=3&theater>

№ 41, четвер, 27 жовтня 2016 року

Рідне поле 3

ПІДСУМКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ У РАМКАХ ПРОЕКТУ «ПІДВИЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ ЩОДО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ СІЛЬСЬКОМУ НАСЕЛЕННЮ»

Дуже швидко сплинув час відтоді, як у березні підписано меморандум про реалізацію проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню». Підписантами були: Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб в Україні – виконавець проекту та Стрийська районна державна адміністрація, Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, БО «Львівська аграрна дорадча служба» і департамент агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації – партнери у рамках цього проекту.

25 жовтня в рамках проекту відбулась підсумкова конференція, на якій основні виконавці підвели підсумки своєї роботи, відтак працівники Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги розповіли про завдання Центру та плани щодо майбутньої співпраці.

Як зазначив представник Львівської аграрної дорадчої служби Михайло Вишньовський, до проекту були долучені жителі сільських громад Стрийщини – сіл Підгірцівської, Гіринської, Волезадеревської сільських рад та Дашавської селищної ради. В рамках безоплатного консультування гро-

мадян з метою підвищення їх рівня знань, захисту економічних, соціальних та інших інтересів проведені семінари щодо надання правової допомоги сільському населенню. Сформовані групи із активістів, які можуть скерувати громадян до Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, надавши їм інформацію, які документи потрібно для отримання безкоштовних послуг адвоката, яким категоріям громадян гарантуються такі безоплатні послуги.

Марія Ніколаїшин, директор Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, розповіла, що працівники центру надають первинну та вторинну правову допомогу. Причому, право на безоплатну первинну правову допомогу, згідно з Конституцією України та Законом України «Про безоплатну правову допомогу», мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України. А скористатися послугами адвоката – вторинна правова допомога – можуть лише визначені цим Законом категорії осіб. Повідомила пані Марія і про діяльність мобільних консультативних пунктів, про візні прийоми громадян, наголосила також і на новому напрямку роботи центру – проведенні правопросвітницьких заходів. Поділилася

теж інформацією про успіхи центру. Так, зокрема, адвокатам вдалося успішно вирішити проблему житла для дитини, позбавленої батьківського піклування, відстояти питання стягнення аліментів із батька на користь дитини з особливими потребами.

Учасниками конференції були різні соціальні партнери. Так, Романа Вишньовська, директор Стрийського міськрайонного центру зайнятості, розповіла про спільні партнерські заходи,

які проводяться, зокрема і для учасників АТО.

Головний спеціаліст відділу правопросвітництва та взаємодії із суб'єктами надання первинної правової допомоги Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Ірина Данилюк повідомила присутнім про започаткування діяльності 7 бюро правової допомоги – відділів Стрийського місцевого центру.

Вирішення багатьох питань

для сільських мешканців дуже багато залежить від співпраці центру з органами місцевого самоврядування та державної влади і громадськими організаціями. Реалізація проекту засвідчила можливість долучення до правової просвіти селян нових партнерів. Для цього необхідно використати інтелектуальний потенціал закладів освіти та Стрийського аграрного коледжу ЛНАУ.

Наш кор.

ЯК ЦЕ ПРАЦЮЄ?

**Про результати обробки анкет учасників семінару
«Безоплатна правова допомога: навчання сільськогосподарських
дорадників та державних службовців»,
28 березня 2016 року, м Львів**

1) У анкетуванні взяло участь

Всього: 24 особи

У т.ч.:

- Жінок – 13

- Чоловіків - 11

Найменший вік - 24

Найстарший вік – 62 роки

Середній вік – 43 роки

2) Місце роботи (рід занять):

- Державний службовець - 13
- Працівник дорадчої служби - 8
- Інша відповідь – 3

3) Що знали Ви до цього семінару про систему безоплатної правової допомоги в Україні?

Зміст запитання-відповіді	Особи	%
Навіть не чув нічого про таке	5	20,83
Знаю, що є така система, але не знав деталей	19	79,17
Добре поінформований про систему, про центри безоплатної правової допомоги	0	0
Я сам чи мої знайомі користувалися послугами центрів безоплатної правової допомоги	0	0
ЗАГАЛОМ	24	100

4) Оцініть рівень правової грамотності сільського населення, виходячи з Вашого досвіду за 5 бальною шкалою (5 – найвищий рівень, 1 – найнижчий).

Рід занять	Сума балів/Середній бал
Державний службовець	24,5/ 1,9
Працівник дорадчої служби	14,5/1,8
Інші особи	5/2,5*
Середній бал:	1,91

*В одній анкеті відповідь не проставлена.

5) Оцініть рівень доступності правової допомоги для сільського населення, виходячи з Вашого досвіду за 5 бальною шкалою (5 – найвищий рівень, 1 – найнижчий).

Рід занять	Сума балів/Середній бал
Державний службовець	23 / 1,8
Працівник дорадчої служби	15/2,14*
Інші особи	8/2,7
Середній бал:	46/2,0

*В одній анкеті відповідь не проставлена.

5) Якщо Ви вважаєте, що правова допомога є малодоступною для сільського населення, то назвіть ТРИ, найбільш важливі, на Ваш погляд, причини такого стану:

Рід занять	Відповіді
Державний службовець	- Недостатня кількість фахівців з правової допомоги - Висока вартість послуг - Відсутність коштів - Недостатність коштів - Сільське населення не може платити за такі послуги - Вартість юридичних послуг висока для мешканців сіл а міст - «Коштовність» юридичних послуг - Бідність - Недовіра до держави - Недовіра населення до правової системи - Недовіра населення до органів самоврядування - Відсутність фахівців в органах місцевого самоврядування - Відсутність інформаційного майданчика - Відсутність інформації - Необізнаність про БПД - Люди мало знають (виїзди і реклама) - Недостатньо інформації про БПД - Недостатньо інформації про діючі центри БПД - Необізнаність сільського населення про можливість БПД - Сконцентрованість центрів БПД у містах, а не в селах - Низька поінформованість селян про БПД - Правова необізнаність - Низький рівень правової обізнаності - Нема знань і інформації - Відсутність інтересу - Байдужість - Віддаленість від районних центрів - Віддаленість від громад села - Закріпити відповідальних працівників у сільрадах (їх зараз нема) - Не готові їхати далеко за послугами БПД - Віддаленість сіл до центрів БПД - Відсутність правників в селах - Віддаленість до центрів правової допомоги - Віддаленість від центрів надання правової допомоги - Цим ніхто, крім влади не займається - Зневіра в майбутнє дорадчої служби
Працівник дорадчої служби	- Нема спеціалістів - Нема мотивації до проведення такої роботи - Не вироблена позиція по цьому питанню - Необізнаність населення - Нема інформації, не знають як отримати БПД - Надзвичайно мало інформації про БПД - Відсутність доступної інформації - Низька освіченість і бідність сільського населення - Низька довіра щодо отримання БПД - «Якість» БПД на фоні оплатної - Недовіра до БПД - Недовіра до всякого роду «безоплатної» допомоги - Відсутність служб, які надають таку допомогу - Інертність сільського населення - Відсутність програми (стратегії)

	- Хаос в правовій культурі - Низький доступ до фахівців - Віддаленість до центрів БПД
Інші особи	- Дороговизна послуг - Мало фахівців у сфері загального законодавства - Нема доступу до безоплатної правової допомоги (БПД) - Непоінформованість населення про БПД - Відсутність центрів БПД - Низький рівень освіченості сільського населення - СРСР знищила сутність приватної власності - Перехід з ринкової до планової економіки - Лінь

6) Що треба зробити, щоб селяни могли отримувати фахову безоплатну правову допомогу?

Рід занять	Відповіді
Державний службовець	- Інформувати населення про можливість отримання БПД та вигоди від отримання БПД - Проводити семінари та навчання - Залучати дорадників - Проводити роз'яснювальну роботу про права громадян - Законодавство України (змінити?) - Найняти спеціалістів - Виділити бюджетні кошти - Створити центри БПД - Інформувати населення про наявність центрів БПД, як можна отримати БПД, куди звертатися - Провести навчання держслужбовців про БПД - Поширювати інформацію через сільради про роботу центрів БПД - Виїзди фахівців центрів БПД у села. - Надання правової допомоги через кооперативи. - Роздавати інформаційні буклети у сільрадах - Сприяти в отриманні БПД
Працівник дорадчої служби	- Створити центри (відділи) консультантів при районних (сільських) радах - Надавати БПД на місцях - Підготувати буклети - Випуск інформаційних бюлетенів, вісників - Інформувати через ЗМІ - Інформувати населення про наявність такої допомоги - Запропонувати «фахівцям» гідну оплату і матеріальну програму - Підібрати насправді кваліфікованих і зацікавлених фахівців - Надавати таку допомогу усім без винятку селянам - Розробити програму - Сформувати команду - Фінансові ресурси <u>У кількох анкетах не було пропозицій</u>
Інші особи	- У штатний розклад місцевих рад у процесі децентралізації (ОТГ) ввести посаду юриста-дорадника - Інформувати громадян через Вісник «Аграрний форум» - Надавати БПД через Вісник «Аграрний форум» (друкована та електронна форма) - Створити центри надання правової допомоги - Інформувати населення про центри правової допомоги - Організовувати навчання у центрах правової допомоги

8) Чи хотіли б Ви брати участь у наданні безоплатної правової допомоги сільському населенню:

	Так	Ні	Ще не знаю
	Так 10	Ні 0	Ще не знаю 3
Державні службовці			
Обґрунтування	- Могли б інформувати населення про різні аспекти підтримки сільського господарства - Всі повинні знати свої права - Як держслужбовців цікавить підвищити правову обізнаність сільського населення з метою захисту своїх інтересів - Допомогти людям, які проживають у селі – пріоритет у роботі - Відбувається багато зустрічей з громадянами Львівщини, під час яких виникає ряд питань, які потребують правової допомоги - Так у наданні первинної правової допомоги		Необхідно підвищити рівень знань у правознавстві
Працівник дорадчої служби	4	1	3
Обґрунтування	- Консультування по питаннях земельного законодавства - Досвід співпраці з сільським населенням, навчання - Під час візитів у села я можу інформувати та надавати консультації про БПД - Є досвід навчання дорослих і відповідні засоби для навчання (про ЛАДС)	- Треба мати юридичну освіту	- Не маю юридичної освіти і сама часто потребую правової допомоги -
Інші особи	2	0	1
Обґрунтування	- Передбачено статутом організації - Є можливість у організації долучитися до БПД		
Загалом	16	1	7

9) Чи готові Ви під час виконання свої посадових обов'язків поширювати інформацію про систему безоплатної правової допомоги

	Так	Ні	Ще не знаю
Державні службовці	11	0	2
Працівник дорадчої служби	6	1	1
Інші особи	3	0	0
Загалом	20	1	3

10) Що треба зробити, щоб сільськогосподарські дорадчі служби стали частиною системи безоплатної правової допомоги на селі? Назвіть три головні дії:

Державні службовці	- Створити мережу дорадчих служб, закріпити дорадника за певною територією, де проводити постійний прийом громадян - Активна співпраця дорадчих служб з центрами БВПД - Долучити дорадників до системи первинної БПД - Змінити законодавство - Надання інформації про БПД і консультації населенню - Створити дорадчі служби в усіх районах області - Співпраця дорадчих служб з органами місцевого самоврядування - Доступ до ЗМІ - Інформування селян про БПД - Закріпити дорадчі служби за територіальними громадами - Передбачити фінансування дорадчих служб на всіх рівнях (громади, район, область) - Створити чітку вертикаль дорадчих служб - Залучати місцеві ради - Взаємодія дорадчих служб з центрами БПД, виписати конкретні кроки співпраці, підтримка даної взаємодії на всіх рівнях
Працівник дорадчої служби	- Підготувати дорадників до роботи з жителями села (щодо БПД) - Підвищити фаховий рівень дорадників - Підготувати спеціалістів - Вибрати фокусні групи - Координація дій - Наявність (у штаті) у службах спеціалістів-юристів - Проводити ознайомлення та інформування - Зустрітися з центрами БПД, оговорити умови співпраці, скласти план реалізації
Інші особи	- Навчити дорадників-правників надавати БПД - Розвинути повноцінну мережу с/г дорадчих служб - Залучити до складу дорадчих служб грамотних правників - Поінформувати населення про такий сервіс з боку дорадчих служб - Структурувати с/г дорадчі служби - Практикувати впровадження дорадництва за підтримки САП ЄС. - Державна підтримка дорадництва, внески

Деякі анкети не містять відповіді

11) Що треба зробити, щоб селяни могли користуватися послугами системи безоплатної правової допомоги?

Державні службовці	Інформувати населення що така система існує Показати результат напрацьованої роботи (вирішені питання) Висвітлення в ЗМІ інформації про центри, графік роботи Створення мережі центрів ПД в селах Співпраця з сільрадами та дорадчими службами Комунікація з районними управліннями (відділами) щодо БПД та центрів БВПД (можливості, місця знаходження) Співпраця з асоціаціями сільських селищних рад, об'єднаних громад Прикладі показати роботу дорадчих служб Започаткувати систему надання послуг (БПД)
Працівник дорадчої служби	Провести 15-20 промоційних заходів Інформувати населення про діяльність таких центрів через ЗМІ Завоювати довіру населення Вдосконалювати законодавство Створити інформаційні центри про можливість отримання БПД Поширювати інформацію через сільські ради Організувати семінари в селах Інформувати про розміщення центрів
Інші особи	

Деякі анкети не містять відповіді

12) Як Ви вважаєте, хто сьогодні є основним постачальником правових послуг для сільського населення?

	Усі наведені відповіді
Державні службовці	Приватні юридичні компанії Ніхто Приватні та державні юристи Органи влади на місцях Адвокати, громадські організації ЗМІВ, працівники різних установ
Працівник дорадчої служби	ОМС, нотаріуси, виконавча влада Сільський голова ЗМІ, близькі особи та знайомі Сільрада Центри БВПД Дорадчі служби (частково) Мали б бути сільради Сільська рада, Адміністрація ЗМІ (в т.ч. райгазета), виступи перед громадянами Інтернет
Інші особи	Департамент АПР, дорадчі служби, Львівська аграрна палата через вибраних представників сільських громад Адвокати, нотаріуси Сільські голови з просвітою, дорадники з права

Деякі анкети не містять відповіді

13) Оцініть наскільки корисним для Вас є сьогоднішній семінар (5 – найвищий рівень, 1 – найнижчий): _____ балів

Результат оцінювання: 4 особи виставили оцінку «4», решта – «5» або не оцінювали.

14) Оцініть якість роботи доповідачів (5 – найвищий рівень, 1 – найнижчий): _____ балів

Результат оцінювання: 1 особа виставили оцінку «4», решта – «5» або не оцінювали.

Будь які інші Ваші думки, побажання:

Побажання:

- Успіхів!
- Дякую за запрошення
- Структуризуйте під європейський досвід Спільної аграрної політики ЄС.
- Потрібно більше інформації надавати про те, що правова допомога в Україні може бути безкоштовна
- Проведення семінарів в районах
- Початок великої справи. Терпіння, натхнення та успіху у нелегкій справі (але дуже важливій)
- Успіхів у хорошій справі! Взаємодії із іншими органами виконавчої влади!

СТРИЙСЬКИЙ МІСЦЕВИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Керівник: Николаїшин Марія Іванівна
Контактна інформація:

Адреса м. Стрий, вул. О. Бачинської, 1А
Телефон: 099-774-34-15, 067-167-71-44
Електронна скринька stryy.lviv@legallaid.gov.ua

Юрисдикція місцевого центру:

Дрогобицький район
Миколаївський район
Жидачівський район
місто Борислав
місто Дрогобич
місто Моршин
місто Новий Розділ
місто Стрий
місто Трускавець
Сколівський район
Стрийський район

**ОПИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ В РАМКАХ ПРОЕКТУ
«ПІДВИЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ
ЩОДО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ СІЛЬСЬКОМУ НАСЕЛЕННЮ»:
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ**

З метою дослідження питань правової грамотності громадян та їх обізнаності, оцінки рівня сприйняття безоплатної правової допомоги та виявлення напрямів просування та популяризації її майбутньому Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України разом завдяки співпраці з партнерами: Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Стрийською районною державною адміністрацією та благодійним фондом «Львівська аграрна дорадча служба», департаментом агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації в рамках проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні», який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду Канади за програмною ініціативою «Права людини та правосуддя» Міжнародного фонду «Відродження» проведено опитування місцевих жителів.

Кількість опитаних становила 121 особу, які складають репрезентативну групу. За віком опитувані розподілилися наступним чином: найменший вік становить 18 років, найстарший – 82, середній – 54; за статтю: жінки - 84 особи, чоловіки – 37 осіб.

Рис. 1 Розподіл опитаних за статтю

За місцем роботи (родом занять) опитувані розділилися наступним чином:

Місце роботи (рід занять):	Кількість осіб	%
Фермер	1	0,83
Вчитель -	34	28,10
Робітник підприємства	5	4,13
Працівник сфери послуг	13	10,74
Інженер	3	2,48
ФОП	1	0,83
Безробітний	28	23,14
Інша посада	36	29,75
Загалом	121	100

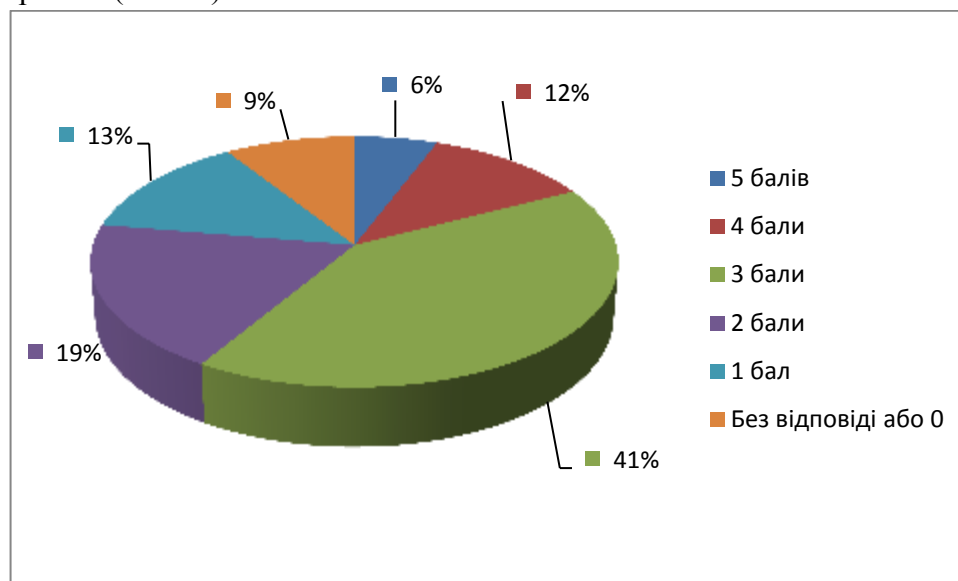
Серед опитуваних переважають лвчителі (28,1%), безробітні (23,1%) та люди інших професій (30%).

На питання «Що знали Ви до цього семінару про систему безоплатної правової допомоги в Україні?» опитані відповіли наступним чином:

Зміст запитання-відповіді	Особи	%
Навіть не чув нічого про таке	57	47,1
Знаю, що є така система, але не знав деталей	51	42,1
Добре поінформований про систему, про центри безоплатної правої допомоги	12	9,9
Я сам чи мої знайомі користувалися послугами центрів безоплатної правової допомоги		
Без відповіді	1	0,8
ЗАГАЛОМ	121	100

З даної таблиці можна зробити висновок, що 89,2% опитаних громадян бо взагалі нічого не чули про можливість отримання безоплатної грошової допомоги або знають про неї в загальних рисах, без деталей.

Щодо оцінки рівня своєї правової грамотності, то більшість вважають що мають середній рівень (3 бали) – 41%.

Щодо взаємозв'язку між родом занять та оцінкою рівня правової грамотності, то можна спостерігати, що ФОП, вчителі і інженери та люди на інших посадах оцінили свій рівень як середній ≈ 3 бали, люди інших професій нижче. Середній бал лише 2,5, що свідчить про те що люди розуміють свою правову неграмотність.

Рід занять	Сума балів/Середній бал
Фермер	0/0
Вчитель	108/3,2
Робітник підприємства	6/1,2
Працівник сфери послуг	22/1,7
Інженер	8/2,7
ФОП	3/3
Безробітний	59/2,1
Інша посада	95/2,6
ЗАГАЛОМ	301/2,5

Щодо оцінки рівня доступності правової допомоги для сільського населення, виходячи з досвіду, то лише вчителі оцінили цю доступність у 3,1 бал, інші менше 3 балів. Тобто правова допомога не широковідома поняття на селі і є малодоступною і тому мало використовується селянами.

Рід занять	Сума балів/Середній бал
Фермер	0/0-
Вчитель	105/3,1
Робітник підприємства	11/2,2
Працівник сфери послуг	16/1,2
Інженер	8/2,7
ФОП	2/2
Безробітний	69/2,5
Інша посада	78/2,2

Основні причини малодоступності з погляду опитаних це: відсутність знань - селяни погано проінформовані про можливість отримання правової допомоги (мала обізнаність); мало (недостатньо) або взагалі відсутня інформація про центри допомоги (люди не знають куди звертатися, не мають контактних даних); байдужість, брак часу щоб вникати і вивчати свої проблеми (відсутність вільного часу) та бідність (фінансова неспроможність, мала зарплата, брак коштів у громадян, низький прожитковий рівень громадян) і водночас високі ціни на оплату юридичних послуг (селяни вважають, що юристи і правова допомога є досить дорогими, тому до них не звертаються) та віддаленість від міста і подорожчання проїзду (дорога дорога до міста (транспорт), далеко до юристів)

Шляхами виправлення ситуації, що склалася селяни бачать наступні дії:

✓ Частіше проводити правові лекції, юридичні зустрічі ізасідання з фахівцями, тренінги і семінари, в сільській місцевості де інформувати про існування безоплатної допомоги, проводити роз'яснювальну роботу серед селян, побільше надавати інформації, доступно пояснювати і доносити інформацію до населення до кого люди мають звертатися, куди, де знаходиться центр, які потрібні документи тощо.

✓ Потрібно щоб адвокат приїжджав у відведене місце і встановлений час даного населеного пункту (організовувати проїзд юриста і зустрічі по місцю вимоги)

✓ Масове інформування населення за допомогою листівок, газет, радіо анонсування у ЗМІ про можливість отримання безоплатної правової допомоги (давати інформацію в місцевій пресі, видавати буклети із зазначенням основних моментів отримання безоплатної правової допомоги: до кого звертатися, де знаходиться центр, які потрібні документи).

✓ Робити щомісячні збори (зустрічі в селах), виїзні прийоми спеціалістів, де доносити до людей інформацію про їх права

✓ У сільській раді має бути посада юрист, щоб фахівець був на місці в населеному пункті.

Щодо бажання опитаних людей брати участь у наданні безоплатної правової допомоги сільському населенню, то можна констатувати наступне: 31,4% погоджуються, 21,4% - проти, 40,5% - ще не знають.

Рід занять	Так	Ні	Ще не знаю	Без відповіді
Фермер		1		
Вчитель	8	10	14	2
Робітник підприємства	2		2	1
Працівник сфери послуг	4	2	7	
Інженер	2		1	
ФОП			1	
Безробітний	4	10	12	2
Інша посада	18	3	14	1
Загалом	38	26	51	6

Що стосується готовності розказати односельчанам про систему безоплатної правової допомоги, слід зазначити, що 76% виявили згоду, що свідчить про бажання людей ділитися своїми знаннями з односельчанами.

Найбільше зацікавленими виявилися вчителі – 76,5%, працівники сфери культури – 61,5%, безробітні – 67,9% і люди інших професій – 86,1%.

Рід занять	Так	Ні	Ще не знаю	Без відповіді
Фермер	1			
Вчитель	26	2	5	1
Робітник підприємства	3		1	1
Працівник сфери послуг	8	1	4	
Інженер	3			
ФОП	1			
Безробітний	19	2	4	3
Інша посада	31	2	3	
Загалом	92	7	17	5

Більшість опитаних навіть не знали про існування сільськогосподарських дорадчих служб до проведеного семінару (74,4% відповідно), що свідчить про низьку популяризацію та низький рівень використання дорадчих послуг серед сільського населення.

Рід занять	Так	Ні	Без відповіді
Фермер	1		
Вчитель	6	28	
Робітник підприємства	1	3	1
Працівник сфери послуг	2	11	
Інженер	1	2	
ФОП		1	
Безробітний	1	25	2
Інша посада	16	20	
Загалом	28	90	3

Розподіл опитаних за частотою користування послугами юристів і адвокатів показав, що люди майже ніколи не користувалися даними послугами, з них фермери, робітники підприємств – 100%, вчителі – 47 % , працівники сфери послуг – 69,2%, безробітні – 57,1%, люди інших професій – 63,9%.

Як часто Ви користуєтеся послугами юристів, адвокатів

Рід занять	Ніколи не користувався	1-3 рази за життя	Час від часу (1-2 рази на рік) користуюся	Часто користуюся (більше 2 разів на рік)	Без відповіді
Фермер	1				
Вчитель	16	10	5	2	1
Робітник підприємства	5				
Працівник сфери послуг	9	4			
Інженер	1	1	1		
ФОП		1			
Безробітний	16	9	1	1	1
Інша посада	23	6	2	5	
Загалом	71	31	9	8	2

У групі вчителів – 29,4% користувалися послугами 1-3 рази за життя; у групі працівників сфери послуг – 30,8%, безробітні – 32,1%, люди інших посад – 16,7%.

Час від часу послугами юристів користуються 14,7% вчителів, часто користуються 13,9% людей інших професій, серед них переважають держслужбовці.

Аналіз за частотою користування показав, що 58,7% опитаних взагалі не користувалися правовими послугами.

Ті, які користувалися, то переважно питаннями приватизації землі чи майна. Важливі також для респондентів питання отримання субсидій, державної допомоги, отримання спадщини, спори з сусідами та інші адміністративні питання.

У селі безоплатну допомогу, на думку громадян, можна отримати у голови (34,7% опитаних). Але 23,1% опитаних селян вважають що нема в кого у селі отримати допомогу.

Серед сукупності питань правової допомоги, селяни найбільше потребують допомоги фахівців в питаннях оформлення спадщини, приватизації, особистих питаннях.

Звертатися до сільради для отримання правової допомоги обрали 25,6% опитаних, до органів влади – 22,3%, до рідних знайомих 19%, до приватного юриста, адвоката – 17,4%.

Одним із питань, яке ми намагалися з'ясувати, стосувалося найважливішої ринкової категорії – ціни, яку селяни готові заплатити юристу, адвокату за годину його роботи.

Лише 19% опитаних погодилося заплатити за послуги правової допомоги. Проаналізувавши відповіді на це запитання в опитаних виявилось, що ціна попиту знаходиться в межах від 170 до 180 грн за 1 год, з цим.

Частка опитаних (31,4%) відмовляють платити, бо знають, як отримати допомогу без грошей; 24,8% – не будуть платити, бо не мають на це грошей.

Причинами цього може бути низький рівень доходу селян, безробіття, відсутність нормального матеріального забезпечення.

Щодо корисності семінару, то 57,8% вважають що семінар для них дуже важливий (5 балів), 28% оцінили проведений семінар на 4 бали, 6,6% – на 3 бали.

Якість роботи доповідачів за найвищим рівнем оцінили 77,7% опитаних, 13,2% оцінили роботу лекторів на 4 бали, ще 6,6% взагалі не дали відповідь на це запитання.

Більшість з опитаних респондентів дякували за інформацію і цінні поради та побажали частіше приїжджати, проводити подібні юридичні консультації, виїзні семінари, зустрічі з сільськими жителями щодо питань правової допомоги, адже дуже її потребують.

Половина респондентів хочуть щоб консультації проводилися в сільській раді, тобто щоб у сільській раді був свій юрист, або хоча б приїжджали спеціалісти раз в місяць і надавали безоплатну допомогу громадянам.

Також опитані зазначили, що хотіли щоб і з учнями старших класів сільських сіл проводилися заняття щодо правової грамотності.

Переважна більшість опитуваних впевнені, що роль держави у розвитку та просуванні безоплатної правової допомоги має бути активною.

Перш за все, вони переконані, що держава повинна підтримувати просування її у маси (у село, на сільські території) та надавати фінансову допомогу центрам безоплатної правової допомоги.

Отже, під час опитування було встановлено наступне. По-перше, респонденти не мають достатніх знань про правову безоплатну допомогу.

Це може свідчити про наступне: люди мало цікавляться тим, що відбувається поза сферою їхньої діяльності, втрачаючи при цьому можливості для поліпшення такої діяльності;

– новостворену систему безоплатної правової допомоги треба рекламувати, пропагувати, хоча б тому, що за 5-бальною шкалою, на думку учасників семінару, рівень

правової грамотності сільського населення оцінюється в 2,5 бала, а рівень доступності для сільського населення такої допомоги – у 2,2 бала.

Більшість опитаних схильні до поширення і надання серед односельців інформації про безоплатну правову допомогу. Відсутність інформації, знань та грошей є однією із найважливіших чинників, що перешкоджають селянам звертатися за правовою допомогою.

Сьогодні роль особи, що надає безоплатно правові послуги на селі переважно виконує сільський голова, саме він докладно пояснює і роз'яснює громадянам людям: куди в яких випадках їм потрібно звертатися.

А 23,1% опитаних взагалі вважають, що немає до кого в селі звернутися по допомогу.

Опитані в разі потреби правової допомоги звертаються до сільради, органів влади, рідних-знайомих або до приватних юристів і адвокатів. Питання, що виникають стосуються приватизації будинку чи землі, земельного законодавства (оформлення оренди землі), соціального захисту (отримання державної допомоги) та спадкового права (прийняття-оформлення, передання спадщини). Також опитані хотіли б отримати безоплатну допомогу чи консультацію юриста з особистих питань зняття з реєстрації членів родини, правилами виходу на пенсію та зарахування років до трудового стажу, порядку введення в експлуатацію новозбудованих житлових будинків, державної реєстрації права власності на нерухоме майно (в тому числі на земельні ділянки) тощо. Питання виникають із-за необізнаності громадян та частих змін у законодавстві.

Всі респонденти хочуть, щоб побільше проводилося подібних семінарів. А найголовніший висновок полягає в тому, що український селянин готовий до споживання послуги «правова допомога», проте потрібна її популяризація та масові роз'яснення про саму систему ЦНБВПД, про її можливості, про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Також селяни хотіли, щоб у селах при сільській раді був консультативний пункт і фахівець юрист, який би відповідав на запитання, радив кращі шляхи вирішення проблем, підказував інстанції, куди можуть звертатися жителі сіл по допомогу в кризових ситуаціях.

І наостанок: систему безоплатної правової допомоги слід розглядати як інструмент сільського розвитку: що освіченіший селянин, що краще захищений юридично, то краще громаді й країні, тому ми теж упевнені в тому, що потрібно частіше проводити виїзні прийоми громадян для надання їм правових консультацій, потрібно поширювати серед селян за допомогою сільської ради друковані матеріали (буклети з інформацією про безоплатну правову допомогу) з інформацією про те, хто має право на безоплатну вторинну правову допомогу, куди необхідно звертатися для отримання безоплатної вторинної правової допомоги, порядок та процедуру звернення громадян до місцевого центру з надання БВПД та які правові послуги можна отримати в місцевому центрі. Також, у зв'язку з прогресивним розвитком інформаційних технологій, вважаємо що безоплатна допомога може надаватися в дистанційних пунктах консультування в он-лайн режимі за допомогою листування з центром БВПД, скуре зв'язку (скайп-консультування для жителів сіл) тощо. Потрібна допомога держави в організації дистанційних пунктів для проведення інтернет-сесій.

Також важливим для популяризації безоплатної правової допомоги є присутність центрів у соціальних мережах (наприклад, <https://www.facebook.com/Stryi.Legal.Aid/>) з тим, щоб жителі сіл змогли отримати безкоштовну правову консультацію навіть там.

Селяни мають право отримати безкоштовну юридичну консультацію, а також дізнатися про своє право безоплатно звертатися за вторинною правовою допомогою!!!

Реалізація права кожного громадянина на доступ до правової допомоги, є одним із пріоритетних завдань системи безоплатної правової допомоги. але залежить від фінансування центрів державою.

Тому незважаючи на наявність перепон та брак коштів у бюджеті держава повинна фінансувати і ініціювати проекти, навчальні семінари із правової допомоги сільському населенню (хоча б раз на тиждень/місяць), надавати інформаційну підтримку в організації виїздів, консультування, складання позовних заяв, супроводження справ у суді з метою покращення доступу сільського населення до правової допомоги. Крім того, безоплатна правова допомога – це соціальна програма уряду країни, котра гарантує людям ефективний захист їхніх прав та інтересів.

Може, трохи незвичний ракурс – перспектива наблизити безоплатну правову допомогу до селян, та чи настільки, щоб його ігнорувати «аграрникам»?

ФЕРМЕРИ ТА КООПЕРАТОРИ – ВАЖЛИВІ ПАРТНЕРИ СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

В Україні йде активно процес становлення системи безоплатної правової допомоги. У селах Стрийського району Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України разом з партнерами реалізується проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню». Чи потрібна безоплатна правова допомога сільському населенню? Що треба зробити, щоб вона стала доступною для селян? Про це розмова із координатором проекту Михайлом Вишньовським.

- Пане Михайле, Ви добре знаєте села Стрийщини – ви працювали першим заступником голови Стрийської райдержадміністрації, багато робите зараз як сільськогосподарський дорадник Львівської аграрної дорадчої служби для відродження сіл району. А от чи в рамках проекту «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню» ви для себе відкрили щось нове?

- Кожна зустріч в сільській громаді несе не тільки нову інформацію про життя громади, але й відкриває проблеми саме тієї громади. Мені як дораднику надається можливість донести інформацію про шляхи підвищення ефективності господарки селян і допомогти їм зробити перший крок до об'єднання навколо вирішення певної проблеми.

З іншого боку, зустрічі в громадах дозволяють систематизувати отримані навички в роботі з сільським населенням й успішно надавати дорадчі послуги.

Такі зустрічі в громадах дозволяють встановлювати зв'язок з місцевими лідерами й надають можливість на практиці запропонувати робити зміни. Так, для прикладу, в одній із громад після зустрічі в рамках проекту було реалізовано ідею створення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, коли спільнота таким шляхом врегулювала питання використання землі в громаді.

Така робота завжди пов'язана з використанням правових норм, тому приходить бути таким собі параюристом.

- До речі, я не зустрічав такого терміну в українському законодавстві. А от в праві інших країн такий термін є. Наприклад, у Молдові параюристом називають особу, яка користується заслуженим авторитетом в місцевому співтоваристві, має неповну юридичну освіту або повну вищу освіту, не займається адвокатською діяльністю і допущена після проходження спеціального навчання до надання членам спільноти первинної юридичної допомоги за рахунок коштів, призначених для надання юридичної допомоги, що гарантується державою.

- Я знаю багатьох людей, які не мають «профільної» юридичної освіти, але дуже добре орієнтуються в правових питаннях. Після курсу спеціального навчання вони б цілком могли стати отими самими параюристами.

На жаль, в дорадчих службах сьогодні не так багато правників. Тому, особливо корисним було б таке навчання сільськогосподарськими дорадниками, завдання яких доносити інформацію, знання до селян. В тому числі правові.

- У Вас велика практика роботи з селянами, сільськими громадами? З якими правовими проблемами стикаються селяни Стрийщини найчастіше?

Це системні проблеми – користування землею, екологічні Стрийщина має широку мережу малих річок та значні масиви лісів і турбується про їх збереження та раціональне використання.

Часто громада об'єднується в спільноту, коли має локальний конфлікт з певними бізнес структурами та бачить загрозу екосистемі громади.

- Що і кому треба зробити, щоб селяни отримали доступ до правових дорадчих послуг? Чи повинна влада підтримувати таку діяльність? Якщо так, то у якій формі?

Зовсім мало - створити дієві дорадчі служби. Те, що було задекларовано в законі про дорадчу діяльність, необхідно виконувати!

Нам, дорадникам, також треба знову сісти за парти і вивчати право, щоб стати отими самими параюристами, якщо це стосується правової допомоги.

І, при цьому однозначно, влада повинна бути замовником та платником за надані правові дорадчі послуги. Так ми зможемо утримати сільських жителів в громадах.

Вимога до високого кваліфікаційного рівня дорадників в їх роботі повинна бути підкріплена фінансовою мотивацією.

Дорадник має шукати мостик між законом і реальною проблемою в житті громади, використовуючи різні інструменти своєї роботи.

- Дорадники, державні службовці з аграрної сфери донедавна, до нашого проекту мало знали про систему безоплатної правової допомоги. Фахівці центрів вторинної безоплатної правової допомоги мало знали про дорадництво. Чому так відбувається? Як змінювалася ситуація в процесі реалізації проекту?

- Взагалі-то саме суспільство поки що мало знає про систему безоплатної правової допомоги. Більше знають про дорадництво, але не завжди і не всюди селяни можуть скористатися послугами дорадчих служб.

Чому так відбувається?

Насамперед, тому що «руки не доходили» в наших міністрів, депутатів, адміністрацій, рад до села, до розвитку дорадництва на селі. Але це, так би мовити, глобальна проблема.

На жаль, органи влади мало комунікують між собою; аграрна відомства не знають про те, що органами юстиції створюється системи безоплатної правової допомоги, та навпаки – правники не знають про систему дорадництва. У нас налагодилася прекрасна співпраця з Стрийським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Ми працювали однією командою також і з Стрийською районною державною адміністрацією. Ми краще пізнали один одного. Ми краще знаємо про можливості один одного. Налагоджена за час реалізації проекту співпраця, має перспективи для розвитку

В процесі реалізації проекту вже є позитивні зміни, адже в громаду до селян прийшла нова правова послуга. Хоча люди б про можливості безоплатної правової допомоги ще мало знають, адже центри з безоплатної допомоги у процесі становлення. Інтерес до цієї тема у жителів сіл величезний, адже вони не звикли, як можна почути, «ходити по адвокатах». Шкода, що все це в рамках проекту і тільки в декількох громадах Стрийщини.

- Проект, який підготувала Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України разом з партнерами, став переможцем конкурсу «Інтеграція первинної і вторинної безоплатної правової допомоги на рівні територіальних громад», організований Проектом «Доступна та якісна правова допомога в Україні», який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду

Канади, та Програмною ініціативою «Права людини та правосуддя» Міжнародного фонду «Відродження». А як знайти українського «донора» для такої діяльності. Ось зараз багато розмов про соціальну відповідальність бізнесу, соціальне партнерство, про участь бізнесу у вирішенні проблем села. Чи може якийсь бізнес долучитися до підтримки системи безоплатної правової допомоги? Як це зробити?

- Практичний досвід буквально останнього року показує, що бізнес також хоче змін і може взяти участь у соціальному партнерстві при вирішенні проблем села. Поки що, здебільшого, вони це бачать в площині економічної самоорганізації селян через кооперативи. Але налагодження системи безоплатної правової допомоги потребує, насамперед аудиторії слухачів. Тож необхідно використати цей ресурс бізнесу. Як? Наприклад, спільнота у вигляді трудового колективу сільськогосподарського підприємства, що отримує знання на зібраннях такого колективу від фахівців, оплачених підприємством – це добрий внесок бізнесу у поширення правових знань. Можна також долучити спеціалістів бізнесу до волонтерської роботи з юридичних питань в громадах.

- Інша тема - створення об'єднаних територіальних громад. Чи підтримають об'єднані громади утримання, фінансування діяльності таких центрів? Чи зможуть вони це зробити? Чи розуміють вони важливість для життя громад?

- Кожна окрема об'єднана територіальна громада має свої особливості, тому можливі різні сценарії. Можливо, дорадникам та спеціалістам системи безоплатної правової допомоги необхідно першими проявити ініціативу в започаткуванні співпраці з новоствореними громадами.

З іншого боку, більшість працівників об'єднаних територіальних громад не мають досвіду роботи зі зверненнями сільських жителів. Вони самі ще потребують роз'яснення змісту законів, різних адміністративних процедур. Тому співпраця з центрами правової допомоги, дорадчими дає шанс для них створити більше можливостей для розвитку

Думаю, що це має бути рух назустріч один одному..

- І, все ж таки, що треба зробити, щоб дорадники стали параюристами?

- Сьогодні дорадник доволі часто є посередник між наукою та сільським господарем, фермером в питаннях технології. Тож пройшовши спеціальну підготовку, дорадник матиме можливість кваліфіковано вирішувати проблеми громади. Факт тренінгової підготовки і сертифіката параюриста не дасть одномоментної довіри зразу. Потрібен час і чесна робота дорадника як параюриста. Важливим в цій роботі заручитись підтримкою партнерських організацій, лідерів громадської думки при співпраці з центрами правової допомоги. І, звичайно, органів влади. Спрацює синергія - досвід реального життя дорадників та професійна підготовка працівників центрів безоплатної правової допомоги.

- Ми час від часу згадуємо про владу. Якою є позиція місцевої влади щодо донесення правових знань до сільського населення?

- Абсолютно позитивна, конструктивна. Щиро вдячний працівникам відділу агропромислового розвитку Стрийської райдержадміністрації, сільським головам, депутатам, котрі долучались до зустрічей в громадах. Це було справжнє партнерство, адже для працівників органів влади є важливим вміння надати первину правову допомогу селянам.

Мене тішить розуміння наших партнерів необхідно зруйнувати практику вирішування проблем, а вірніше конфліктів тільки через суд. Це ж гроші та час тих же

селян. Правова безоплатна допомога дозволить скоріше знайти шлях до порозуміння і компромісу.

- Уявімо собі, що ми з Вами знайшли сотню-другу мільйонів гривень. Щоб Ви зробили в першу чергу, щоб безоплатна правова допомога через систему дорадництва стала більш доступною для селян Стрийщини?

- Перш і найголовніше - навчання молоді. Це майбутнє!

Далі - навчання людей, котрі щоденно приймають рішення на низинному рівні (сільські голови, секретарі, землевпорядники, депутати сільської та районної рад). Це також пріоритет. Сільське населення в основній масі ізольоване від державної правової допомоги. А це головні «контактери» із сільським населенням.

І, третє, поширення правових знань серед самих селян. Різними способами. Особливо, через випробуваний у більшості країн світу механізм дорадчих служб. Для становлення системи дорадництва оці мільйони якраз би пригодилися.

- У процесі реалізації проекту дещо несподівано з'явилися у нього нові партнери із Стрийського аграрного коледжу, Центру зайнятості? Яка перспектива у такої співпраці?

- Залучення майбутніх правників зі Стрийського аграрного коледжу – це перспективним напрямком розвитку як безоплатної правової допомоги, так і правового дорадництва. А також викладачі. На початку на волонтерських засадах до надання основ правових знань в сільських громадах.

Зустрічі, організовані у Стрийському центрі зайнятості, зі спеціалістами центру безоплатної правової допомоги та безробітними, а також недавніми учасниками АТО підтвердили доцільність таких зустрічей. Учасники отримали первинну правову допомогу і змогу скористатись в подальшому послугами центру безоплатної правової допомоги.

- Хто у найближчому майбутньому може стати партнером як дорадчих служб так і центрів безоплатної вторинної правової допомоги у справі поширення правової грамотності серед сільського населення?

- Першочергово освітяни, громадські організації. Якщо говорити про професійні громадські організації, то це мала б бути обов'язково Асоціація фермерів. Асоціація фермерів – важливий партнер системи безоплатної правової допомоги. А ще кооперативи, кооперативні об'єднання. А ще сільські школи, навчальні заклади – у нас стільки аграрних навчальних закладів, де можна було б бодай одну лекцію присвятити темі безоплатної правової допомоги. До цього процесу також повинні бути долучені представники органів місцевого самоврядування та виконавчої влади. На волонтерських засадах необхідно використовувати й ресурс громади - місцевих лідерів, місцевих активістів. Нарешті, місцеві бюджети.

До створення системи поширення правових знань серед сільського населення треба підходити творчо... Але, у будь-якому випадку, така система має бути, бо це потрібно селянам.

*Розмову вів Роман Корінець,
член Спілки аграрних журналістів України*

*Джерело: Газета «Фермер України»,
№ 19-20 (389-390), 1-31 жовтня 2016 року*

Про Координаційний центр з надання правової допомоги

Координаційний центр з надання правової допомоги створено відповідно до Указу Президента України від 01.06.2012 № 374/2012 «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України».

Положення про Координаційний центр затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 504 «Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції».

Відповідно до вказаного положення Координаційний центр з надання правової допомоги метою діяльності центру є формування в Україні ефективної системи безоплатної правової допомоги, забезпечення її доступності та якості.

Основними завданнями Координаційного центру є:

- 1) організаційне, експертно-аналітичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення здійснення повноважень Мін'юсту у сфері надання безоплатної правової допомоги;
- 2) проведення аналізу практики правозастосування з питань надання безоплатної правової допомоги;
- 3) внесення на розгляд Міністра юстиції пропозицій щодо формування та реалізації державної політики у зазначеній сфері.

Координаційний центр відповідно до покладених на нього завдань:

- розробляє проекти актів законодавства у сфері надання безоплатної правової допомоги та вносить їх Мін'юсту;
- збирає, узагальнює, аналізує і поширює правову, наукову та іншу інформацію з питань надання правової допомоги;
- забезпечує підвищення професійного рівня адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги відповідно до законодавства про безоплатну правову допомогу, працівників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та спеціалізованих установ, які надають первинну правову допомогу, та працівників центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, а також організовує і проводить семінари, конференції, тренінги, виставки, інші заходи, у тому числі міжнародні;
- здійснює методичне забезпечення і консультаційну підтримку з питань надання безоплатної правової допомоги органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також утворених ними спеціалізованих установ та громадських приймалень з надання безоплатної первинної правової допомоги, надає роз'яснення щодо застосування законодавства у відповідній сфері;
- сприяє удосконаленню чинних та впровадженню нових стандартів і процедур у сфері надання безоплатної правової допомоги з урахуванням світової практики;
- забезпечує впровадження сучасних інформаційних технологій у сфері надання безоплатної правової допомоги; забезпечує проведення наукових досліджень і прикладних розробок, зокрема підготовку оглядів законодавства України та іноземних держав з питань надання правової допомоги та практики його застосування, словників, довідників, збірок, науково-практичних коментарів, методичних рекомендацій та посібників;
- забезпечує заснування друкованих засобів масової інформації, видання та розповсюдження книг, іншої друкованої продукції, у тому числі на платній основі,

виготовлення та розміщення соціальної реклами, виготовлення, тиражування і розповсюдження відео- та аудіопродукції;

- забезпечує за дорученням Міністра юстиції або його першого заступника підготовку і виконання державних цільових та інших програм, у тому числі проектів та програм міжнародної технічної допомоги;
- забезпечує за рішенням Мін'юсту утворення центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги як своїх територіальних відділень;
- взаємодіє з іноземними та міжнародними організаціями, а також їх представництвами в Україні з питань, що належать до його компетенції;
- взаємодіє з громадськими організаціями з метою збирання, проведення аналізу, узагальнення, обговорення та використання кращих напрацювань з питань надання безоплатної правової допомоги;
- забезпечує проведення в межах своїх повноважень та відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, моніторингу діяльності органів виконавчої влади з виконання взятих на себе Україною зобов'язань щодо надання безоплатної правової допомоги;
- виконує інші функції відповідно до законодавства.

Контакти

ПОШТОВА АДРЕСА:

Координаційний центр з надання правової допомоги
04053, Україна, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 73, офіс 312

Телефон: (044) 486-71-06

Телефон / факс: (044) 486-77-45

www.legalaid.gov.ua

E-mail: info@legalaid.gov.ua

Регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Вінницькій області

Адреса: вул. Пирогова, 82, м. Вінниця, 21036, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.vinnytsya@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://vinnytsya.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Маліновська Світлана Володимирівна

Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Волинській області

Адреса: вул. Дубнівська, 36, м. Луцьк, 43000, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.volyn@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://volyn.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Руденко Ростислав Євтухович

Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Дніпропетровській області

Адреса: вул. Комсомольська 56, 5 поверх, м. Дніпро, 49020, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.dnipro@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://dnipro.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Яцуба Людмила Олегівна

Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Донецькій області

Тимчасова адреса: вул. Зелинського, 27а, м. Маріуполь, 87548, Донецька область,
Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.donetsk@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://donetsk.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Курільчук Ігор Геннадійович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Житомирській області**

Адреса: майдан Соборний, 1, м. Житомир, 10014, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.zhytomyr@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://zhytomyr.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Гербеда Олександр Йосифович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Закарпатській області**

Адреса: вул. Загорська, 51, м. Ужгород, 88017, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.zakarpatty@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://zakarpatty.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Попадинець Василь Юрійович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Запорізькій області**

Адреса: проспект Соборний, 77, 8 поверх, м. Запоріжжя, 69002, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.zaporizhya@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://zaporizhya.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Наливайко Павло Іванович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
в Івано-Франківській області**

Адреса: вул. Грюнвальдська, 8, м. Івано-Франківськ, 76018, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.frankivsk@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://frankivsk.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Євчук Михайло Миколайович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Київській області**

Адреса: вул. Гайок, 4а, м. Біла Церква, Київська область, 09100, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.kyivreg@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://kyivreg.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Позняк Олександр Миколайович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Кіровоградській області**

Адреса: вул. Дворцова, 32/29, м.Кіровоград, 25022, Україна (оновлено)
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.kirovohrad@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://kirovohrad.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Кропліс Леонід Володимирович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Луганській та Харківській областях**

Адреса: пл.Свободи,5, Держпром, 6 під., 3 пов., м. Харків, 61103, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.luhansk-kharkiv@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://luhansk-kharkiv.legalaid.gov.ua/ua/>
В.о. директора: Родіонова Ольга Олександрівна

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Львівській області**

Адреса: вул. Валова, 31, м. Львів, 79008, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.lviv@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://lviv.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Микитин Ігор Йосифович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Миколаївській області**

Адреса: вул. Нікольська, 46, м. Миколаїв, 54001, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.mykolaiv@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://mykolaiv.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Чистий Валентин Олександрович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
в Одеській області**

Адреса: вул. Льва Толстого, 6, м. Одеса, 65023, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.odesa@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://odesa.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Клішина Світлана Олександрівна

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Полтавській області**

Адреса: вул. Європейська, 37/40, м. Полтава, 36000, Україна

Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103

Електронна адреса: office.poltava@legalaid.gov.ua

Веб-сайт: <http://poltava.legalaid.gov.ua/ua/>

Директор: Черчатий Олександр Іванович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Рівненській області**

Адреса: вул. Кавказька, 7, м. Рівне, 33013, Україна

Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103

Електронна адреса: office.rivne@legalaid.gov.ua

Веб-сайт: <http://rivne.legalaid.gov.ua/ua/>

Директор: Овдіюк Василь Петрович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Сумській області**

Адреса: вул. Першотравнева, 29, м. Суми, 40009, Україна

Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103

Електронна адреса: office.sumy@legalaid.gov.ua

Веб-сайт: <http://sumy.legalaid.gov.ua/ua/>

Директор: Демченко Олена Миколаївна

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Тернопільській області**

Адреса: вул. За Рудкою, 33, м. Тернопіль, 46003, Україна

Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103

Електронна адреса: office.ternopil@legalaid.gov.ua

Веб-сайт: <http://ternopil.legalaid.gov.ua/ua/>

Директор: Хондогій Ірина В'ячеславівна

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Херсонській області**

Адреса: вул. Перекопська, 169, м. Херсон, 73036, Україна

Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103

Електронна адреса: office.kherson@legalaid.gov.ua

Веб-сайт: <http://kherson.legalaid.gov.ua/ua/>

Директор: Єлисеєва Марина Ігорівна

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Хмельницькій області**

Адреса: вул. Свободи, 70, офіс 222, м. Хмельницький, 29000, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.khmelnyskyi@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://khmelnytskyi.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Стьопіна Наталія Олександрівна

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Черкаській області**

Адреса: вул. Небесної Сотні, 3, м. Черкаси, 18002, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.cherkasy@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://cherkasy.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Левицький Віктор Казимирович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Чернівецькій області**

Адреса: вул. Аксеніна, 5, м. Чернівці, 58022, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.chernivtsi@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://chernivtsi.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Мунтяну Аркадій Павлович

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Чернігівській області**

Адреса: вул. П'ятницька, 39, м. Чернігів, 14000, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.chernihiv@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://chernihiv.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Протченко Ірина Борисівна

**Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у місті Києві**

Адреса: вул. Платона Майбороди, 23, м. Київ, 04050, Україна
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: office.kyiv@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://kyiv.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Василяка Оксана Миколаївна

Місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Назва центру	Адреса центру	Веб-сайт
м. Київ		
Перший київський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Київ, бульвар Верховної Ради 33/1	
Другий київський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Київ, вул. Ділова, 14 б	
Третій київський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Київ, Сімферопольська, 5/1	
Четвертий київський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Київ, вул. Максима Кривоноса, 2 а	
Вінницька область		
Вінницький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Вінниця, вул. Порики, 29	
▪ Барське бюро правової допомоги ▪ Вінницьке бюро правової допомоги ▪ Жмеринське бюро правової допомоги ▪ Тиврівське бюро правової допомоги	▪ м.Бар, вул. Героїв Майдану, 6 ▪ м.Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7 ▪ м.Жмеринка, вул.Радянська, 19 ▪ смт.Тиврів, вул. Шевченка, 5	
Гайсинський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Гайсин, 2-й провулок Кропоткіна, 2	
▪ Бершадське бюро правової допомоги ▪ Іллінецьке бюро правової допомоги ▪ Ладижинське бюро правової допомоги ▪ Немирівське бюро правової допомоги	▪ м. Бершадь, вул. Героїв України, 8 ▪ м. Іллінці, вул. Соборна, 27 ▪ м. Ладижин, вул. Кравчика, 33 ▪ м.Немирів, вул. Некрасова, 6 ▪ смт. Тростянець вул Соборна, 77 ▪ смт.Теплик, пров. Поштовий, 7 ▪ смт.Чечельник, вул. Свято-	

- Тростянецьке бюро правової допомоги
- Теплицьке бюро правової допомоги
- Чечельницьке бюро правової допомоги

Михайлівська, 7

Козятинський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Козятин, провул. Кондрацького, 1 а

- Калинівське бюро правової допомоги
- Липовецьке бюро правової допомоги
- Літинське бюро правової допомоги
- Погребищенське бюро правової допомоги
- Хмельницьке бюро правової допомоги
- Оратівське бюро правової допомоги

- м.Калинівка вул. Нестерчука, 39
- м.Липовець, вул. Некрасова, 4
- м.Літин вул. Фабріціуса, 17
- м.Погребище вул.Б.Хмельницького, 75
- м.Хмельник, вул.Літописна, 11
- смт.Оратів, вул. Героїв Майдану, 107

Томашпільський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Томашпіль, площа Тараса Шевченка, 6

- Шаргородське бюро правової допомоги
- Могилів-Подільське бюро правової допомоги
- Тульчинське бюро правової допомоги
- Ямпільське бюро правової допомоги
- Чернівецьке бюро правової допомоги
- Крижопільське бюро правової допомоги
- Вапнярське бюро правової допомоги
- Мурованокуриловецьке бюро правової допомоги
- Піщанське бюро правової допомоги

- м. Шаргород, вул. Героїв Майдану, 254
- м. Могилів-Подільський, вул. Сагайдачного, 1/3
- м. Тульчин, вул.Леонтовича 47
- м. Ямпіль, вул.Богдана Хмельницького, 50
- с. Мазурівка, вул. Леніна, 72
- смт. Крижопіль, вул. Соборна, 20а
- смт. Вапнярка вул.Леніна, 76
- смт. Муровані Курилівці, вул.Соборна, 47
- смт. Піщанка вул.Вишнева, 5

Волинська область

Володимир-Волинський місцевий центр з надання безоплатної

м. Володимир-Волинський, вул. Устилузька, 19

вторинної правової допомоги

- **Горохівське бюро правової допомоги**
- **Любомльське бюро правової допомоги**
- **Нововолинське бюро правової допомоги**
- **Іваничівське бюро правової допомоги**
- **Локачинське бюро правової допомоги**
- **Шацьке бюро правової допомоги**

- м.Горохів, вул.Шевченка, 25
- м.Любомль, вул.Богдана Хмельницького, 12
- м.Нововолинськ, вул.Винниченка, 14
- смт. Іваничі, вул.Банківська, 6
- смт. Локачі, вул.1-го Травня, 1
- смт. Шацьк, вул.50 років Перемоги, 16

Ковельський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Ковель, вул. С. Бандери, 5

- **Камінь-Каширське бюро правової допомоги**
- **Турійське бюро правової допомоги**
- **Любешівське бюро правової допомоги**
- **Ратнівське бюро правової допомоги**
- **Старовижівське бюро правової допомоги**

- м. Камінь-Каширський, вул. Шевченка, 8
- сел. Турійськ, вул. Луцька, 23
- смт. Любешів, вул. Незалежності, 76
- смт. Ратне, вул. Каштанова, 24
- смт. Стара Вижівка, вул. Незалежності, 52

Луцький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Луцьк, вул. Прогресу, 7

- **Ківерцівське бюро правової допомоги**
- **Рожищенське бюро правової допомоги**
- **Маневичьке бюро правової допомоги**

- м. Ківерці, вул. Грушевського, 23
- м. Рожище, вул. Незалежності, 60
- смт. Маневичі, вул. Комарова, 32

Дніпропетровська область

Дніпродзержинський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Кам'янське, вул. Москворецька, 14

- **Верхньодніпровське бюро правової допомоги**
- **Криничанське бюро правової допомоги**

- м. Верхньодніпровськ, вул. Леніна, 21
- смт. Кринички, вул. Центральна, 13
- смт. Петриківка, пр. Петра

▪ Петриківське бюро правової допомоги	Калнишевського, 69	
Перший дніпропетровський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Дніпро, вул. Старокозацька, 52	
▪ Синельниківське бюро правової допомоги ▪ Слобожанське бюро правової допомоги	▪ м. Синельникове, вул. Богми, 4а ▪ смт. Слобожанське, вул. Василя Сухомлинського 42	
Другий дніпропетровський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Дніпро, пр. Слобожанський, 8	
▪ Новомосковське бюро правової допомоги ▪ Магдалинівське бюро правової допомоги ▪ Царичанське бюро правової допомоги	▪ м. Новомосковськ, вул. Гетьманська, 12 ▪ смт. Магдалинівка, вул. Радянська, 84 ▪ смт. Царичанка, вул. Комсомольська, 120	
Третій дніпропетровський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Дніпро, вул. Січових Стрільців, 90	
▪ Солонянське бюро правової допомоги ▪ Новоолександрівське бюро правової допомоги	▪ смт. Солоне, вул. Гагаріна, 13, каб. 18 ▪ м. Дніпро, пл. Шевченко, буд. 7, кім 110/2	
Перший криворізький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	м. Кривий Ріг, вул. Качалова, 2	
▪ Жовтоводське бюро правової допомоги ▪ Криворізьке бюро правової допомоги ▪ П'ятихатське бюро правової допомоги ▪ Апостолівське бюро правової допомоги	▪ м. Жовті Води, бульвар Свободи, 62 ▪ м. Кривий Ріг, вул. Томського, 37 ▪ м. Пятихатки, вул. Пушкіна, 107 ▪ м. Апостолове, вул. Центральна, 63	
Другий криворізький місцевий центр з надання безоплатної вторинної	м. Кривий Ріг, пр. Героїв-підпільників, 1А	
	▪ смт. Широке, вул. Соборна, 99 (1	

правової допомоги

- Широківське бюро правової допомоги
- Софіївське бюро правової допомоги

- поверх)
- смт. Софіївка, вул. Карпенка, 20

Нікопольський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Нікополь, вул. І. Богуна, 9

- Марганецьке бюро правової допомоги
- Покровське бюро правової допомоги
- Томаківське бюро правової допомоги

- м. Марганець, вул. О. Кошового, 4
- м.Покров, вул. Героїв України, 13
- смт. Томаківка, Лесі Українки 41

Павлоградський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Павлоград, вул. Полтавська, 129

- Першотравенське бюро правової допомоги
- Васильківське бюро правової допомоги
- Петропавлівське бюро правової допомоги
- Покровське бюро правової допомоги

- м. Першотравенськ, вул. Молодіжна, 26
- смт.Васильків, вул. Комсомольська, 35
- смт. Петропавлівка, вул. Героїв України, 62
- смт. Покровське, вул. Центральна 30-а

Донецька область

Краматорський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Краматорськ, вул. Академічна, 20

- Добропільське бюро правової допомоги
- Дружківське бюро правової допомоги
- Бахмутське бюро правової допомоги
- Волноваське бюро правової допомоги
- Вугледарське бюро правової допомоги
- Костянтинівське бюро правової допомоги
- Лиманське бюро правової допомоги

- м. Добропілля, вул. Івана Франка, 23
- м. Дружківка, вул. Кошевого, 27
- м.Бахмут, вул.Комсомольська, 24
- м.Волноваха, вул.Центральна, 43
- м.Вугледар, вул.Трифоновна, 22
- м.Костянтинівка, вул.Театральна, 5
- м.Лиман, вул. Пушкіна 126
- м.Селідове, вул. Маяковського, 10
- м.Слов'янськ, вул.Університетська, 47
- м.Торецьк, вул.Героїв праці, 3
- м. Курахове, вул. Комсомольська, 2

- Селидівське бюро правової допомоги
- Слов'янське бюро правової допомоги
- Торецьке бюро правової допомоги
- Курахівське бюро правової допомоги
- Нікольське бюро правової допомоги

- смт. Нікольське, вул. Свободи, 87

Маріупольський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Маріуполь, вул. Нахімова, 82

Житомирська область

Бердичівський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Бердичів, вул. Чорновола, 9

- Андрушівське бюро правової допомоги
- Чуднівське бюро правової допомоги
- Любарське бюро правової допомоги
- Попільнянське бюро правової допомоги
- Романівське бюро правової допомоги
- Ружинське бюро правової допомоги

- м. Андрушівка, пл. Т. Шевченка, 1
- м. Чуднів, вул. Героїв майдану, 132
- смт. Любар, вул. Миру, 20
- смт. Попільня, вул. Горького, 6а
- смт. Романів, вул. Лялевича, 2
- смт. Ружин, вул. Бурди, 23

Житомирський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Житомир, вул. Гагаріна, 47

- Коростишівське бюро правової допомоги
- Радомишльське бюро правової допомоги
- Брусилівське бюро правової допомоги
- Черняхівське бюро правової допомоги

- м. Коростишів, Соборна площа, 18
- м. Радомишль, вул. 9 січня, 2а
- смт. Брусилів, вул. Лермонтова, 3
- смт. Черняхів, вул. Шевченка, 4

Коростенський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Коростень, вул. Сосновського, 28 г

- Малинське бюро правової допомоги
- Овруцьке бюро правової допомоги
- Лугинське бюро правової допомоги
- Народицьке бюро правової допомоги
- Хорошівське бюро правової допомоги

- м. Малин вул.Лисенка, 19
- м. Овруч, вул.Героїв Майдану, 1/21
- смт. Лугини, вул.Горького,8г\42
- смт. Народичі, вул.Визволителів, 80
- смт. Хорошів, вул.Незалежності, 4

Новоград-Волинський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Новоград-Волинський, вул. Івана Франка, 31 а

- Олевське бюро правової допомоги
- Ємільчинське бюро правової допомоги
- Пулинське бюро правової допомоги
- Баранівське бюро правової допомоги

- м. Олевськ, вул.Володимирська, 5
- смт. Ємільчине, вул.Ватутіна, 6
- смт. Пулини, вул.Незалежності, 12
- смт. Баранівка, вул. Першотравенська, 17

Закарпатська область

Мукачівський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Мукачеве, вул.Штефана Августина 25

- Берегівське бюро правової допомоги
- Іршавське бюро правової допомоги
- Свалявське бюро правової допомоги
- Воловецьке бюро правової допомоги

- м.Берегово, вул.Кошута, 1
- м.Іршава,вул.пл.Народна,1
- м.Свалява,вул.Головна,54
- смт.Воловець,вул.Пушкіна, 6

Ужгородський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Ужгород, вул. Загорська, 51

- Перечинське бюро правової допомоги
- Чопське бюро правової допомоги
- Великоберезнянське бюро правової допомоги

- м.Перечин, пл. Народна, 16
- м.Чоп, вул.Залізнична, 1
- смт. Великий Березний, вул.Шевченка, 27

**Хустський місцевий центр з надання
безоплатної вторинної правової
допомоги**

м. Хуст, вул. Карпатської Січі, 53

- **Виноградівське бюро правової допомоги**
- **Рахівське бюро правової допомоги**
- **Тячівське бюро правової допомоги**
- **Великобичківське бюро правової допомоги**
- **Дубівське бюро правової допомоги**
- **Міжгірське бюро правової допомоги**

- м. Виноградів, пл. Миру, 3
- м. Рахів, вул. Миру, 1
- м. Тячів, вул. Незалежності, 30
- смт. В. Бичків, вул. Грушевського, 108
- смт. Дубове, вул. Гагаріна, 1А
- смт. Міжгір'я, вул. Шевченка, 97

Запорізька область

**Бердянський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Бердянськ, вул. Свободи, 115/8

- **Гуляйпільське бюро правової допомоги**
- **Приморське бюро правової допомоги**
- **Пологівське бюро правової допомоги**
- **Більмацьке бюро правової допомоги**
- **Чернігівське бюро правової допомоги**

- м. Гуляйполе, вул. Соборна, 103
- м. Приморськ, вул. Центральна, 38
- м. Пологи, пров. Некрасова, 2
- смт. Більмак, вул. Запорізька, 28а
- смт. Чернігівка, вул. Соборна, 448

**Перший запорізький місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Запоріжжя, проспект Соборний, 77

- **Вільнянське бюро правової допомоги**
- **Оріхівське бюро правової допомоги**
- **Новомиколаївське бюро правової допомоги**

- м. Вільнянськ, пров. Поліграфічний, 10
- м. Оріхів, вул. Покровська, 58
- смт. Новомиколаївка, вул. Соборності, 84

**Другий запорізький місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Запоріжжя, майдан Профспілок, 5

**Мелітопольський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної**

м. Мелітополь, вул. Вакуленчука, 99

правової допомоги

- Енергодарське бюро правової допомоги
- Василівське бюро правової допомоги
- Кам'янсько-Дніпровське бюро правової допомоги
- Токмацьке бюро правової допомоги
- Великобілозерське бюро правової допомоги
- Веселівське бюро правової допомоги
- Михайлівське бюро правової допомоги
- Якимівське бюро правової допомоги
- м. Енергодар, вул.Комсомольська, 57
- м.Василівка, вул. Театральна, 14
- м.Кам'янка Дніпровська, вул.Йожикова, 110
- м.Токмак, вул. Революційна, 55
- смт. Велика Білозерка, вул.Пархоменка, 193
- смт. Веселе, вул. Леніна, 202
- смт. Михайлівка, вул. Святопокровська, 4а
- смт. Якимівка, вул.Леніна, 93

Івано-Франківська область

Івано-Франківський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Івано-Франківськ, вул. Івана Франка, 4

- Галицьке бюро правової допомоги
- Тлумачьке бюро правової допомоги
- Яремчанське бюро правової допомоги
- Надвірнянське бюро правової допомоги
- Богородчанське бюро правової допомоги
- м. Галич, пл. Волі, 1
- м.Тлумач, вул.Д.Галицького, 17
- м.Яремче, вул.Свободи, 309
- м. Надвірна, вул. Грушевського, 18
- смт.Богородчани, вул. Шевченка, 69

Калуський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Калуш, вул. С. Бандери, 18

- Долинське бюро правової допомоги
- Рогатинське бюро правової допомоги
- Болехівське бюро правової допомоги
- Перегінське бюро правової допомоги
- Рожнятівське бюро правової допомоги
- м. Долина, вул. Б. Хмельницького, 2а
- м. Рогатин, вул. Галицька, 65
- м. Болехів, вул. Д. Галицького, 47
- смт. Перегінське, вул. Сагайдачного, 26
- смт.Рожнятів, пл.Єдності, 4

Коломийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Коломия, вул. Шухевича, 59

- Снятинське бюро правової допомоги
- Косівське бюро правової допомоги
- Верховинське бюро правової допомоги

- м. Снятин, вул. Незалежності, 1
- м. Косів, вул. Незалежності, 85
- смт. Верховина, вул. Франка, 23

Київська область

Білоцерківський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Біла Церква, вул. Гайок, 4-А

- Богуславське бюро правової допомоги
- Кагарлицьке бюро правової допомоги
- Миронівське бюро правової допомоги
- Сквирське бюро правової допомоги
- Таращанське бюро правової допомоги
- Тетіївське бюро правової допомоги
- Володарське бюро правової допомоги
- Рокитнянське бюро правової допомоги
- Ставищенське бюро правової допомоги

- м. Богуслав вул. Миколаївська, 28
- м. Кагарлик вул. Кооперативна 19
- м. Миронівка, вул. Соборності, 60
- м. Сквир вул. Соборна 22
- м. Тараща, вул. Шевченка, буд. 27
- м. Тетіїв, вул. Цветкова, 96
- смт. Володарка, вул. Миру 4
- смт. Рокитне вул. Ентузіастів 7
- смт. Ставище, вул. Радянська буд 35/1

Броварський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Бровари, вул. Гагаріна, 16

- Бориспільське бюро правової допомоги
- Переяслав-Хмельницьке бюро правової допомоги
- Яготинське бюро правової допомоги
- Баришівське бюро правової допомоги
- Згурівське бюро правової допомоги

- м. Бориспіль, вул. Київський Шлях, 79в
- м. Переяслав-Хмельницький, вул. Оболонна, 2в
- м. Яготин, вул. Незалежності, 113
- смт. Баришівка, вул. Леніна, 19а
- смт. Згурівка, вул. Українська, 19

**Вишневський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Вишневе, вул. Південна, 56

- Васильківське бюро правової допомоги
- Вишгородське бюро правової допомоги
- Ірпінське бюро правової допомоги
- Фастівське бюро правової допомоги
- Обухівське бюро правової допомоги
- Бородянське бюро правової допомоги
- Іванківське бюро правової допомоги
- Макаріївське бюро правової допомоги

- м. Васильків, вул. Луначарського, 5
- м. Вишгород, вул. Кутузова, 13
- м. Ірпінь, вул. Шевченка, 2-а
- м. Фастів, вул. Суворова, 1
- м.Обухів, вул.Київська, 5
- смт. Бородянка, вул.Центральна, 327
- смт. Іванків, вул. І. Проскури, 26
- смт. Макарів, вул. Фрунзе, 26

Кіровоградська область

**Голованівський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Голованівськ, вул. Ціолковського, 1

- Благовіщенське бюро правової допомоги
- Бобринецьке бюро правової допомоги
- Гайворонське бюро правової допомоги
- Маловисківське бюро правової допомоги
- Новоукраїнське бюро правової допомоги
- Добровеличківське бюро правової допомоги
- Вільшанське бюро правової допомоги
- Новоархангельське бюро правової допомоги

- м.Благовіщенське, вул.Ореста Гуменюка, 8
- м.Бобринець, вул. Незалежності, 80
- м.Гайворон, вул. Воровського, 20
- м.Мала Виска, вул. В.Бровченка, 33
- м.Новоукраїнка, вул. Покровська, 67
- смт. Добровеличківка, вул.Центральна 103/7
- смт. Вільшанка, вул. Лагонди, 30
- смт.Новоархангельськ, вул.Пушкіна, 28

**Кіровоградський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Кіровоград, вул. Дворцова, 64/53

- Долинське бюро правової допомоги
- Новомиргородське бюро правової допомоги
- Компаніївське бюро правової

- м. Долинська, вул. Соборності України, 39
- м. Новомиргород, вул. Леніна, 106
- смт. Компаніївка, вул. Паркова, 4
- смт. Новгородка, вул. Леніна, 1

- допомоги
- Новгородківське бюро правової допомоги
- Устинівське бюро правової допомоги

▪ смт. Устинівка, вул. Карла Маркса, 1

Олександрійський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Олександрія, вул. Першотравнева, 18

- Знам'янське бюро правової допомоги
- Світловодське бюро правової допомоги
- Петрівське бюро правової допомоги
- Онуфріївське бюро правової допомоги
- Олександрівське бюро правової допомоги

- м.Знам'янка вул. Героїв Крут, 9
- м.Світловодськ вул. Павловська, 13а
- сел. Петрове, вул. Центральна, 21
- сел.Онуфріївка вул. Графа Толстого, 68
- смт. Олександрівка, вул. Незалежності України, 63

Луганська область

Сєвєродонецький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Сєвєродонецьк, вул. Гоголя, 24

- Кремінське бюро правової допомоги
- Попаснянське бюро правової допомоги
- Гірське бюро правової допомоги
- Рубіжанське бюро правової допомоги
- Лисичанське бюро правової допомоги

- м. Кремінна, вул. Банкова 5
- смт. Попасна, вул. Миру, 2
- м. Гірське вул. Центральна, 7
- м. Рубіжне, пл. Володимирська, 2
- м. Лисичанськ, вул. ім. Д.І. Менделєєва, 53

Старобільський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Старобільськ, вул. Трудова, 12 а

- Сватівське бюро правової допомоги
- Щастинське бюро правової допомоги
- Білокуракинське бюро правової допомоги
- Новоайдарське бюро правової допомоги

- м. Сватове, пл. Радянська, 25
- м. Щастя, вул. Дружби, 2а
- смт. Білокуракине, вул. Базарна, 13
- смт. Новоайдар вул. Банківська, 33

**Міловський місцевий центр з надання
безоплатної вторинної правової
допомоги**

смт. Мілове, вул. Центральна 73

- Біловодське бюро правової допомоги

- смт.Біловодськ, вул.Петра Біловоди, 9

Львівська область

**Буський місцевий центр з надання
безоплатної вторинної правової
допомоги**

м. Буськ, вул. Петрушевича, 8

- Бродівське бюро правової допомоги
- Золочівське бюро правової допомоги
- Кам'янка-Бузьке бюро правової допомоги
- Радехівське бюро правової допомоги

- м. Броди, вул. Щурата, 8
- м. Золочів, вул. Валова, 4
- м. Кам'янка-Бузька, вул. Я. Мудрого, 176
- м. Радехів, вул. Відродження, 7

**Перший львівський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Львів, вул. Генерала Чупринки, 71, офіс 505

- Новояворівське бюро правової допомоги
- Перемишлянське бюро правової допомоги
- Пустомитівське бюро правової допомоги
- Яворівське бюро правової допомоги

- м. Новояворівськ, вул. Січових Стрільців, 5
- м. Перемишляни, вул. Привокзальна, 3а
- м. Пустомити, вул. Грушевського, 4
- м. Яворів, пл. Ринок, 7

**Другий львівський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Львів, вул. Винниченка, 30

- Жовківське бюро правової допомоги
- Городоцьке бюро правової допомоги
- Рава-Руське бюро правової допомоги

- м. Жовква, вул. Запорізька, 4
- м. Городок, вул. Львівська, 1а
- м. Рава-Руська, вул. Ярослава Мудрого, 8

**Самбірський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Самбір, вул. Завокзальна, 1а

- Мостиське бюро правової допомоги
- Рудківське бюро правової допомоги
- Старосамбірське бюро правової допомоги
- Турківське бюро правової допомоги

- м. Мостиська, вул. Галицька, 7
- м. Рудки, площа Відродження, 23
- м. Старий Самбір, вул. Лева Галицького, 114
- м. Турка, майдан Шевченка, 266

Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Стрий, вул. Ольги Бачинської, 1 а

- Бориславське бюро правової допомоги
- Миколаївське бюро правової допомоги
- Новороздільське бюро правової допомоги
- Сколівське бюро правової допомоги
- Трускавецьке бюро правової допомоги
- Дрогобицьке бюро правової допомоги
- Жидачівське бюро правової допомоги

- м. Борислав, вул. Адама Міцкевича, 64
- м. Миколаїв, вул. Чайковського, 18
- м. Новий Розділ, просп. Шевченка, 21
- м. Сколе, вул. Майдан Незалежності, 15
- м. Трускавець, вул. Данилишиних, 62
- м. Дрогобич, вул. Л. Українки, 70
- м. Жидачів, вул. Маркіяна Шашкевича, 28

Червоноградський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Червоноград, проспект Шевченка, 21

- Соснівське бюро правової допомоги
- Сокальське бюро правової допомоги

- м. Соснівка, вул. Галицька 3а
- м. Сокаль, вул. Міцкевича, 5

Миколаївська область

Вознесенький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Вознесенькськ, вул. Київська, 26-А

- Первомайське бюро правової допомоги
- Южноукраїнське бюро правової допомоги
- Братське бюро правової допомоги
- Веселинівське бюро правової допомоги

- м. Первомайськ, вул. Грушевського, 1
- м. Южноукраїнськ, пров. Цвіточний, 4
- смт. Братське, вул. Миру, 131
- смт. Веселинове, вул. Димитрова, 6
- смт. Врадіївка, вул. Героїв Врадіївщини, 89

- Врадіївське бюро правової допомоги
- Доманівське бюро правової допомоги
- Єланецьке бюро правової допомоги
- Кривоозерське бюро правової допомоги

- смт. Доманівка, вул. Центральна, 39а
- смт. Єланець, вул.Горького, 15-А
- смт. Криве Озеро, вул. Кобзаря, 42

Перший миколаївський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Миколаїв, вул. Образцова, 4-А/2

- Ольшанське бюро правової допомоги
- Новоодеське бюро правової допомоги
- Очаківське бюро правової допомоги
- Березанське бюро правової допомоги

- м. Миколаїв, вул.Очаківська, 142
- м. Нова Одеса, вул. Центральна, 179
- м. Очаків, вул.Торгова, 41
- смт. Березанка, вул. Центральна, 41

Другий миколаївський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Миколаїв, вул. Космонавтів, 61

- Новобузьке бюро правової допомоги
- Снігурівське бюро правової допомоги
- Баштанське бюро правової допомоги
- Казанківське бюро правової допомоги
- Воскресенське бюро правової допомоги
- Березнегуватське бюро правової допомоги

- м. Новий Буг, вул. Гагаріна, 7
- м. Снігурівка, вул. Суворова, 49
- м. Баштанка, вул.Баштанської Республіки, 41
- смт. Казанка, вул. Миру, 213
- смт. Воскресенське, вул. Соборна, 84
- смт. Березнегувате, вул. Соборно-Миколаївська, 1

Одеська область

Арцизький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Арциз, вул. Будівельників, 15 б

- Татарбунарське бюро правової допомоги
- Тарутинське бюро правової допомоги
- Саратське бюро правової допомоги

- м. Татарбунари, вул. В.Тура, 48
- смт. Тарутине, вул. Центральна, 124
- смт. Сарата, вул.Чкалова, 2

Ізмаїльський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Ізмаїл, проспект Миру, 2

- Кілійське бюро правової допомоги
- Ренійське бюро правової допомоги
- Болградське бюро правової допомоги

- м.Кілія, вул. Миру, 23
- м.Рені, вул. 28 Червня,125
- м.Болград, вул. Інзовська, 170

Котовський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Котовськ, вул. Соборна, 194 а

- Ананьївське бюро правової допомоги
- Балтське бюро правової допомоги
- Кодимське бюро правової допомоги
- Любашівське бюро правової допомоги
- Миколаївське бюро правової допомоги
- Окнянське бюро правової допомоги
- Савранське бюро правової допомоги
- Ширяївське бюро правової допомоги

- м. Ананьїв, вул. Незалежності, 20, каб.6
- м. Балта, вул. 30 років Перемоги, 24
- м. Кодима, вул. Соборна, 88, каб.13
- смт. Любашівка, вул.Софіївська,47 каб.1,2
- смт. Миколаївка, вул. Незалежності, 71а, каб. 21
- смт. Окни, вул, Комарова,2, каб. 15
- смт. Саврань, вул. Соборна,9, каб. 6,15
- смт. Ширяєве, вул. Соборна, 158

Перший одеський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Одеса, вул. Богдана Хмельницького, 98

- Білгород-Дністровське бюро правової допомоги
- Біляївське бюро правової допомоги
- Овідіопольське бюро правової допомоги
- Теплодарське бюро правової допомоги
- Чорноморське бюро правової допомоги

- м. Білгород-Дністровський, вул. Грецька, 24
- м. Біляївка, вул. Кіпенка, 6
- м. Овідіополь, вул. Шевченка, 169
- м. Теплодар, вул. Польова, 1, каб. 7
- м. Чорноморськ, вул. Карла Маркса, 21, каб. 5

Другий одеський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Одеса, вул. Коблевська, 40

Третій одеський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Одеса, вул. Отамана Головатого, 1

- Березівське бюро правової допомоги
- Южненське бюро правової допомоги
- Доброславське бюро правової допомоги

- м. Березівка, вул. М.Грушевського, 10/1
- м. Южний, вул. Леніна, 7
- смт. Доброслав, вул.Центральна, 75

Роздільнянський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Роздільна, вул. Привокзальна, 10-А

- Захарівське бюро правової допомоги
- Іванівське бюро правової допомоги
- Великомихайлівське бюро правової допомоги

- смт. Захарівка, вул. Першого Травня, 49
- смт. Іванівка, вул. Центральна, 93
- смт. Велика Михайлівська, вул. Пушкінська, 2-б

Полтавська область

Кременчуцький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Кременчук, вул. Небесної Сотні, 54

- Глобинське бюро правової допомоги
- Горішньоплавненське бюро правової допомоги
- Кобеляцьке бюро правової допомоги
- Козельщинське бюро правової допомоги
- Семенівське бюро правової допомоги

- м. Глобине, вул. Леніна, 212
- м. Горишні Плавні, вул.Героїв Дніпра, 40
- м. Кобеляки, вул. Батиря, 6
- смт. Козельщина, вул. Радянська, 75/15
- смт. Семенівка, вул. Незалежності, 34

Лубенський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Лубни, вул. Монастирська, 17

- Гребінківське бюро правової допомоги
- Лохвицьке бюро правової допомоги
- Миргородське бюро правової допомоги
- Пирятинське бюро правової допомоги

- м. Гребінка, пров. Спортивний, 11
- м. Лохвиця, вул. Перемоги, 6
- м. Миргород, вул. Гоголя, 165
- м. Пирятин, вул. Соборна, 41
- м. Хорол, вул. Незалежності, 78а
- смт. Оржиця, вул. Центральна, 22
- смт. Чорнухи, вул.Центральна, 30

- Хорольське бюро правової допомоги
- Оржицьке бюро правової допомоги
- Чорнухинське бюро правової допомоги

Перший полтавський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Полтава, вул. Міщенка, 2

- Карлівське бюро правової допомоги
- Великобагачанське бюро правової допомоги
- Котелевське бюро правової допомоги
- Новосанжарське бюро правової допомоги
- Решетилівське бюро правової допомоги
- Чутівське бюро правової допомоги
- Шишацьке бюро правової допомоги

- м. Карлівка, вул. Полтавський шлях, 54-А
- смт. В.Багачка, вул. Леніна, 19-А
- смт. Котельва, вул. Полтавський шлях, 235
- смт. Нові Санжари, пл. Перемоги, 11
- смт. Решетилівка, вул. Покровська, 11
- смт. Чутове, вул. Набережна, 15
- смт. Шишаки, вул. Партизанська, 2

Другий полтавський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Полтава, вул. Європейська, 37/40

- Зіньківське бюро правової допомоги
- Гадяцьке бюро правової допомоги
- Диканське бюро правової допомоги
- Машівське бюро правової допомоги

- м. Зіньків, Воздвиженська, 64
- м. Гадяч, вул. Шевченка 5
- смт. Диканька, вул. Гоголя, 1
- смт. Машівка, вул. Незалежності, 111

Рівненська область

Дубенський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Дубно, вул. Грушевського, 171-6

- Радивилівське бюро правової допомоги
- Млинівське бюро правової допомоги

- м. Радивилів, вул. Кременецька, 52
- смт. Млинів, вул. Поліщука, 18

**Рівненський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Рівне, вул. Кавказька, 7

- Здолбунівське бюро правової допомоги
- Корецьке бюро правової допомоги
- Костопільське бюро правової допомоги
- Острозьке бюро правової допомоги
- Гоцанське бюро правової допомоги
- Рівненське бюро правової допомоги

- м. Здолбунів, вул. Пушкіна, 44
- м. Корець, вул. Київська, 37
- м. Костопіль, вул. Сарненська, 24а
- м. Острог, вул. Незалежності, 9
- смт. Гоца, вул. Незалежності, 20
- м. Рівне, вул. Соборна, 195

**Сарненський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Сарни, вул. Широка, 22

- Березнівське бюро правової допомоги
- Дубровицьке бюро правової допомоги
- Володимирецьке бюро правової допомоги
- Рокитнівське бюро правової допомоги

- м. Березне, вул. Київська, 9
- м. Дубровиця, вул. Воробинська, 9
- смт. Володимирець, вул. Соборна, 20
- смт. Рокитне, вул. Незалежності, 21

Сумська область

**Конотопський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Конотоп, вул. Братів Лузанів, 43

- Буринське бюро правової допомоги
- Роменське бюро правової допомоги
- Липоводолинське бюро правової допомоги
- Недригайлівське бюро правової допомоги

- м.Буринь, вул.Першотравнева, 20
- м.Ромни, бульвар Свободи, 1
- смт.Липова Долина, вул.Полтавська, 17
- смт.Недригайлів, вул.Сумська, 13

**Охтирський місцевий центр з надання
безоплатної вторинної правової
допомоги**

м. Охтирка, вул. Перемоги, 13

- Лебединське бюро правової допомоги

- м. Лебедин, пл.Соборна, 29
- м. Тростянець, вул. Л. Татаренка, 4

- Тростянецьке бюро правової допомоги
- Великописарівське бюро правової допомоги

- смт. Велика Писарівка,
вул.Ярослава Мудрого, 1

**Сумський місцевий центр з надання
безоплатної вторинної правової
допомоги**

м. Суми, вул. Покровська, 9/1

- Путивльське бюро правової допомоги
- Білопільське бюро правової допомоги
- Краснопільське бюро правової допомоги

- м. Путивль вул.Першотравнева 84
- м. Білопіль вул. Соборна, 53
- смт. Краснопілля, вул.Перемоги, 2

**Шосткинський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Шостка, вул. Горького, 4

- Глухівське бюро правової допомоги
- Кролевецьке бюро правової допомоги
- Середино-Будське бюро правової допомоги
- Ямпільське бюро правової допомоги

- м. Глухів, вул. Шевченка, 4
- м. Кролевець, вул. Грушевського, 19
- м. Середино-Буда, вул. Троїцька, 2
- смт. Ямпіль, бульвар Ювілейний, 1

Тернопільська область

**Кременецький місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Кременець, вул. Шевченка, 59-А

- Збаразьке бюро правової допомоги
- Зборівське бюро правової допомоги
- Лановецьке бюро правової допомоги
- Шумське бюро правової допомоги

- м. Збараж, вул.Шолом-Алейхема,19
- м. Зборів, вул.Б.Хмельницького,47
- м. Ланівці, вул.Незалежності, 20а, каб. 46
- м. Шумськ, вул.Шевченка, 3

**Тернопільський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Тернопіль, вул. Шпитальна, 7

- **Бережанське бюро правової допомоги**
- **Підгаєцьке бюро правової допомоги**
- **Теребовлянське бюро правової допомоги**
- **Козівське бюро правової допомоги**
- **Підволочиське бюро правової допомоги**

- м. Бережани, вул. Банкова, 6
- м. Підгайці, вул. Шевченка, 2а
- м. Теребовля, вул. Князя Василька, 150
- смт. Козова, вул. Дорошенка, 3
- смт. Підволочиськ, вул. Д.Галицького, 80

Чортківський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Чортків, вул. Шевченка, 54

- **Борщівське бюро правової допомоги**
- **Бучацьке бюро правової допомоги**
- **Заліщицьке бюро правової допомоги**
- **Монастирське бюро правової допомоги**
- **Гусятинське бюро правової допомоги**

- м. Борщів, вул.Шевченка, 20а
- м. Бучач, Майдан Волі, 1
- м. Заліщики, вул.С.Бандери, 38
- м. Монастирська вул.Шевченка, 12а
- смт. Гусятин, вул. Суходільська, 7

Харківська область

Богодухівський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Богодухів, вул. Покровська, 5

- **Валківське бюро правової допомоги**
- **Коломацьке бюро правової допомоги**
- **Краснокутське бюро правової допомоги**

- м.Валки, вул.Харківська, 2
- смт. Коломак, пров.Свободи,2
- смт. Краснокутськ вул. Миру,138

Первомайський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Лозова, вул. Свято-Миколаївська, 4

- **Сахновщинське бюро правової допомоги**

- смт. Сахновщина, вул. Тарасів шлях, 68

Перший харківський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Харків, просп. Московський, 27

- Балаклійське бюро правової допомоги
- Вовчанське бюро правової допомоги
- Зміївське бюро правової допомоги
- Красноградське бюро правової допомоги
- Мереф'янське бюро правової допомоги
- Зачепилівське бюро правової допомоги

- м. Балаклія, вул. Соборна, 96, каб.18
- м. Вовчанськ, вул. Кірова, 2
- м. Зміїв, вул. Гагаріна, 15
- м. Красноград, вул. 19 вересня, 77
- м. Мерефа, вул. Дніпропетровська, 205
- смт. Зачепилівка, вул. Центральна, 82

Третій харківський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Харків, просп. Науки, 56, офіс 216 (2-й поверх)

- Люботинське бюро правової допомоги
- Золочівське бюро правової допомоги
- Новодолазьке бюро правової допомоги
- Ізюмське бюро правової допомоги
- Дергачівське бюро правової допомоги

- м. Люботин, вул. Слобожанська, 26
- м.Золочів, вул. 8 Березня, 3
- смт. Нова Водолага, вул. Воскресінська, 3
- м. Ізюм, вул. Соборна, 63
- м. Дергачі, вул. Сумський шлях, 27

Чугуївський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м.Чугуїв, вул. Музейна, 14

- Великобурлуцьке бюро правової допомоги
- Шевченківське бюро правової допомоги

- смт. Великий Бурлук, вул. Центральна, 22
- смт.Шевченкове, вул.Лермонтова 7, каб.221 та 223

Херсонська область

Бериславський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Берислав, вул. Рози Люксембург, 6-А

- Великоолександрівське бюро правової допомоги
- Високопільське бюро правової допомоги
- Нововоронцовське бюро правової допомоги

- смт.Великоолександрівка, вул.Леніна, 138
- смт.Високопілья, вул Леніна, 10
- смт. Нововоронцовка, вул. Суворова, 4

Голопристанський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Гола Пристань, пров. Курортний, 7

- Скадовське бюро правової допомоги
- Каланчацьке бюро правової допомоги

- м. Скадовськ вул. Сергіївська, 4
- смт. Каланчак, вул. Херсонська, 9

Каховський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Каховка, вул. Велика Куликовська, 138

- Генічеське бюро правової допомоги
- Новокаховське бюро правової допомоги
- Великолепетиське бюро правової допомоги
- Верхньорогачицьке бюро правової допомоги
- Горностаївське бюро правової допомоги
- Іванівське бюро правової допомоги
- Нижньосірогозьке бюро правової допомоги
- Новотроїцьке бюро правової допомоги

- м.Генічеськ, вул.Леніна, 6
- м.Нова Каховка, вул.Паризької Комуні, 5
- смт.В.Лепетиха, вул.Куйбишева, 15
- смт.Верхній рогачик, вул.Владичанського, 16
- смт.Горностаївка, вул.Леніна, 172
- смт.Іванівка, вул. Садова, 10
- смт.Нижні Сірогози, вул.Садова, 10
- смт.Новотроїцьке, вул.Чапаєва, 3

Херсонський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Херсон, вул. Стрітенська, 7

- Олешківське бюро правової допомоги
- Білозерське бюро правової допомоги

- м. Олешки, вул. Гвардійська, 4
- смт. Білозерка, вул. К.Маркса, 108

Хмельницька область

Кам'янець-Подільський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Кам'янець-Подільський, вул. Пушкінська, 44

- Дунаївське бюро правової допомоги
- Чемеровецьке бюро правової допомоги
- Новоушицьке бюро правової допомоги

- м.Дунаївці, вул. Шевченка, 83а
- смт. Чемерівці, вул. Центральна, 28
- смт.Нова Ушиця, вул. Українська, 28

**Старокостянтинівський місцевий
центр з надання безоплатної
вторинної правової допомоги**

м. Старокостянтинів, вул. Миру, 1/2

- Красилівське бюро правової допомоги
- Теофіпольське бюро правової допомоги

- м. Красилів, вул. Театральна, 1
- смт. Теофіполь, вул.Б.Хмельницького, 9

**Хмельницький місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Хмельницький, вул. Соборна, 75

- Волочиське бюро правової допомоги
- Городоцьке бюро правової допомоги
- Деражнянське бюро правової допомоги
- Летичівське бюро правової допомоги
- Вінковоцьке бюро правової допомоги
- Ярмолинське бюро правової допомоги

- м. Волочиськ, вул. Лисенка, 8а
- м. Городок, вул. Грушевського, 49
- м. Деражня, провул. Новий, 3
- м. Летичів, вул. Ю.Савіцького, 14/1
- смт. Вінківці, вул. Котляревського, 29
- смт. Ярмолинці, площа 600-річчя Ярмолинець, 1

**Шепетівський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Шепетівка, вул. Героїв Небесної Сотні, 44

- Славутське бюро правової допомоги
- Ізяславське бюро правової допомоги
- Нетішинське бюро правової допомоги
- Полонське бюро правової допомоги
- Білогірське бюро правової допомоги

- м. Славута, вул. Миру, 15
- м.Ізяслав, вул. Жовтнева,16а
- м.Нетішин, просп. Незалежності, 12
- м.Полонне, вул.Л.Українки, 101
- смт. Білогір'я, вул.Шевченка, 44

Черкаська область

**Золотоніський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Золотоноша, вул. Новоселівська, 1, офіс 17

- Канівське бюро правової допомоги
- Драбівське бюро правової допомоги

- м.Канів, вул. Шевченка, 6
- смт.Драбів, вул.Шевченка, 11
- смт.Чорнобай, вул. Центральна,

- **Чорнобаївське бюро правової допомоги** 211

Смілянський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Сміла, вул. Соборна, 96 а

- **Городищенське бюро правової допомоги**
 - **Звенигородське бюро правової допомоги**
 - **Кам'янське бюро правової допомоги**
 - **Корсунь-Шевченківське бюро правової допомоги**
 - **Лисянське бюро правової допомоги**
 - **Шполянське бюро правової допомоги**
- м. Горищище, вул. Миру, 114
 - м. Звенигородка вул. О. Кошиця 13-б
 - м. Кам'янка, вул. Героїв Майдану, 37
 - м. Корсунь-Шевченківський, вул. Червоноармійська, 9
 - м. Лисянка, вул. Кірова, 25
 - м. Шпола, вул. Соборна, 366

Уманський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Умань, вул. Європейська, 31

- **Монастирищенське бюро правової допомоги**
 - **Тальнівське бюро правової допомоги**
 - **Жашківське бюро правової допомоги**
 - **Христинівське бюро правової допомоги**
 - **Катеринопільське бюро правової допомоги**
 - **Маньківське бюро правової допомоги**
- м. Монастирище, вул.Соборна 1306
 - м. Тальне вул. Соборна, 122
 - м.Жашків, вул. Чапаєва, 1, каб. 111
 - м.Христинівка, вул.Гагаріна, 276
 - смт. Катеринопіль, вул. Карла Макса, 1, каб. 3 та 6
 - смт. Маньківка, вул. Котовського, 8

Черкаський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Черкаси, вул. Гоголя, 221

- **Чигиринське бюро правової допомоги**
- м. Чигирин, вул. Б.Хмельницького, 26

Чернівецька область

Вижницький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Вижниця, вул. Українська, 100-Б

- Путильське бюро правової допомоги

с.мт. Путила, вул.Українська, 178

Кельменецький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Кельменці, вул. Довженка, 9

- Новодністровське бюро правової допомоги
- Сокирянське бюро правової допомоги
- Хотинське бюро правової допомоги

- м. Новодністровськ, мікрорайон "Діброва", 25, будинок міської ради
- м. Сокиряни, вул. Центральна, 41а
- м. Хотин, вул. О.Кобилянської, 2а

Чернівецький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Чернівці, вул. Університетська, 1

- Кіцманське бюро правової допомоги
- Новоселицьке бюро правової допомоги
- Сторожинецьке бюро правової допомоги
- Чернівецьке бюро правової допомоги
- Заставнівське бюро правової допомоги
- Глибоцьке бюро правової допомоги

- м. Кіцмань, вул.Незалежності, 83
- м. Новоселиця, вул. Клубна, 3
- м. Сторожинець, вул. Чернівецька, 6а
- м. Чернівці, вул. І. Підкови, 2
- м. Заставна, вул. Д. Галицького, 1а
- с.мт. Глибока вул. Борців за волю України, 2а

Чернігівська область

Менський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

м. Мена, вул. Героїв АТО, 9

- Корюківське бюро правової допомоги
- Новгород-Сіверське бюро правової допомоги
- Семенівське бюро правової допомоги
- Сновське бюро правової допомоги
- Коропське бюро правової допомоги
- Сосницьке бюро правової допомоги

- м. Корюківка, вул. Вокзальна, 24
- м. Новгород-Сіверський, вул.Губернська, 24
- м. Семенівка, вул. Червона Площа, 2
- м. Сновськ, вул. Миру, 51а
- с.мт. Короп, вул. Успенська, 2
- с.мт. Сосниця, вул. Троїцька, 32

**Ніжинський місцевий центр з надання
безоплатної вторинної правової
допомоги**

м. Ніжин, вул. Богуна, 8

- Бахмацьке бюро правової допомоги
- Ічнянське бюро правової допомоги
- Бобровицьке бюро правової допомоги
- Борзнянське бюро правової допомоги
- Носівське бюро правової допомоги
- Прилуцьке бюро правової допомоги
- Срібнянське бюро правової допомоги
- Варвинське бюро правової допомоги
- Талалаївське бюро правової допомоги

- м. Бахмач, вул. Соборності, 42
- м. Ічня, вул. Воскресінська, 26
- м. Бобровиця, вул. 30 років Перемоги, 13
- м. Борзна, вул. П.Куліша, 100
- м. Носівка, вул. Центральна, 20
- м. Прилуки, вул. Гімназична, 94
- смт. Срібне, вул. Миру, 41а
- смт. Варва, вул. Шевченка, 61
- смт. Талалаївка, вул. Центральна, 5

**Чернігівський місцевий центр з
надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

м. Чернігів, просп. Миру, 49 а

- Городнянське бюро правової допомоги
- Славутицьке бюро правової допомоги
- Козелецьке бюро правової допомоги
- Ріпкинське бюро правової допомоги

- м. Городня, вул. Чернігівська, 7
- м. Славутич, квартал Московський, 12
- смт. Козелець, вул. Толстого, 34а
- смт. Ріпки, вул. Попудренка, 8-А

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про безоплатну правову допомогу
(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 51, ст.577)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 3671-VI від 08.07.2011](#), ВВР, 2012, № 16, ст.146

Кодексом [№ 4651-VI від 13.04.2012](#), ВВР, 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88

Законами

[№ 4652-VI від 13.04.2012](#), ВВР, 2013, № 21, ст.208

[№ 5076-VI від 05.07.2012](#), ВВР, 2013, № 27, ст.282

[№ 5290-VI від 18.09.2012](#), ВВР, 2013, № 41, ст.549

[№ 726-VII від 16.01.2014](#), ВВР, 2014, № 22, ст.806 - втратив чинність на підставі Закону [№ 732-VII від 28.01.2014](#), ВВР, 2014, № 22, ст.811

[№ 733-VII від 28.01.2014](#), ВВР, 2014, № 22, ст.812

[№ 1697-VII від 14.10.2014](#), ВВР, 2015, № 2-3, ст.12

[№ 936-VIII від 26.01.2016](#), ВВР, 2016, № 10, ст.99

[№ 580-VIII від 02.07.2015](#), ВВР, 2015, № 40-41, ст.379

[№ 1379-VIII від 19.05.2016](#), ВВР, 2016, № 27, ст.521}

Цей Закон відповідно до [Конституції України](#) визначає зміст права на безоплатну правову допомогу, порядок реалізації цього права, підстави та порядок надання безоплатної правової допомоги, державні гарантії щодо надання безоплатної правової допомоги.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються у такому значенні:

1) безоплатна правова допомога - правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел;

2) законні представники - батьки, усиновителі, батьки-вихователі, прийомні батьки, патронатні вихователі, опікуни, піклувальники, представники закладів, які виконують функції опікунів і піклувальників;

3) правова допомога - надання правових послуг, спрямованих на забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, захисту цих прав і свобод, їх відновлення у разі порушення;

4) правові послуги - надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру; здійснення представництва інтересів особи в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; забезпечення захисту особи від обвинувачення; надання особі допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Стаття 2. Сфера застосування Закону

1. Цей Закон регулює правовідносини у сфері надання безоплатної правової допомоги суб'єктам права на безоплатну первинну правову допомогу та суб'єктам права на безоплатну вторинну правову допомогу, що встановлені цим Законом.

2. Порядок надання безоплатної правової допомоги фізичним особам на благодійних засадах фізичними та юридичними особами, які займаються благодійною діяльністю самостійно або спільно з відповідними благодійними організаціями, регулюється відповідним законодавством і статутами цих організацій.

Стаття 3. Право на безоплатну правову допомогу

1. Право на безоплатну правову допомогу - гарантована [Конституцією України](#) можливість громадянина України, іноземця, особи без громадянства, у тому числі біженця чи особи, яка потребує додаткового захисту, отримати в повному обсязі безоплатну первинну правову допомогу, а також можливість певної категорії осіб отримати безоплатну вторинну правову допомогу у випадках, передбачених цим Законом.

{Частина перша статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5290-VI від 18.09.2012](#)}

Стаття 4. Гарантії недискримінації осіб у доступі до безоплатної правової допомоги

1. При реалізації права на безоплатну правову допомогу не допускається застосування привілеїв чи обмежень до осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Стаття 5. Принципи державної політики у сфері надання безоплатної правової допомоги

1. Державна політика у сфері надання безоплатної правової допомоги ґрунтується на таких принципах:

1) верховенство права;

2) законність;

3) доступність безоплатної правової допомоги;

4) забезпечення якості безоплатної правової допомоги;

5) гарантоване державне фінансування.

Стаття 6. Законодавство України про безоплатну правову допомогу

1. Питання надання безоплатної правової допомоги в Україні регулюються [Конституцією України](#), цим Законом, іншими законами України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 6-¹. Система надання безоплатної правової допомоги

1. До системи надання безоплатної правової допомоги належать:

- 1) Координаційний центр з надання правової допомоги;
- 2) суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги;
- 3) суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги.

{Розділ I доповнено статтею 6-¹ згідно із Законом [№ 1697-VII від 14.10.2014](#)}

Розділ II

НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПЕРВИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Стаття 7. Поняття безоплатної первинної правової допомоги

1. Безоплатна первинна правова допомога - вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

2. Безоплатна первинна правова допомога включає такі види правових послуг:

- 1) надання правової інформації;
- 2) надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
- 3) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- 4) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Стаття 8. Суб'єкти права на безоплатну первинну правову допомогу

1. Право на безоплатну первинну правову допомогу згідно з [Конституцією України](#) та цим Законом мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України.

Стаття 9. Суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги

1. Суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги в Україні є:

- 1) органи виконавчої влади;
- 2) органи місцевого самоврядування;
- 3) фізичні та юридичні особи приватного права;
- 4) спеціалізовані установи.

Стаття 10. Порядок розгляду звернень про надання безоплатної первинної правової допомоги

1. Звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених [частиною другою](#) статті 7 цього Закону, надсилаються або подаються особами, які досягли повноліття, безпосередньо до центральних та місцевих органів виконавчої влади, територіальних органів центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції.

2. Звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених [частиною другою](#) статті 7 цього Закону, що стосуються дітей, надсилаються або подаються їх законними представниками.

3. Звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених [частиною другою](#) статті 7 цього Закону, що стосуються осіб, визнаних судом недієздатними, або дієздатність яких обмежена судом, надсилаються або подаються їх опікунами чи піклувальниками.

4. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у разі письмового звернення осіб про надання будь-якого з видів правових послуг, передбачених [частиною другою](#) статті 7 цього Закону, з питань, що віднесені до їх повноважень, зобов'язані надати такі послуги протягом 30 календарних днів з дня надходження звернення.

5. Якщо у зверненні особи міститься лише прохання про надання відповідної правової інформації, така правова допомога надається не пізніше п'ятнадцятиденного терміну з дня отримання звернення.

6. Органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування забороняється встановлювати плату за надання будь-якого з видів правових послуг, передбачених [частиною другою](#) статті 7 цього Закону, та за видачу особам бланків заяв, звернень, запитів, довідок, інших документів, подання яких передбачено законодавством для реалізації прав і свобод людини і громадянина.

7. Якщо питання, порушені у зверненні, не належать до компетенції органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування, до якого надійшло звернення особи, такий орган протягом п'яти календарних днів повинен надіслати це звернення до відповідного органу та повідомити про це особу, яка подала звернення.

8. Якщо під час розгляду звернення про надання безоплатної первинної правової допомоги встановлено, що особа потребує надання безоплатної вторинної правової допомоги, орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, який розглядає звернення, зобов'язаний роз'яснити особі або її законному представникові порядок подання звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги.

9. Звернення, що не стосуються надання первинної правової допомоги, розглядаються в порядку, встановленому законодавством про звернення громадян.

Стаття 11. Організація особистого прийому осіб для надання безоплатної первинної правової допомоги

1. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані проводити особистий прийом осіб, які потребують безоплатної первинної правової допомоги, з питань, що належать до компетенції відповідного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування.

2. Прийом осіб, які потребують безоплатної первинної правової допомоги, проводиться постійно в установлені дні та години. Графік прийому осіб повинен бути доведений до їх відома.

3. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування забезпечують проведення особистого прийому осіб висококваліфікованими працівниками, які можуть чітко і доступно надати роз'яснення положень законодавства та консультації з питань реалізації прав і свобод людини і громадянина та виконання обов'язків.

4. Якщо під час особистого прийому встановлено, що особа потребує надання безоплатної вторинної правової допомоги, працівник, який проводить особистий прийом, зобов'язаний роз'яснити їй порядок подання звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Стаття 12. Надання безоплатної первинної правової допомоги спеціалізованими установами, іншими суб'єктами

1. Органи місцевого самоврядування з урахуванням потреб територіальної громади відповідної адміністративно-територіальної одиниці можуть утворювати в порядку, встановленому законом, спеціалізовані установи з надання безоплатної первинної правової допомоги.

2. Спеціалізовані установи, що надають безоплатну первинну правову допомогу, утворені органами місцевого самоврядування, є неприбутковими організаціями, користуються правами юридичної особи, мають власні бланки, печатку із своїм найменуванням.

3. Спеціалізовані установи, що надають безоплатну первинну правову допомогу, утворені органами місцевого самоврядування, фінансуються за рахунок коштів місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел.

4. Повноваження та порядок діяльності спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правової допомоги встановлюються Положенням про установу з надання безоплатної первинної правової допомоги, яке затверджується на основі [Типового положення про установу з надання безоплатної первинної правової допомоги](#).

5. Органи місцевого самоврядування можуть укладати з юридичними особами приватного права, які відповідно до свого статуту мають право надавати правову допомогу, договори про надання на постійній або тимчасовій основі первинної правової допомоги на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

6. [Порядок та критерії залучення органами місцевого самоврядування юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги](#) затверджуються Міністерством юстиції України.

7. Органи місцевого самоврядування можуть залучати до надання безоплатної первинної правової допомоги адвокатів або інших фахівців у відповідній галузі права.

8. Адвокат, інший фахівець у відповідній галузі права чи юридична особа приватного права, з якими укладено договір про надання первинної правової допомоги, зобов'язані надавати високоякісну допомогу в обсязі та строки, визначені договором.

Розділ III НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Стаття 13. Поняття безоплатної вторинної правової допомоги

1. Безоплатна вторинна правова допомога - вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя.

2. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг:

1) захист;

{Пункт 1 частини другої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1697-VII від 14.10.2014](#)}

2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;

3) складання документів процесуального характеру.

Стаття 14. Суб'єкти права на безоплатну вторинну правову допомогу

1. Право на безоплатну вторинну правову допомогу згідно з цим Законом та іншими законами України мають такі категорії осіб:

1) особи, які перебувають під юрисдикцією України, якщо середньомісячний сукупний дохід їхньої сім'ї нижчий суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до [Закону України "Про прожитковий мінімум"](#) для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше двох

прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб, - на всі види правових послуг, передбачені [частиною другою](#) статті 13 цього Закону;

2) діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які перебувають у складних життєвих обставинах, діти, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, - на всі види правових послуг, передбачені [частиною другою](#) статті 13 цього Закону;

{Пункт 2 частини першої статті 14 в редакції Закону № 936-VIII від 26.01.2016}

3) особи, до яких застосовано адміністративне затримання, - на правові послуги, передбачені [пунктами 2 і 3](#) частини другої статті 13 цього Закону;

4) особи, до яких застосовано адміністративний арешт, - на правові послуги, передбачені [пунктами 2 і 3](#) частини другої статті 13 цього Закону;

5) особи, які відповідно до положень кримінального процесуального законодавства вважаються затриманими, - на правові послуги, передбачені [пунктами 1 і 3](#) частини другої статті 13 цього Закону;

{Пункт 5 частини першої статті 14 в редакції Законів № 4652-VI від 13.04.2012, № 1697-VII від 14.10.2014}

6) особи, стосовно яких обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, - на правові послуги, передбачені [пунктами 1 і 3](#) частини другої статті 13 цього Закону;

{Пункт 6 частини першої статті 14 в редакції Законів № 4652-VI від 13.04.2012, № 1697-VII від 14.10.2014}

7) особи, у кримінальних провадженнях стосовно яких відповідно до положень [Кримінального процесуального кодексу України](#) захисник залучається слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом для здійснення захисту за призначенням або проведення окремої процесуальної дії, а також особи, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або обмеження волі, - на всі види правових послуг, передбачені [частиною другою](#) статті 13 цього Закону;

{Пункт 7 частини першої статті 14 в редакції Закону № 4652-VI від 13.04.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1697-VII від 14.10.2014}

8) особи, на яких поширюється дія [Закону України](#) "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту", - на всі види правових послуг, передбачені [частиною другою](#) статті 13 цього Закону, з моменту подання особою заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні, до прийняття остаточного рішення за заявою, а також іноземці та особи без громадянства, затримані з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення, з моменту затримання;

{Пункт 8 частини першої статті 14 в редакції Законів № 4652-VI від 13.04.2012, № 5290-VI від 18.09.2012, № 1379-VIII від 19.05.2016}

9) ветерани війни та особи, на яких поширюється дія [Закону України](#) "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", особи, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, особи, які належать до числа жертв нацистських переслідувань, - на правові послуги, передбачені [пунктами 1-3](#) частини другої статті 13 цього Закону, стосовно питань, пов'язаних з їх соціальним захистом;

10) особи, щодо яких суд розглядає справу про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, - на правові послуги, передбачені [пунктами 2 і 3](#) частини другої статті 13 цього Закону, протягом розгляду справи в суді;

11) особи, щодо яких суд розглядає справу про надання психіатричної допомоги в примусовому порядку, - на правові послуги, передбачені [пунктами 2 і 3](#) частини другої статті 13 цього Закону, протягом розгляду справи в суді;

12) особи, реабілітовані відповідно до законодавства України, - на правові послуги, передбачені [пунктами 2 і 3](#) частини другої статті 13 цього Закону, стосовно питань, пов'язаних з реабілітацією.

2. Право на безоплатну вторинну правову допомогу мають громадяни держав, з якими Україна уклала відповідні міжнародні договори про правову допомогу, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також іноземці та особи без громадянства відповідно до міжнародних договорів, учасником яких є Україна, якщо такі договори зобов'язують держав-учасниць надавати певним категоріям осіб безоплатну правову допомогу.

Стаття 15. Суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Суб'єктами надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні є:

1) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

2) адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

{Пункти 2 і 3 частини першої статті 15 замінено пунктом 2 згідно із Законом № 1697-VII від 14.10.2014}

Стаття 16. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Міністерство юстиції України утворює регіональні (республіканський (Автономної Республіки Крим), обласні, Київський та Севастопольський міські) та місцеві (районні, міжрайонні, міські, міськрайонні, міжрайонні та районні у містах) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Центри з

надання безоплатної вторинної правової допомоги є територіальними відділеннями Координаційного центру з надання правової допомоги і утворюються з урахуванням потреб відповідної адміністративно-територіальної одиниці та забезпечення доступу осіб до безоплатної вторинної правової допомоги.

{Частина перша статті 16 в редакції Закону № 1697-VII від 14.10.2014}

2. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги є неприбутковими організаціями, користуються правами юридичної особи, мають власні бланки, печатку із своїм найменуванням.

3. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги фінансуються з Державного бюджету України, інших не заборонених законодавством джерел.

4. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги забезпечують надання всіх видів правових послуг, передбачених частиною другою статті 13 цього Закону.

5. Повноваження та порядок діяльності центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги встановлюються Положенням про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, що затверджується Міністерством юстиції України.

6. Під час виконання функцій з надання безоплатної вторинної правової допомоги центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги взаємодіють із судами, органами прокуратури та іншими правоохоронними органами, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.

7. Діяльність Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги поширюється на територію відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Стаття 17. Повноваження центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги:

{Абзац перший частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1697-VII від 14.10.2014}

1) приймає рішення про надання безоплатної вторинної правової допомоги або про відмову в наданні безоплатної вторинної правової допомоги;

2) забезпечує складення процесуальних документів за зверненням суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу;

3) забезпечує участь захисника при здійсненні досудового розслідування та судового провадження у випадках, коли захисник відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України залучається слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом для здійснення захисту за призначенням або проведення окремої процесуальної дії;

{Пункт 3 частини першої статті 17 в редакції Закону № 4652-VI від 13.04.2012}

4) забезпечує участь захисника у розгляді справи про адміністративне правопорушення;

5) забезпечує здійснення представництва інтересів суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу в судах, інших органах державної влади, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;

6) укладає контракти з адвокатами, включеними до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, для надання такої допомоги на постійній основі;

7) укладає договори з адвокатами, включеними до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, для надання такої допомоги на тимчасовій основі (на підставі окремих договорів про надання послуг);

8) видає доручення для підтвердження повноважень захисника або повноважень адвоката для здійснення представництва інтересів особи в судах, органах державної влади, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;

9) приймає рішення про заміну адвоката відповідно до статті 24 цього Закону;

10) подає клопотання до Координаційного центру з надання правової допомоги про виключення адвоката з Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, у випадках, передбачених пунктами 2 і 3 частини першої статті 24 цього Закону;

{Пункт 10 частини першої статті 17 в редакції Закону № 1697-VII від 14.10.2014}

11) приймає рішення про припинення надання безоплатної вторинної правової допомоги;

12) подає Координаційному центру з надання правової допомоги звіт про свою діяльність;

{Пункт 12 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1697-VII від 14.10.2014}

13) виконує інші функції, передбачені Положенням про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Стаття 18. Порядок подання звернень про надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених частиною другою статті 13 цього Закону, подаються особами, які досягли повноліття, до Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги або до територіального органу юстиції за місцем фактичного проживання таких осіб незалежно від реєстрації місця проживання чи місця перебування особи.

2. Звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених [частиною другою](#) статті 13 цього Закону, що стосуються дітей, подаються їх законними представниками за місцем фактичного проживання дитини або її законних представників незалежно від реєстрації місця проживання чи місця перебування особи.

3. Звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених [частиною другою](#) статті 13 цього Закону, що стосуються осіб, визнаних судом недієздатними, або дієздатність яких обмежена судом, подаються їх опікунами або піклувальниками за місцем фактичного проживання таких осіб або їх опікунів чи піклувальників незалежно від реєстрації місця проживання чи місця перебування особи.

4. Разом із зверненням про надання безоплатної вторинної правової допомоги особа або законний представник особи повинні подати документи, що підтверджують належність особи або осіб, стосовно яких звертається законний представник, до однієї з вразливих категорій осіб, передбачених [частиною першою](#) статті 14 цього Закону.

Стаття 19. Порядок розгляду звернень про безоплатну вторинну правову допомогу

1. У разі звернення особи про надання одного з видів безоплатної вторинної правової допомоги Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги зобов'язаний протягом десяти днів з дня надходження звернення прийняти рішення щодо надання безоплатної вторинної правової допомоги.

2. Якщо особа подала звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених [частиною другою](#) статті 13 цього Закону, до територіального органу юстиції, цей орган зобов'язаний протягом трьох днів з дня подання звернення надіслати його до Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, діяльність якого поширюється на територію відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги зобов'язаний у семиденний строк з дня отримання звернення особи прийняти рішення щодо надання безоплатної вторинної правової допомоги.

3. Якщо особа належить до однієї з категорій осіб, передбачених [частиною першою](#) статті 14 цього Закону, Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги приймає рішення про надання безоплатної вторинної правової допомоги і письмово повідомляє про це особу або її законного представника, а також суд, орган державної влади, орган місцевого самоврядування, в яких здійснюватиметься представництво інтересів особи.

4. Якщо особа не має підстав для отримання безоплатної вторинної правової допомоги, Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги приймає рішення про відмову в наданні безоплатної вторинної правової допомоги і надсилає копію цього рішення особі, яка звернулася про надання такої допомоги, з одночасним роз'ясненням порядку оскарження рішення про відмову в наданні безоплатної вторинної правової допомоги.

5. У разі звернення осіб, зазначених у [пунктах 3-6](#) частини першої статті 14 цього Закону, про надання безоплатної вторинної правової допомоги або надходження інформації про затриманих осіб від близьких родичів та членів їхніх сімей, перелік яких зазначено [Кримінальним процесуальним кодексом України](#), Центр надання безоплатної вторинної правової допомоги зобов'язаний прийняти рішення про надання безоплатної вторинної правової допомоги з моменту затримання особи.

{Частина п'ята статті 19 в редакції Закону № 1697-VII від 14.10.2014}

6. У разі отримання постанови слідчого, прокурора, ухвали слідчого судді, суду про залучення захисника для здійснення захисту за призначенням або проведення окремої процесуальної дії Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги зобов'язаний негайно призначити захисника.

{Частина шоста статті 19 в редакції Закону № 4652-VI від 13.04.2012}

Стаття 20. Підстави для відмови в наданні безоплатної вторинної правової допомоги

1. Особі може бути відмовлено в наданні безоплатної вторинної правової допомоги за наявності хоча б однієї з таких підстав:

- 1) особа не належить до жодної з категорій осіб, передбачених [частиною першою](#) статті 14 цього Закону;
- 2) особа подала неправдиві відомості або фальшиві документи з метою віднесення її до однієї категорій осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу;
- 3) вимоги особи про захист або відновлення її прав є неправомірними;
- 4) особі раніше надавалася безоплатна вторинна правова допомога з одного і того ж питання;
- 5) особа використала всі національні засоби правового захисту у справі, з якої звертається за наданням безоплатної вторинної правової допомоги.

2. У разі якщо особі відмовлено в наданні безоплатної вторинної правової допомоги на підставі пункту 5 частини першої цієї статті, до рішення про відмову додається письмове роз'яснення про порядок звернення до відповідних міжнародних судових установ чи відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Стаття 21. Надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі за контрактом

1. Після прийняття рішення про надання безоплатної вторинної правової допомоги Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги призначає адвоката, який надає безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі за контрактом.

2. Під час призначення адвоката враховуються його спеціалізація, досвід роботи, навантаження, складність справ, у яких адвокат бере участь.

3. Повноваження адвоката як захисника у кримінальному провадженні, для участі у розгляді справи про адміністративне правопорушення та представництва інтересів осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами підтверджуються дорученням Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

{Частина третя статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4652-VI від 13.04.2012](#)}

Стаття 22. Надання безоплатної вторинної правової допомоги на підставі договору

1. У разі неможливості надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокатом, який надає безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі за контрактом, Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги укладає договір з адвокатом, включеним до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

{Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1697-VII від 14.10.2014](#)}

2. У договорі про надання безоплатної вторинної правової допомоги зазначаються обсяг правової допомоги, строк, протягом якого така допомога надаватиметься, та розмір плати.

3. Повноваження адвоката, з яким укладено договір про надання безоплатної вторинної правової допомоги, підтверджуються в порядку, встановленому [частиною третьою](#) статті 21 цього Закону.

4. Адвокат, з яким укладено договір про надання безоплатної вторинної правової допомоги, зобов'язаний надати таку допомогу якісно в обсязі та у строки, визначені договором.

Стаття 23. Підстави та порядок припинення надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Надання безоплатної вторинної правової допомоги припиняється за рішенням Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у разі якщо:

1) обставини чи підстави, за наявності яких особа була віднесена до категорій осіб, передбачених [частиною першою](#) статті 14 цього Закону, припинили своє існування;

2) встановлено факт подання особою неправдивих відомостей або фальшивих документів, що стали підставою для віднесення особи до категорій осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, та прийняття рішення про надання їй безоплатної вторинної правової допомоги;

3) особа користується захистом іншого захисника (захисників) у справі, за якою їй призначено захисника відповідно до цього Закону;

4) особа використала всі національні засоби правового захисту в справі.

2. Особі, якій раніше надавалася безоплатна вторинна правова допомога відповідно до цього Закону та яка втратила підстави для отримання такої допомоги, правова допомога може надаватися на загальних підставах.

3. У разі припинення надання безоплатної вторинної правової допомоги відповідно до пункту 2 частини першої цієї статті особа, якій надавалася така допомога, зобов'язана відшкодувати вартість фактичних витрат, пов'язаних з наданням допомоги.

4. Надання безоплатної вторинної правової допомоги припиняється у разі повного виконання суб'єктом надання безоплатної вторинної правової допомоги своїх зобов'язань, передбачених договором про її надання.

Стаття 24. Підстави та порядок заміни адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу

1. Адвоката, який надає безоплатну вторинну правову допомогу, може бути замінено у разі:

1) хвороби адвоката;

2) неналежного виконання адвокатом своїх зобов'язань за умовами договору;

3) недотримання ним порядку надання безоплатної вторинної правової допомоги;

4) виключення адвоката з Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

{Пункт 4 частини першої статті 24 в редакції Закону [№ 1697-VII від 14.10.2014](#)}

2. Заміна одного адвоката іншим проводиться відповідно до вимог, передбачених [статтями 21 і 22](#) цього Закону.

3. Під час заміни одного адвоката іншим забезпечується безперервність надання безоплатної вторинної правової допомоги.

4. Адвокат, який призначається на заміну іншого адвоката, зобов'язаний вжити заходів для усунення недоліків у наданні безоплатної вторинної правової допомоги, які мали місце до його призначення.

5. Якщо рішення про заміну адвоката прийнято відповідно до пунктів 2 і 3 частини першої цієї статті, Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги може внести пропозицію до Координаційного центру з надання правової допомоги щодо виключення такого адвоката з Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

{Частина п'ята статті 24 в редакції Закону [№ 1697-VII від 14.10.2014](#)}

Стаття 25. Права суб'єктів надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Суб'єкт надання безоплатної вторинної правової допомоги має право:

1) здійснювати захист у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та судового провадження на підставі доручення Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

{Пункт 1 частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4652-VI від 13.04.2012](#)}

2) брати участь у розгляді справи про адміністративне правопорушення на підставі доручення Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

3) представляти права і законні інтереси осіб, які потребують безоплатної вторинної правової допомоги, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами на підставі доручення Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

4) запитувати і отримувати документи та інші матеріали або їх копії, необхідні у зв'язку з наданням безоплатної вторинної правової допомоги в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;

5) збирати відомості з метою використання їх під час захисту прав і законних інтересів осіб, які мають право на отримання безоплатної вторинної правової допомоги;

6) ознайомлюватися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях з необхідними для забезпечення ефективного правового захисту документами, крім тих, що є державною таємницею;

7) інформувати Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги про настання обставин, що передбачають припинення надання безоплатної вторинної правової допомоги у випадках, передбачених частиною першою статті 23 цього Закону;

8) на належну оплату діяльності з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

2. Адвокат, який надає безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі за контрактом чи на тимчасовій основі на підставі договору, має всі права та гарантії, встановлені Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", іншими законами України.

{Частина друга статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5076-VI від 05.07.2012}

Стаття 26. Обов'язки суб'єктів надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Адвокат, який надає безоплатну вторинну правову допомогу, зобов'язаний:

1) неухильно дотримуватися вимог Конституції України, цього Закону, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інших нормативно-правових актів;

2) надавати якісно та в необхідному обсязі безоплатну вторинну правову допомогу;

3) приймати до провадження справи осіб, які потребують безоплатної вторинної правової допомоги, відповідно до договорів, укладених з Центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

4) не розголошувати конфіденційну інформацію про особу, яка стала відомою у зв'язку з наданням безоплатної вторинної правової допомоги.

2. Адвокат, який надає безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі за контрактом чи на тимчасовій основі на підставі договору, має всі обов'язки, встановлені Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", іншими законами України.

{Частина друга статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5076-VI від 05.07.2012}

Розділ IV

УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ЇЇ ФІНАНСУВАННЯ

Стаття 27. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері надання безоплатної правової допомоги

1. Кабінет Міністрів України:

1) затверджує порядок і умови проведення конкурсу та вимоги до професійного рівня адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги;

2) встановлює порядок і умови укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі;

3) встановлює порядок і умови укладення договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі;

4) встановлює порядок інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб.

5) встановлює розмір та порядок оплати діяльності суб'єктів надання безоплатної вторинної правової допомоги;

{Частина першу статті 27 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 5076-VI від 05.07.2012}

6) затверджує положення про Координаційний центр з надання правової допомоги.

{Частина першу статті 27 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 1697-VII від 14.10.2014}

Стаття 28. Повноваження Міністерства юстиції України у сфері надання безоплатної правової допомоги

1. Міністерство юстиції України:

1) забезпечує координацію діяльності центральних органів виконавчої влади щодо реалізації політики держави у сфері надання безоплатної правової допомоги;

2) здійснює загальне управління у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги та безоплатної вторинної правової допомоги;

3) відповідає за впровадження та функціонування системи безоплатної вторинної правової допомоги;

- 4) утворює центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- 5) подає до Кабінету Міністрів України проекти законів та інших нормативно-правових актів у сфері надання безоплатної правової допомоги;
- 6) надає методичну допомогу органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування з питань, що стосуються надання безоплатної первинної правової допомоги;
- 7) встановлює [порядок ведення Координаційним центром з надання правової допомоги Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу](#);
{Пункт 7 частини першої статті 28 в редакції Закону № 1697-VII від 14.10.2014}
- 8) забезпечує проведення конкурсів головними управліннями юстиції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі для залучення адвокатів для надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- 9) аналізує практику застосування цього Закону;
- 10) затверджує стандарти якості надання безоплатної правової допомоги;
- 11) співпрацює з центральними органами виконавчої влади з питань реалізації цього Закону;
- 12) затверджує [Типове положення про установи з надання безоплатної первинної правової допомоги](#);
- 13) затверджує порядок та критерії залучення органами місцевого самоврядування юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги;
- 14) затверджує [Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги](#);
- 15) виконує інші функції у сфері надання безоплатної правової допомоги, встановлені законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 29. Фінансування безоплатної правової допомоги

1. Фінансування безоплатної первинної правової допомоги здійснюється за рахунок видатків Державного бюджету України на утримання відповідних органів виконавчої влади, місцевих бюджетів та інших джерел.
2. Фінансування безоплатної вторинної правової допомоги здійснюється за рахунок видатків Державного бюджету України.

Розділ V

**ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ЩОДО НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ,
ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ, ПОСАДОВИХ І СЛУЖБОВИХ ОСІБ**

Стаття 30. Оскарження рішень щодо надання безоплатної правової допомоги

1. Відмова органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, установи у наданні безоплатної первинної правової допомоги, службових та посадових осіб у наданні первинної правової допомоги може бути оскаржена в установленому законом порядку до суду.
2. Рішення Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги про відмову в наданні безоплатної вторинної правової допомоги можуть бути оскаржені в установленому законом порядку до суду.

Стаття 31. Оскарження дій та бездіяльності посадових осіб, які порушують порядок надання безоплатної правової допомоги

1. Дії та бездіяльність посадових і службових осіб, які порушують порядок та строки розгляду звернень про надання безоплатної правової допомоги, надання неякісної правової допомоги можуть бути оскаржені в установленому законом порядку до суду та в адміністративному порядку.

Стаття 32. Відповідальність за порушення законодавства про безоплатну правову допомогу

1. Особи, які порушили цей Закон, несуть відповідальність у порядку, встановленому законом.
2. Особи, які подали завідомо неправдиві відомості або фальшиві документи, що стали підставою для віднесення їх до категорій осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, несуть відповідальність у порядку, встановленому законом.

Розділ VI

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:
[розділу III](#) цього Закону, який набирає чинності поетапно після початку діяльності центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги;
[підпунктів 1-4](#) та [7](#) пункту 7 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2013 року.
2. Міністерство юстиції України до 1 січня 2013 року утворює центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги при головних управліннях юстиції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

3. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги з 1 січня 2013 року забезпечують надання правової допомоги особам, зазначеним у [пунктах 3-7](#) частини першої статті 14 цього Закону.

4. До початку надання центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги такої допомоги слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд призначають захисника через адвокатські об'єднання, а на території адміністративно-територіальних одиниць, на якій центри розпочали надання такої допомоги, - через зазначені центри.

{Пункт 4 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4652-VI від 13.04.2012](#)}

5. Адвокати, які були призначені через об'єднання адвокатів до початку надання центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги такої допомоги на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, зобов'язані завершити ведення справ, які перебувають в їх провадженні, крім випадків, установлених законом.

6. Надання безоплатної вторинної правової допомоги всім категоріям осіб, зазначеним у [статті 14](#) цього Закону, в повному обсязі забезпечується з 1 липня 2015 року.

{Пункт 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 726-VII від 16.01.2014](#) - втратив чинність на підставі Закону [№ 732-VII від 28.01.2014](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 733-VII від 28.01.2014](#); в редакції Закону [№ 1697-VII від 14.10.2014](#)}

7. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

{Підпункт 1 пункту 7 розділу VI втратив чинність на підставі Кодексу [№ 4651-VI від 13.04.2012](#)}

2) [статтю 271](#) Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122) доповнити частинами третьою та четвертою такого змісту:

"Якщо особа є суб'єктом права на безоплатну вторинну правову допомогу, у розгляді справи про адміністративне правопорушення може брати участь адвокат, який призначений Центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Зазначений адвокат має права, передбачені частиною першою цієї статті та іншими законами.

Повноваження адвоката, призначеного Центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги, підтверджуються дорученням, що видається Центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги";

{Підпункт 3 пункту 7 розділу VI втратив чинність на підставі Закону [№ 580-VIII від 02.07.2015](#)}

{Підпункт 4 пункту 7 розділу VI втратив чинність на підставі Закону [№ 5076-VI від 05.07.2012](#)}

5) у [Законі України "Про місцеве самоврядування в Україні"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами):

[частину першу](#) статті 26 доповнити пунктом 39-¹ такого змісту:

"39-¹) створення відповідно до закону за рахунок коштів місцевого бюджету установ з надання безоплатної первинної правової допомоги, призначення і звільнення керівників цих установ, залучення в установленому законом порядку фізичних чи юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги";

доповнити статтею 38-¹ такого змісту:

"**Стаття 38-¹.** Повноваження у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги

1. До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги належать такі власні (самоврядні) повноваження:

1) утворення в установленому порядку установ з надання безоплатної первинної правової допомоги з урахуванням потреб територіальної громади;

2) підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо утворення установ з надання безоплатної первинної правової допомоги, вирішення питань про чисельність працівників таких установ, про витрати на їх утримання, здійснення матеріально-технічного забезпечення їх діяльності, надання для їх функціонування необхідних приміщень;

3) забезпечення координації діяльності установ з надання безоплатної первинної правової допомоги на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

4) здійснення фінансування установ з надання безоплатної первинної правової допомоги та контролю за використанням коштів такими установами за призначенням;

5) розгляд письмових звернень про надання безоплатної первинної правової допомоги та надання такої допомоги з питань, що належать до їх компетенції, відповідно до закону;

6) надання роз'яснень положень законодавства та консультацій щодо порядку звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги;

7) забезпечення особистого прийому осіб для надання безоплатної первинної правової допомоги;

8) залучення на підставі договорів адвокатів, фізичних та юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги;

9) координація діяльності з місцевими органами виконавчої влади та територіальними органами центральних органів виконавчої влади щодо надання безоплатної первинної правової допомоги;

10) надання документів та інших матеріалів або їх копій, необхідних у зв'язку з наданням безоплатної вторинної правової допомоги;

11) організація семінарів, конференцій з питань безоплатної первинної правової допомоги.

2. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад взаємодіють з центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги та надають їм сприяння в межах своїх повноважень";

{Підпункт 6 пункту 7 розділу VI втратив чинність на підставі Закону № 3671-VI від 08.07.2011}

7) статтю 19 Закону України "Про Державну прикордонну службу України" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 27, ст. 208; 2008 р., № 26, ст. 243; 2009 р., № 24, ст. 298; 2010 р., № 6, ст. 46; 2011 р., № 32, ст. 316) доповнити пунктами 28 і 29 такого змісту:

"28) забезпечення затриманим особам з моменту їх затримання права захищати себе особисто або користуватися правовою допомогою захисника;

29) інформування в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги про кожний випадок затримання осіб згідно з дорученням правоохоронних органів України та адміністративного затримання осіб, крім випадків, якщо особа захищає себе особисто чи запросила захисника".

8. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати і подати до Верховної Ради України пропозиції про приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити в межах своїх повноважень прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України.

Президент України
м. Київ
2 червня 2011 року
№ 3460-VI

В.ЯНУКОВИЧ

**ПОТРЕБУЄШ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ?
РЕАЛІЗУЙ СВОЄ КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ОТРИМАТИ ЇЇ БЕЗОПЛАТНО!**

 Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 р. № 3460-VI гарантує право на безоплатну первинну правову допомогу всім громадянам, іноземцям, особам без громадянства, у тому числі біженцям, які перебувають під юрисдикцією України

ЩО?
Безоплатна первинна правова допомога передбачає надання таких правових послуг:

- забезпечення доступу до правової інформації;
- консультування і роз'яснення з правових питань;
- складення заяв, скарг та інших документів правового характеру, крім процесуальних.

ДЕ?
Ви маєте право отримати безоплатну первинну правову допомогу у:

- міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади;
- їх територіальних органах в областях, районах та містах;
- обласних та районних державних адміністраціях;
- міських державних адміністраціях у містах Києві та Севастополі;
- міських, сільських та селищних радах;
- обласних та районних радах.

Спосіб 1
ПРИЙТИ НА ОСОБИСТИЙ ПРИЙОМ*

Отримати безоплатну первинну правову допомогу від кваліфікованого спеціаліста

Подати письмове звернення

Спосіб 2
НАПРАВИТИ ПИСЬМОВЕ ЗВЕРНЕННЯ

Ваше звернення розглядається протягом 15 днів, якщо Ви потребуєте лише надання правової інформації

Ваше звернення розглядається протягом 30 днів

Ваше звернення переадресується протягом 5-ти днів до компетентного органу з одночасним інформуванням про це Вас, якщо виявлено порушення у ньому, не належить до компетенції того органу, до якого Ви звернулися

***Графіки особистого прийому мають бути доступними для ознайомлення**

Детальніше з положеннями Закону України «Про безоплатну правову допомогу» можна ознайомитися на офіційному веб-сайті Верховної Ради України
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>

Наступні кроки у забезпеченні реалізації конституційного права на отримання безоплатної правової допомоги:
Починаючи з 1 січня 2013 року держава також забезпечує доступ до безоплатної вторинної правової допомоги. Вона передбачатиме захист від обвинувачення, здійснення представництва осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами, складення документів процесуального характеру.
З 1 січня 2013 року така допомога надаватиметься адвокатами особам, до яких застосовано адміністративне затримання або адміністративний арешт, а також особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину, через спеціальні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
З 1 січня 2014 року така допомога надаватиметься також малозабезпеченим особам, ветеранам, іншим категоріям осіб, визначеним у статті 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Підготовлено Центром правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції України за підтримки Посольства Франції в Україні

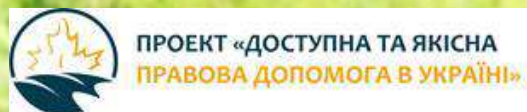
КЛЮЧОВІ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ПРОЕКТУ

Семінар «Безоплатна правова допомога.

Навчання сільськогосподарських дорадників ЛАДС та державних службовців»

28 березня 2016 р., Департамент АПР Львівської облдержадміністрації

Про Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню»

Проект
«Доступна та якісна правова допомога в Україні»,
який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду
Канади

Програмна ініціатива «Права людини та правосуддя»
Міжнародного фонду «Відродження»

Актуальність проекту

Існуюча ситуація:

- Низький рівень правової грамотності, правової культури.
- Тотальна бідність.
- Віддаленість від райцентрів.
- Складність транспортного сполучення.
- Система безоплатної правової допомоги у процесі старновлення

Наслідки:

- Недоступність послуг юристів, адвокатів.
- Зниження рівня захисту прав та інтересів

Мета та завдання Проекту

Проект спрямовано на подолання ізолюваності сільського населення від безоплатної правової допомоги, що склалася внаслідок інформаційної та територіальної ізолюваності, низької правової культури, бідності.

Підвищення рівня доступності безоплатної правової допомоги для сільських жителів через залучення сільськогосподарських дорадчих служб до надання такої допомоги.

Створення механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування, центрів з надання безоплатної правової допомоги та сільськогосподарських дорадчих служб для надання якісної безоплатної правової допомоги сільським жителям.

Чому дорадчі служби

- У країнах ЄС, США, Канаді та інших основним центром донесення інформації, знань, досвіду до сільського населення.
- Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» передбачає, що серед основних завдань такої діяльності є й надання сільському населенню дорадчих послуг **з права** (стаття 4).
- Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» передбачає фінансування сільськогосподарських дорадчих служб як державного, так і з місцевих бюджетів, що суттєво підвищує їхню стійкість.
- Угодою про асоціацію між Україною та ЄС (стаття 404) передбачено розвиток системи сільськогосподарського дорадництва.
- 9 листопада 2015 року Національною радою реформ схвалена «Єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки», одним із 10 пріоритетних напрямків якої є розвиток системи дорадчих послуг сільському населенню (<http://minagro.gov.ua/node/16025#>).

Запланована діяльність Проекту

- 1. Формалізація відносин між учасниками Проекту.
- 2. Підготовка та проведення для навчання дорадників та державних службовців Департаменту АПР з надання первинної безоплатної правової допомоги сільському населенню.
- 3. Підготовка та проведення навчальних семінарів у 4 селах Стрийського району.
- 4. Підготовка та проведення опитування (анкетування) сільських жителів для виявлення потреб у правовій допомозі (100 осіб).
- 5. Створення мережі сільських активістів з надання безоплатної правової допомоги з сільських мешканців пілотних сіл.
- 6. Підготовка та проведення навчального семінару для сільських активістів.
- 7. Підготовка аналітичного звіту «Аналіз проблем надання безплатної допомоги сільському населенню та пропозиції щодо удосконалення системи надання таких послуг».
- 8. Підготовка та поширення у ЗМІ публікацій

Очікувані результати проекту

Фахівці Львівської аграрної дорадчої служб пройшли підготовку з надання безоплатної правової допомоги та розпочали надавати її сільському населенню.

Фахівці Департаменту АПР Львівської ОДА пройшли підготовку з надання безоплатної правової допомоги та допомагають у розвитку цієї системи

Селяни пілотних сіл пройшли навчання та знають про можливості системи безоплатної правової допомоги.

У селах сформована мережа активістів (контактних осіб) системи безоплатної правової допомоги, які пройшли початкову підготовку.

Досвід проекту поширено серед зацікавлених осіб інших областей, які можуть ним скористатися.

Виконавці та партнери

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України

Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Благодійний фонд «Львівська аграрна дорадча служба».

Стрийська районна державна адміністрація

Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації.

ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА
ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

Довгострокові результати

ЛАДС співпрацює (укладено документ про співпрацю, проводяться спільна діяльність) з усіма центрами області з надання безоплатної правової допомоги у Львівській області.

Досвід ЛАДС поширено на інші області.

Дорадчі служби інших областей стають частиною загальної системи надання безоплатної правової допомоги.

Де шукати матеріали Проекту

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Новини НАСДСУ

ЗРОБИТИ ДОСТУПНОЮ БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

Прес-реліз

На початку березня 2016 року Національна асоціація сільськогосподарських радників служб України в особі президента Асоціації Романа Коріша, Департамент агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації в особі...

TAIEX WORKSHOP ON AGRICULTURAL ADVISORY SERVICES IN THE EU: PRESENTATIONS AND PHOTOS

25-26 лютого 2016 року у Києві відбувся семінар "Європейський досвід"

28 березня 2016 року БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА: навчання сільськогосподарських радників та державних службовців

Семінар відбудеться у Департаменті агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації (м. Львів, пр. В. Чорновола, 57, 3 поверх) Початок о 14 годині. Мета семінару...

4-5 квітня 2016 року МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ "КООПЕРАЦІЯ І ДУХОВНІСТЬ - МИНУЛЕ, СЬОГОДЕННЯ, МАЙБУТНЄ"

Член НАСДСУ - Львівська аграрна радничо-консультаційна служба, ЛОО СОК «Ранок» за ініціативи посольства Канади в Україні та кооперативної організації SOCODEV в межах Проекту...

25 лютого 2016 року. Загальні збори НАСДСУ

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА

ПРОЕКТ «ПІДВИЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РАДНИКІВ СЛУЖБ ЩОДО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ СІЛЬСЬКОМУ НАСЕЛЕННЮ»

ПАРТНЕРИ

- Організм, який надає грошову та технічну допомогу
- Організм, який надає технічну допомогу
- Організм, який надає технічну допомогу
- Організм, який надає технічну допомогу

Консультація Online

СПІЛЬНА ЗАРАБА

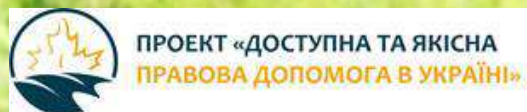
Семінар «Безоплатна правова допомога.
Навчання сільськогосподарських дорадників ЛАДС та державних службовців»
28 березня 2016 р., Департамент АПР Львівської облдержадміністрації

Про Проект «Підвищення спроможності сільськогосподарських дорадчих служб щодо надання правової допомоги сільському населенню»

Корінець Р.Я.

президент Національної асоціації сільськогосподарських
дорадчих служб України

Проект
«Доступна та якісна правова допомога в Україні»,
який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду
Канади

Програмна ініціатива «Права людини та правосуддя»
Міжнародного фонду «Відродження»

Семінар «Безоплатна правова допомога.
Навчання сільськогосподарських дорадників ЛАДС та державних службовців»
28 березня 2016 р., Департамент АПР Львівської облдержадміністрації

Законодавство про безоплатну правову допомогу

Проект «Підвищення спроможності
сільськогосподарських дорадчих
служб щодо надання правової
допомоги сільському населенню»

Проект
«Доступна та якісна правова допомога в Україні»,
який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду
Канади

Програмна ініціатива «Права людини та правосуддя»
Міжнародного фонду «Відродження»

ЗАКОНОДАВСТВО ЯКЕ РЕГУЛЮЄ ПИТАННЯ ЩО СТОСУЮТЬСЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

- 1) Конституція України (стаття 59)
- 2) Кримінальний процесуальний кодекс України (статті 48, 49, 52, 53)
- 3) Цивільний процесуальний кодекс України (стаття 12)
- 4) Закон України «Про безоплатну правову допомогу»
- 5) Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

Конституція України

Ст. 59 Конституції України
передбачає, що кожен
громадянин має право на
правову допомогу

Кримінальний процесуальний кодекс України

...У випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, підозрюваному, обвинуваченому правова допомога надається безоплатно за рахунок держави.

...Допомога захисника, залученого для здійснення захисту за призначенням у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, надається за рахунок коштів Державного бюджету України і є безоплатною для підозрюваного, обвинуваченого. Граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу встановлюється законодавством.

... Уповноважена службова особа, що здійснила затримання, зобов'язана негайно повідомити про це орган (установу), уповноважений законом на надання безоплатної правової допомоги. У разі неприбуття в установлений законодавством строк захисника, призначеного органом (установою), уповноваженим законом на надання безоплатної правової допомоги, уповноважена службова особа негайно повідомляє про це відповідний орган (установу), уповноважений законом на надання безоплатної правової допомоги.

... Перед ухваленням рішення про затвердження угоди про визнання винуватості суд під час судового засідання повинен з'ясувати в обвинуваченого, чи цілком він розуміє:...) що він має право на судовий розгляд, під час якого прокурор зобов'язаний довести кожную обставину щодо кримінального правопорушення, у вчиненні якого його обвинувачують, а він має такі права:... мати захисника, у тому числі на отримання правової допомоги безоплатно у порядку та випадках, передбачених законом, або захищатися самостійно;...

Цивільний процесуальний кодекс України

Стаття 12. Право на правову допомогу

1. Особа, яка бере участь у справі, має право на правову допомогу, яка надається адвокатами або іншими фахівцями у галузі права в порядку, встановленому законом.

2. Безоплатна правова допомога надається в порядку, встановленому законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги.

{Статтю 12 доповнено частиною другою згідно із Законом № 5477-VI від 06.11.2012}

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

Стаття 25. Надання адвокатом безоплатної правової допомоги

1. Порядок та умови залучення адвокатів до надання безоплатної правової допомоги встановлюються законом.
2. Оцінка якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної первинної правової допомоги здійснюється за зверненням органів місцевого самоврядування, а безоплатної вторинної правової допомоги - за зверненням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, комісіями, утвореними для цієї мети радами адвокатів регіонів.

Закон України «Про безоплатну правову допомогу»

Цей Закон відповідно до Конституції України визначає зміст права на безоплатну правову допомогу, порядок реалізації цього права, підстави та порядок надання безоплатної правової допомоги, державні гарантії щодо надання безоплатної правової допомоги.

Цей Закон регулює правовідносини у сфері надання безоплатної правової допомоги суб'єктам права на безоплатну первинну правову допомогу та суб'єктам права на безоплатну вторинну правову допомогу, що встановлені цим Законом.

Порядок надання безоплатної правової допомоги фізичним особам на благодійних засадах фізичними та юридичними особами, які займаються благодійною діяльністю самостійно або спільно з відповідними благодійними організаціями, регулюється відповідним законодавством і статутами цих організацій.

Верховна Рада України; Закон від 02.06.2011 № 3460-VI

Ключові поняття

- правова допомога - надання правових послуг, спрямованих на забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, захисту цих прав і свобод, їх відновлення у разі порушення;
- безоплатна правова допомога - правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел;
- Безоплатна первинна правова допомога - вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.
- Безоплатна вторинна правова допомога - вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя.

Безоплатна первинна правова допомога

- Безоплатна первинна правова допомога включає такі види
- правових послуг:
 - 1) надання правової інформації;
 - 2) надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
 - 3) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
 - 4) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Безоплатна первинна правова допомога

Право на безоплатну первинну правову допомогу згідно з Конституцією України та цим Законом мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України.

Суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги

- в Україні є:
 - 1) органи виконавчої влади;
 - 2) органи місцевого самоврядування;
 - 3) фізичні та юридичні особи приватного права;
 - 4) спеціалізовані установи.

Безоплатна вторинна правова допомога

Стаття 13. Поняття безоплатної вторинної правової допомоги

Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг:

- 1) захист;
- 2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- 3) складення документів процесуального характеру.

Стаття 14. Суб'єкти права на безоплатну вторинну правову допомогу

Безоплатна вторинна правова допомога

Стаття 15. Суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Суб'єктами надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні є:

1) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

2) адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Деякі інші правові акти з надання безоплатної правової допомоги

- Про внесення змін до стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі
Наказ Міністерства юстиції України від 13.10.2015 № **1960/5**
- Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання безоплатної вторинної правової допомоги місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги
КЦ надання правової допомоги; Наказ, Рекомендації, Картка, Форма, Звернення, Доручення від 26.06.2015 № **160**
- Про затвердження Типових положень про структурні підрозділи місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги
КЦ надання правової допомоги; Наказ, Положення від 21.05.2015 № **153**
- Про затвердження Типових положень про структурні підрозділи регіональних центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги
КЦ надання правової допомоги; Наказ, Положення від 12.05.2015 № **151**
- Про затвердження типової структури регіональних центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги
КЦ надання правової допомоги; Наказ, Структура від 12.05.2015 № **150**
- Про затвердження Порядку ведення Координаційним центром з надання правової допомоги Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу
Наказ Міністерства юстиції України; Порядок, Форма, Реєстр від 30.04.2015 № **633/5**
Зареєстровано: Мін'юст України від 13.05.2015 № **517/26962**
- Питання розвитку системи безоплатної вторинної правової допомоги
Наказ Міністерства юстиції України від 10.03.2015 № **331/5**
- Питання видання доручень центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги
КЦ надання правової допомоги; Наказ, Доручення, Форма типового документа, Журнал від 25.12.2014 № **33**

Деякі інші правові акти з надання безоплатної правової допомоги

- Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу
Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Методика, Перелік від [17.09.2014](#) № **465**
- Про затвердження стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі
Наказ Міністерства юстиції України; Стандарт, Форма типового документа, Протокол, Перелік від [25.02.2014](#) № **386/5**
Зареєстровано: Мін'юст України від 26.02.2014 № 337/25114
- Про проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги
Наказ Міністерства юстиції України; План від [24.02.2014](#) № **39/7**
- Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо переліку витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу
Міндоходів України; Наказ, Консультації від [30.12.2013](#) № **885**
- Меморандум про співпрацю між Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини та Координаційним центром з надання правової допомоги
Уповноважений ВР з прав людини; Меморандум від [10.12.2013](#)
- Меморандум про співпрацю між Національною асоціацією адвокатів України та Міністерством юстиції України у сфері надання безоплатної правової допомоги
Меморандум Міністерства юстиції України від [19.11.2013](#)
- Деякі питання прийняття та оброблення центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги повідомлень про випадки затримання осіб
Наказ Міністерства юстиції України; Порядок від [30.08.2013](#) № **35**
- Про затвердження примірних програм здійснення органами юстиції перевірок стану правової освіти
Наказ Міністерства юстиції України; Програма від [11.03.2013](#) № **402/5**

Семінар «Безоплатна правова допомога.
Навчання сільськогосподарських дорадників ЛАДС та державних службовців»
28 березня 2016 р., Департамент АПР Львівської облдержадміністрації

Про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Проект «Підвищення спроможності
сільськогосподарських дорадчих
служб щодо надання правової
допомоги сільському населенню»

Проект
«Доступна та якісна правова допомога в Україні»,
який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду
Канади

Програмна ініціатива «Права людини та правосуддя»
Міжнародного фонду «Відродження»

Закон України «Про безоплатну правову допомогу»

Стаття 6-1. Система надання безоплатної правової допомоги

1. До системи надання безоплатної правової допомоги належать:

- 1) Координаційний центр з надання правової допомоги;
- 2) суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги;
- 3) суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Закон України «Про безоплатну правову допомогу»

Стаття 15. Суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Суб'єктами надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні є:

- 1) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- 2) адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Стаття 16. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Міністерство юстиції України утворює регіональні (республіканський (Автономної Республіки Крим), обласні, Київський та Севастопольський міські) та місцеві (районні, міжрайонні, міські, міськрайонні, міжрайонні та районні у містах) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги є територіальними відділеннями Координаційного центру з надання правової допомоги і утворюються з урахуванням потреб відповідної адміністративно-територіальної одиниці та забезпечення доступу осіб до безоплатної вторинної правової допомоги.

2. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги є неприбутковими організаціями, користуються правами юридичної особи, мають власні бланки, печатку із своїм найменуванням.

3. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги фінансуються з Державного бюджету України, інших не заборонених законодавством джерел.

Стаття 16. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

4. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги забезпечують надання всіх видів правових послуг, передбачених частиною другою статті 13 цього Закону.
5. Повноваження та порядок діяльності центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги встановлюються Положенням про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, що затверджується Міністерством юстиції України.
6. Під час виконання функцій з надання безоплатної вторинної правової допомоги центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги взаємодіють із судами, органами прокуратури та іншими правоохоронними органами, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.
7. Діяльність Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги поширюється на територію відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Закон України «Про безоплатну правову допомогу»

Стаття 17. Повноваження центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Стаття 18. Порядок подання звернень про надання безоплатної вторинної правової допомоги

Стаття 19. Порядок розгляду звернень про безоплатну вторинну правову допомогу

Розділ IV

УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ЇЇ ФІНАНСУВАННЯ

Центри безоплатної правової допомоги

The screenshot shows the official website of the Coordinating Centre for Legal Aid Providing. The header features the Ukrainian trident logo and the text "Координаційний центр з надання правової допомоги" (Coordinating Centre for Legal Aid Providing) in both Ukrainian and English. A large phone number "0 (800) 213 103" is displayed with the note "[цілодобово]" (24/7). Below the header is a navigation menu with links to "Головна", "Оперативна інформація", "Законодавство", "Конкурс адвокатів", "Прес-центр", "Мережа обміну досвідом", "Державні закупівлі", and "Прозорість системи управління". The main content area is titled "Регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги" (Regional centres for providing free secondary legal aid). It lists two regional centres: one in Vinnytsia and one in Volyn. Each entry includes the address, contact phone, unified phone number, electronic address, website, and director's name. A sidebar on the left contains links to "Про Центр", "Команда Центру", "Контакти", "Регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги", "Місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги", "Партнери", "Ресурси адвокатів", and "Статистичні дані". At the bottom left, there is a green cross icon with the text "Сайти регіональних центрів" (Regional centres websites).

Координаційний центр з надання правової допомоги
офіційний веб-сайт

Coordinating Centre for Legal Aid Providing
official web-site

0 (800) 213 103
[цілодобово]

Головна | Оперативна інформація | Законодавство | Конкурс адвокатів | Прес-центр | Мережа обміну досвідом | Державні закупівлі | Прозорість системи управління

Всі тут: Регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Про Центр
Команда Центру
Контакти
Регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги
Місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги
Партнери
Ресурси адвокатів
Статистичні дані

Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Вінницькій області

Адреса: вул. Пирогова, 82, м. Вінниця, 21036, Україна
Контактний телефон: 0891-20-00-61
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: Ця електронна адреса захищена від спам-ботів. вам потрібно увімкнути JavaScript, щоб побачити її. />office.vinnitsya@legalaid.gov.ua
Веб-сайт: <http://vinnitsya.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Маліновська Світлана Володимирівна
Положення про Центр

Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Волинській області

Адреса: вул. Дубнівська, 36, м. Луцьк, 43000, Україна
Контактний телефон: 0891-20-00-62
Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103
Електронна адреса: Ця електронна адреса захищена від спам-ботів. вам потрібно увімкнути JavaScript, щоб побачити її. />office.volyn@legalaid.gov.ua/
Веб-сайт: <http://volyn.legalaid.gov.ua/ua/>
Директор: Руденко Ростислав Бєтухович
Положення про Центр

Сайти регіональних центрів

Стрийський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Адреса: м. Стрий, вул. О. Бачинської, 1А

Телефон: (0245) 7-02-43

Електронна адреса: stryy.lviv@legalaid.gov.ua

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

НАКАЗ

10.03.2015 № 331/5

Питання розвитку системи безоплатної вторинної правової допомоги

**Відповідно до статті 16 Закону України "Про
безоплатну правову допомогу", пункту 14 розділу XIII
"Перехідні положення" Закону України "Про
прокуратуру" з метою забезпечення доступу до
безоплатної вторинної правової допомоги всіх
категорій осіб, зазначених у статті 14 Закону України
"Про безоплатну правову допомогу", НАКАЗУЮ:**

1. Утворити:

**Стрийський місцевий центр з надання безоплатної
вторинної правової допомоги;**

Мета центру

 забезпечити доступ до безоплатної правової допомоги у цивільному та адміністративному процесах певної категорії громадян.

Юрисдикція Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги

- Дрогобицький район
- Миколаївський район
- Жидачівський район
- місто Борислав
- місто Дрогобич
- місто Моршин
- місто Новий Розділ
- місто Стрий
- місто Трускавець
- Сколівський район
- Стрийський район

Персонал Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Посада	Прізвище, ім'я, по батькові	Електронна пошта
Керівництво		
Директор	Николаїшин Марія Іванівна	mariya.nikolayishyn@legalaid.gov.ua
Заступник директора	Буряк Ярослав Петрович	stryy.lviv@legalaid.gov.ua
Головний бухгалтер	Мельник Надія Зеновіївна	
Відділ попередньої роботи з клієнтами		
Начальник відділу	Олійник Любомир Миколайович	stryy.lviv@legalaid.gov.ua
Відділ організації надання безоплатної вторинної правової допомоги та роботи з адвокатами		
Головний спеціаліст	Мацур Мар'яна Степанівна	stryy.lviv@legalaid.gov.ua
Головний спеціаліст	Стефанчин Ірина Василівна	stryy.lviv@legalaid.gov.ua
Відділ взаємодії з суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги		
Начальник відділу	Суржок Євгеній Володимирович	stryy.lviv@legalaid.gov.ua
Відділ інформаційної та матеріальної інфраструктури		
Головний спеціаліст	Сергієнко Михайло Вікторович	stryy.lviv@legalaid.gov.ua

Юрисдикція Стрийського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги

- Дрогобицький район
- Миколаївський район
- Жидачівський район
- місто Борислав
- місто Дрогобич
- місто Моршин
- місто Новий Розділ
- місто Стрий
- місто Трускавець
- Сколівський район
- Стрийський район

Семінар «Безоплатна правова допомога.
Навчання сільськогосподарських дорадників ЛАДС та державних службовців»
28 березня 2016 р., Департамент АПР Львівської облдержадміністрації

Практика та можливості взаємодії Центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги з недержавними організаціями та приватними особами

Проект «Підвищення спроможності
сільськогосподарських дорадчих
служб щодо надання правової
допомоги сільському населенню»

Проект
«Доступна та якісна правова допомога в Україні»,
який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду
Канади

Програмна ініціатива «Права людини та правосуддя»
Міжнародного фонду «Відродження»

Ефективна взаємодія у системі безоплатної правової допомоги – запорука успішного вирішення справ

 Передбачається, що 8000000
громадян України матимуть
можливість скористатися послугами
центрів з надання БВПД в Україні.

Закон України «Про безоплатну правову допомогу»

Стаття 9. Суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги

1. Суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги в Україні є:

- 1) органи виконавчої влади;
- 2) органи місцевого самоврядування;
- 3) фізичні та юридичні особи **приватного права**;
- 4) спеціалізовані установи.

Закон України «Про безоплатну правову допомогу»

Стаття 15. Суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги

1. Суб'єктами надання безоплатної вторинної правової допомоги

в Україні є:

1) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

2) **адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.**

Закон України «Про безоплатну правову допомогу»

Органи місцевого самоврядування можуть укладати з юридичними особами **приватного права**, які відповідно до свого статуту мають право надавати правову допомогу, договори про надання на постійній або тимчасовій основі первинної правової допомоги на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

НАКАЗ

02.07.2012 № 967/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
3 липня 2012 р.
за № 1091/21403

Про затвердження Положення про центри з
надання безоплатної вторинної правової допомоги

Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Під час виконання функцій з надання безоплатної вторинної правової допомоги центри взаємодіють із судами, органами прокуратури та іншими правоохоронними органами, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, **іншими суб'єктами надання безоплатної правової допомоги**, органами адвокатського самоврядування, **громадськими об'єднаннями.**

Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Місцеві центри відповідно до покладених на них завдань:

- здійснюють попереднє консультування осіб, які звертаються до центру, і надають роз'яснення щодо отримання безоплатної вторинної правової допомоги;
- взаємодіють із суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги, здійснюють їх координацію на відповідній території, надають органам місцевого самоврядування консультаційно-методичну допомогу з питань утворення спеціалізованих установ, які надають безоплатну первинну правову допомогу, залучення до її надання юридичних осіб приватного права та фізичних осіб;
- узагальнюють, аналізують та поширюють практику надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- забезпечують організацію і проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань надання безоплатної правової допомоги.

Приклад участі ГО у наданні безоплатної правової допомоги

З січня 2016 року громадська організація «Фонд сільських громад Дворічанщини» (Харківська область) реалізує проект «Доступна та якісна безоплатна правова допомога населенню Дворічанського району Харківської області».

Проект забезпечить інтеграцію первинної та вторинної правової допомоги на рівні громади Дворічанського району шляхом налагодження співпраці Центру правової інформації та консультацій, органів місцевого самоврядування та виконавчої влади з Куп'янським місцевим центром з надання вторинної правової допомоги.

Важливо інтегрувати первинну та вторинну безоплатну правову допомогу в одну систему.

